

ŞUBAT 1993, SAYI 24

10.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

DÜNDEN GÜNE

GÜNDEN YARINA

UĞUR MUMCU

(1942 - 1993)

LAİK VE DEMOKRATİK TÜRKİYE
AYAĞA KALKTI

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

SEYİT ALİ CAN

PİR SULTAN

Pir Sultan Abdal Derneği'nce düzenlenen "Pir Sultan Abdal Anma Gecesi" 26 Aralık 1992 akşamı, Ankara'da Büyük Ersanlı Otel salonunda yapıldı.

Yemekli olarak düzenlenen ve coşkulu geçen geceye ilgi fazlaydı. Konukların önemli bir kesimi, ilçe belediye başkanlarından, milletvekillerinden ve çeşitli derneklerin yöneticilerinden oluşuyordu.

Dernek genel başkanı Murteza Demir'in açış konuşmasıyla başlayan gecede Musa Eroğlu, Ali Çağan, Gülşen Altun müziğimizin birbirinden güzel parçalarını okudular. Gece semah ekibinin gösterisiyle devam etti.

Gecede en çok konuşulup tartışılan konular Aleviliğin örgütlenme sorunları, laiklik ve demokrasi idi. Salon girişine konulan standda satılan *Pir Sultan Abdal* ve *Kavga/Kervan* dergileri bir ilgi odağı oluşturdu.

Pir Sultan Abdal Derneği'ni Alevilik, laiklik ve demokrasi konularında gösterdiği duyarlık ve çalışmalarından ötürü kutluyor, yeni çalışmalarında başarılar diliyoruz.

DERVİŞ BABA

DERGAHA DOĞRU

Alevi canların birliğe doğru Haydi yürüelim zamanı geldi Yönümüz ulu Dergâh'a doğru Döndürüp koşalım zamanı geldi

Pirler Piri Hacı Bektaş Dergâhı Varalım niyaza sürelim rahî Hünkâr'ın donunda ol Ali Şahî Cara çağırılım zamanı geldi

Sevgiden hasıldır Muhammed nebi Sevgi denizinin bulunmaz dibi Gökte semah dönen turnalar gibi Dergâh'a koşalım zamanı geldi

Derviş Baba yüzün Dergâh'a döndü Hünkâr Hacı Bektaş Veli'yi gördü Nesl-i evliyanın izini sürdü

Gerçek iz sürmenin zamanı geldi

SEYİT ALİ CAN

ANAYASA MAHKEMESİ

Ankara'da, başta Pir Sultan Abdal, Hacı Bektaş-ı Veli Derneği ve Ozan-Der gibi kuruluşlar olmak üzere, toplam 26 dernek son zamanlarda dinci-gerici akımların halka karşı tutumları ve Anayasa Mahkemesi başkanı Yekta Güngör Özden'i tehdit etmeleri nedeniyle, konuya duyarlı olduklarını ve Anayasa Mahkemesi başkanının yanında olduklarını ifade eden bir bildiri yayınladılar.

Bu derneklerin temsilcileri, 28 Aralık'ta da Anayasa Mahkemesi başkanını ziyaret ederek kendisine destek verdiklerini duyurdular.

Anayasa Mahkemesi başkanının laiklik ve demokrasiyi savunan, devletin tepe yöneticilerinin aleni kanunsuzluklarına cesurca karşı çıkan tutumuna destek olmak her demokratın görevidir. Türkiye ve yurtdışındaki tüm Alevi dernekleri, ilerici-demokrat kuruluşlar, sendikalar ve meslek örgütleri, devrimciler, dinci gerici akımların devlet desteğindeki saldırılarına karşı **laik ve demokratik Türkiye** savaşımını yükseltmelidirler.

TURABİ BAKIR, AVUSTR.

DÜŞÜRME!

Onlar umudun kıvılcımı Sevginin billur pınarlarıydı Doğaya insana sevdalıydılar Onlar Horasan Pirleri Urum abdallarıydı

Bu erdemdir onurdur oğul Düşürme, düşürme ayaklara Düşürme!

Ama hoyrat anlar mı sevgiden Soylu arap atlarıyla Yurtları yuvaları dağıtılmış Bebelerin seher uykuları yürekleri Paramparça

Bu bir destandır oğul Düşürme, düşürme ayaklara Düşürme!

Hasan Sabbah, Babek, Bedreddin İshak, İlyas, Yunus ve Hacı Bektaş-ı Veli Mahsur kalmış Alamut kalesinde Kale düşer mi düşer

Bu bir sancaktır oğul Düşürme, düşürme ayaklara Düşürme!

Okudukça düşündükçe yazdıkça Bu sevdayı künyemize kazdıkça Zalim oğlu zalim azdı azdıkça Ne durursun sevdam ağlama diren

Bu bir iffettir, ardır oğul Düşürme, düşürme ayaklara Düşürme!

KERVAN-HOLLANDA

HAK-DER

Hollanda Alevi Dernekleri Federasyonu (Hak-Der) genel kurulu, 17 Ocak 1993'de Amersfoort kentinde yapıldı. Genel kurulda federasyonun yeni yöneticileri seçildi. Federasyon başkanlığına Fuat Doğan getirildi. Hak-Der'in yeni yönetim kuruluna önümüzdeki dönem çalışmalarında üstün başarı dileriz.

MEHMET ALİ YILMAZ

DUR DEMELİ

23 Aralık 1992 sabahı sabah saat 8.30'da Antalya'nın Sinan mahallesinde vahim bir olay yaşandı.

Sinan mahallesinde, yaşamlarını yol, ulaşım aracı, elektrik, su, sağlık ocağı, okul gibi sosyal hizmetlerden tam anlamıyla yoksun olarak, tüm güçlüklerle rağmen sürdürmeye çalışan Kürt emekçi kardeşlerimizin 20'ye yakın evi, o insanların işe gittikleri bir sırada polis birliklerinin desteğindeki Antalya Belediyesi tarafından yerle bir edildi.

Belediyenin bu yıkımıyla 500 kadar emekçi insan, kışın

1994 ne getirir, onu da o zaman düşünmek lazım şeklinde konuştu.

Bu arada Cemal Şener, "kurultay lafını bir *Cem* etti, bir de geçenlerde 32.Gün'de çıktı, bunlar istiyor diye mi kurultay toplayacağız, yoksa bizim için önem arzettiğinden dolayı mı? Bu konuda kimse birşey söylemiyor" dedi.

Kervan'da, Rıza Yürükoğlu'nun konferanslarında savunulan "Dergah çevresinde toplanma" görüşü, toplantıya katılanlar tarafından da dile getirildi. Toplantının genel eğilimi, *Cem*'in önerdiği kurultayın gelecek yıllara ertelenmesi yönünde oldu. Bildirge Komisyonu, daha sonra bir basın açıklamasıyla kamuoyunu toplantı hakkında bilgilendirecek.

Mersin toplantısı, Dergah'ı başa alan görüşlerin geniş kesimlerden kabul gördüğünü ortaya koyması açısından önemli bir kazanım oldu. ●

BAŞSAĞLIĞI

Değerli gazeteci-yazar Uğur Mumcu'yu 24 Ocak 1993 tarihinde alçakça bir suikast sonucu yitirdik. Mumcu'nun ölümüyle laik ve demokratik Türkiye için uğraş veren güçler önemli bir elemanını yitirdi. Uğur Mumcu'nun ailesine, dostlarına ve tüm canlara başsağlığı diliyoruz.

Londra Alevi-Bektaş Cem ve Kültür Evi Kurucu Komitesi

BAŞSAĞLIĞI

Hollanda'da Alevi derneklerinin ve son aylara kadar başkanlığını yaptığı Hollanda Alevi Dernekleri Federasyonu'nun (Hak-Der) kurulmasında çalışmalar yapmış Veli Çınar ağabeyimizi 54 yaşında kaybettik. Ailesine ve yakınlarına, Hollanda'daki canlara başsağlığı dileriz.

Kervan

soğuşunda açıkta gecelemek zorunda bırakılmıştır. Ağrıların, deyişlerin, çocukların ve kundaktaki bebeklerin acı çığlıklarının birbirine karıştığı bu ortam, Antalya'nın işçi ve emekçilerinin vicdanını sızlattı.

Antalya bölgesinde, devletin ve bir takım kendini bilmezlerin PKK'nın eylemlerini gerekçe yaparak Kürt emekçilere baskı ve şiddet uygulaması, "kimliği bilinmeyenlerin" cinayetleri, ölüm tehditleri vb., özünde tüm işçilere, emekçilere yönelmiş dinci gerici-milliyetçi saldırıların parçasıdır. Alanya olaylarının Kumluca ve Finike yöresinde tekrar an meselesidir.

Ben bir Türk aydını olarak, emekçi Kürt kardeşlerimize yapılan haksızlıklara dur diyebilmek için, işçi sınıfımıza, öğrenci ve aydınlarımıza, tüm demokratik kitle örgütlerine, demokratlara "gelin!" diyorum, "mücadelemizi bir potada birleştirelim, burjuvaziye karşı devleşelim". İşçilerin birliği ve halkların kardeşliği için dinci gericiliğe, her türden milliyetçiliğe, şövenizme, ırkçılığa, baskıya, zulme, anti-demokratik uygulamalara "hayır" diyelim.

İLHAN CEM ERSEVEN

DÜZELTME

Benimle yapılan ve *Kavga*'nın Kasım 1992 sayısında yayınlanan söyleşide, yanlış anlaşılma yol açabilecek bazı anlatım ve dizgi hataları gözümüne çarptı. Bu yanlışları düzeltirseniz sevinirim.

Düzeltili şöyle olacak: Sayfa 16'da 2.soruya verilen yanıtın son paragrafı şöyle olacak: "Alevi gençler, o ara Dedelerle dalga geçmeye başlamış, hatta onları aşağılamış, köyden bile kovmuşlardı. 'kerametini göster' vb. türünden sürtüşmelere girmiş, ondan sonra da halkı peşlerinden getirmeye çalışmışlardı. Bu yanlış tavrıdır bence."

3.sütunda, fotoğrafın sol alt köşesine gelen paragrafta, Vahit Lütfi Salcı'nın kitabının adı *Ülkemizdeki Türk Milli Oyunları* değil, *Gizli Türk Dini Oyunları* olacak.

Sayfa 17'de, ilk sütun 3.satırda,

"... O kel, Hanefi mezhebine göre..." diye başlayan cümlelerin başı, "... O kişi,..." olacak. Hanefileri kel olarak nitelediğim açıktır.

N.BURÇAK

ERENLER

Nasibimizi aldık Pir Hacı Bektaş'tan İlhamla dolduk henüz toy yaştan İnsanları ayırmadık öz kardaştan Canı cananı bir eyledik erenler

Kemlik yoktur sazımızda bizim Eğrilik yoktur sözümüzde bizim Cennet cehennem yoktur özümüzde bizim

Hileyi özümüzden kazdık erenler

Zalime dur diyen isyan bizde Özgürlüğe koşan hizan bizde Zindan köşesindeki can da bizde Serimizi özümüze verdik erenler

Kah bulutlar gibi dolup ağıladık Kah sel olup coşup çağladık Erenler muhabbetinde Cem bağladık Hakkı özümüze işledik erenler

Ne padişah taktık ne de sultan Dünyanın dört bir yanını bildik vatanı Hak uğruna ne kandan korktuk ne de candan

Kızıl güneş olup çağlara ışık saçtık erenler

Ferhat olup dağları aşmadık mı Mecnun olup çöllerde dolaşmadık mı Kerem olup yanıp da tutuşmadık mı Aşkı özümüze dağladık erenler

Yunus'u Pir Sultan'ı ara bul özünde Kızıldeli'yi Hatai'yi ara bul sazında Abdal Musa'yı Bedreddin'i ara bul sözünde

Sözümüzü özümüze bağladık erenler

İlhamımız oniki imam demimiz Ali'den Dersimizi aldık Hacı Bektaş Veli'den İnsanı hak belledik yürüdük yolundan Bütün insanlığa kucak açtık erenler

Necati yolunuzdan yol ister erenler Kızıl badenizden dem ister erenler Erenler bağından bir gül ister erenler Tespih olduk peşinizden sıralandık erenler ●

KERVAN-MERSİN

MERSİN TOPLANTISI

30-31 Ocak tarihlerinde, Mersin'de, birçok Alevi kuruluşunun temsilcilerinin katıldığı bazı etkinlikler düzenlendi.

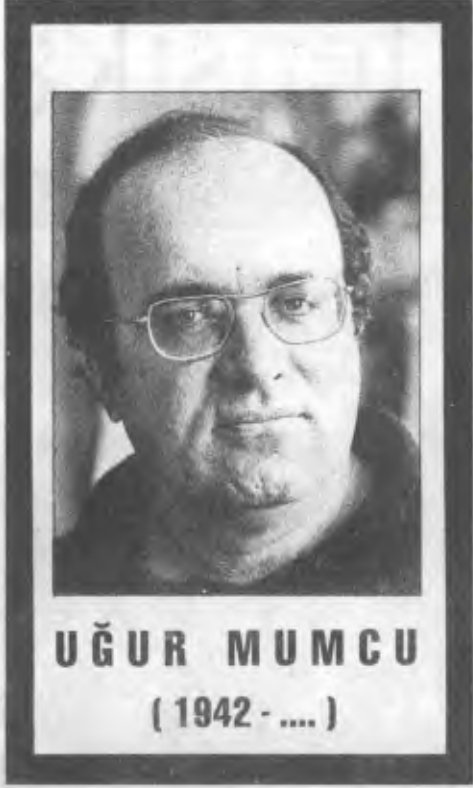
30 Ocak'taki ilk panelin konusu "Aleviler ve Anayasa" idi. Burada konuşan siyasal parti temsilcileri, milletvekilleri sözü Aleviliğe "Diyabet'te yer vermeye" getirdiler.

Prof. İzzettin Doğan'ın yönettiği "İslamiyet ve Alevilik" konulu ikinci panelde Niyazi Öktem, Atilla Erdem, Cemal Şener, Reha Çamuroğlu konuşular. Atilla Erdem, Aleviliği Diyanet'e bağlama girişimleri konusunda "kesinlikle böyle birşey olmamalı" dedi. Cemal Şener ve Reha Çamuroğlu, Dergah'ın olmadığı bir

örgütlenme ve kurultayın olamayacağı görüşünü savundular. Reha Çamuroğlu, "dernekler cemevi açmalılar dergahla ilişkiyi geliştirmeliler" şeklinde görüş getirdi, Cemal Şener tarafından da desteklendi.

Akşam düzenlenen gecede, *Aşık Dertli Divani* ve öteki bazı tanınmış sanatçılar deyişler, düvazımlar okudu. Dertli Divani, Aleviliğin örgütlenmesinde Dergah'ın önemini vurgulayan bir de konuşma yaptı.

Derneklerin yuvarlak masa toplantısında "kurultay", "dergah" ve öteki örgütlenme sorunları tartışıldı. Semah Kültür Vakfı Mersin şubesinin yöneticisi, demek ve vakıfların farklı işlevleri olduğunu söyledi. Tüm dernekleri temmuz ayında Hacıbektaş'ta biraraya getirmeye yönelik bir organizasyon komeitesi kurulmasını önerdi. Kurultay 1993'te kesinlikle *toplanmamalı* diyen Semah Vakfı yöneticisi

Karanlık güçlerin son kalleşliği

İnsan hak ve özgürlüklerinin savunucusu, laik ve demokratik cumhuriyet ilkelerinin yorulmaz yiğit savaşçısı, terörün, uyuşturucunun, kaçakçının amansız düşmanı araştırmacı-gazeteci-yazar Uğur Mumcu da, Turan Dursun, Prof.Dr. Muammer Aksoy, Prof.Dr. Bahriye Üçok, gazeteci-yazar Abdi İpekçi, Çetin Emeç gibi, karanlık güçlerin bombalı saldırısıyla yaşamını yitirdi.

İşlenen bu cinayetin de, diğerlerinde olduğu gibi "failli meçhul" cinayet sayılmamasını diliyor, tüm ilerici, devrimci, laik ve demokrat kişi kuruluşları, ülkeyi karartmak isteyen eli silahlı gerici güçler ile ülkeyi parçalamak isteyen terör örgütlerine karşı birlikte hareket etmeye çağırıyoruz.

İnsanın kendi kimlik ve kültürüyle yaşaması en doğal hakkıdır, bir başkası tarafından yok edilmemelidir. İnsanın kendi düşüncelerini özgür biçimde söz ve yazı ile açıklaması, bir başkası tarafından engellenmemeli ve de cezalandırılmamalıdır. Uğur Mumcu cinayetini üstlenen örgütlerin İslami söylemle başladıklarını gördüğümüz için diyoruz ki, insan olan ve Tanrı'nın buyruklarını gözetmeyen hiçbir kimse, bir başkasının canını almamalıdır.

Ama görüyoruz ki, bu "İslami" kesim azgınlaşmış, Tanrı

LÜTFİ KALELİ

buyruğundan çıkarak cinayet şebekesi haline gelmiştir.

Maşa olarak kullandıkları beyni karanlık, eli silahlı katillerle cinayet işleyenler, şunu iyice bilmiş olmalı ki, yaptıkları bu insanlıkdışı, dindışı hareketleriyle İslamiyete büyük zarar vermişlerdir.

Bu yazının hazırlandığı ana dek henüz Mumcu'nun katilleri bulunmamıştı. Umuyoruz ki, bu katiller İslami kesimden olmasın... Ancak olayları serinkanlı değerlendirince şunları düşünmekten de kendimizi alamıyoruz:

İşledikleri cinayetlerle terör yaratan bu karanlık güçler, ülke

inde "Anıtkabir yıkılsın" diyenler ile "Anayasayı bir kez ihlal etmekle birşey olmaz" diyenlerden mi cesaret alıyorlar?

Ya da bu karanlık silahlı güçler, ülke dışında Almanya'daki "Kara Ses" den ve Suudi Arabistan sermayeli Rabita'dan mı destek alıyorlar?

Evet, bu karanlık silahlı güçler yeraltı dünyasından, silahlı savaş kışkırtıcılarından da sırt alıyor olabilirler...

Bunları durdurmak gerek! İnsanların mal ve can güvenliğinden sorumlu olan devlet, artık bu silahlı güçlere ve terör örgütlerine etkin biçimde "dur" demelidir.

Bu karanlık silahlı güçler ile terör örgütlerinin beslendiği odaklar yok edilmelidir.

Açık biçimde "ben laik ve demokrat değilim" diyerek Atatürk'e, laikliğe demokrasiye karşı tavır koyanlar hizaya getirilmelidir.

Uğur Mumcu'nun cenaze töreninde biraraya gelen yüzbinlerce insan, laik ve demokratik cumhuriyetin yaşatılması için and içerek bu ülkenin sahipsiz olmadığını haykırışlardır.

Bu ülkeyi yönetenler ile bu ülkeyi yönetmek isteyen tüm siyasiler bu sese iyice kulak vermelidirler.

Ve tabii ki o karanlık katillerin arkasında ki güçler de bu sese kulak vermelidirler. ●

GÜLE GÜLE

AŞIK GARİP BEKTAŞ

27 Ocak 1993

Sanma Uğur mumun söndü
Uğur sana güle güle
Şimdi sıra bize döndü
Uğur sana güle güle

Yiğit gider tahtı kalır
Gönüllerde Tahtı kalır
Daha çok Uğur'lar gelir
Uğur sana güle güle

Altın kalem yerde kalmaz
Cahiller gerçeği bilmez
Vücut ölür fikir ölmez
Uğur sana güle güle

Cahillerin gözü kara
İnsanlığa açar yara
Senin ölmen değil çare
Uğur sana güle güle

Savunuruz laikliği
Ederiz gönül birliği
Biz sevmeyiz ikiliği
Uğur sana güle güle

Cumhuriyet senin yerin
Ebedi ölmez eserin
Yiğitçe öldün aferin
Uğur sana güle güle

Cahiller vursunlar bizi
Gönlümüz gerçeğin özü
Aydınların iki gözü
Uğur sana güle güle

Garip Bektaş yolundayım
Aynı gülün dalındayım
Ben de halkın dilindeyim
Uğur sana güle güle

■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Semih İra ■ Yazışma adresi: Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Ankara: Gürkan Gür, PK 216, Cebeci. ■ Antalya: Ali Koyun, Yeşilova Mahallesi, Ümit Sokak, No:10 Serinyol. ■ Antalya: Ahmet Aydın, Özgürlük Mah. Reisi Kaplan Cad. Toros Apt. No:47/B. ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakıhamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat 3, No:39 ■ İzmir: Adnan Ayhan, 3.Beyler Yaparsoy İşhanı, Kat 5, No:505, Konak ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Hürriyet Cad. No:17/1-A ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dinçer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Silifke: Cihangir Akdemir, Say Mah. 535. Sok. No:33, Silifke ■ Söke: Av. Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat 1 No:2, Turgutlu ■ Zeytinburnu: Fatma Biçer, Gökalp Mah. 48. Sokak, Kat 3-18, No:2 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhoof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 8047 Karlsruhe. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Tayfun Hüseyin Keleş, Postbus 5856, 3008 AW Rotterdam ■ Avustralya: Cemil Alkan, P.O.Box 106, Auburn 2144, Avustralya. ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: Kent Basımevi. ■ Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım. ■ Gönderilen yazıları yayımlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 100 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL. İsviçre 65 SFr, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No: 3549-3

KERVAN'NIN İÇİNDEN

- 4 **BELEDİYE İŞÇİLERİ**
RP'li belediyelerin ilk eylemi tensikat oldu. İşçilerinin tüm ülkede eylemde
- 7 **"YENİ" DİSK**
Borsa oyunları, borçlar yasası ve patronların DİSK'i
- 10 **CEM KİMİN ETEĞİNİ ÖPÜYOR**
Aliye Göksun, Aleviliği Diyanet'e çekmeye çabalayan Cem dergisini eleştiriyor. Önde gelen Alevi aydınları Cem'in "kurultay"ına karşı çıkıyorlar
- 11 **ALEVİ-BEKTAŞI YOLUNUN CANI DERGAHTIR**
Rıza Yürükoğlu'nun Avustralya konferanslarının tartışma bölümleri
- 15 **ALEVİLİĞİN SAHTE DOSTLARI**
14 Masum dergisinin içyüzü
- 16 **LONDRA'DA İLK CEM**
Londra İşçi Birliği'nin girişimiyle Dertli Divani Baba iki cem topladı. Yolun talipleri, "cem tutalım, yola gidelim, cemevimizi kuralım" dediler
- 20 **PIR SULTAN'DAN ELİNİZİ ÇEKİN**
Eğitim bakanı Pir Sultan'a saldırıyor
- 21 **BEKTAŞI FIKRALARI**
Battal Pehlivan hazırladı
- 24 **İNSAN OLMA KAVGASININ ŞEHİDİ**
Uğur Mumcu'nun katili şeriatçılardır. "Yıldırıamaz bunlar bizi, biz Anadolu halkıyız. Şeriatı ergeç boğar, laik devleti kurarız"

RP'nin ilk eylemi tensikat oldu

Muhabirimiz *Erhan Öztürk* İstanbul'da Refah Partili belediyelerde geçici işçilere karşı başlatılan kampanyayı anlatıyor

Otuz Aralık 1992 günü Bahçelievler'e bağlı Çobançeşme'deki bakım ve onarım atölyesinin yaklaşık 40 geçici işçisi, Bahçelievler Belediye Başkanlığından gelen yazıyla, hiçbir gerekçe gösterilmeden işe alınmadılar. Geçici işçilere karşı başlatılan bu kampanya, son yerel seçimlerde RP'lilerin yönetimine geçen Bahçelievler, Bağcılar ve Güngören belediyelerinde çalışan 800 geçici işçiye yöneliktir.

Görüşüğümüz sendika baştemsilcisinin ve diğer yetkililerin verdiği bilgiye göre, 1991 yılında Yargıtay'dan, bu belediyelerde (ki eskiden hepsi Bakırköy belediyesi kapsamındaydı) çalışan 800 işçinin, yönetim nasıl ve ne şekilde değişirse değişsin, her zaman belediye bünyesinde çalışmaları için bir karar çıkmış. Bu karar yetkili birimlere de ulaşmış. Dolayısıyla, RP'li belediyelerde bu işçi düşmanı girişimin başlatılmasında RP'liler kadar Bakırköy belediye başkanı Ali Talip Özdemir'in de sorumluluğu var.

Çalışan işçilerin ve yetkililerin tümü Bakırköy belediye başkanı-

nın işçilere yönelik çirkin bir oyunundan söz ediyor.

Belediye seçimlerinden önce Bakırköy belediyesine 1000 kişilik kadro gelmiş. Seçimlerden çok önce gelen bu kadroları işçilere vermiyorlar. Seçim sonrasında yeni oluşan üç belediye, belediye bünyesinde çalışan tüm geçici işçileri verirken, ellerindeki kadroları bölüşmüyorlar. İşçilere dost olmadığı bilinen RP'liler de fırsat bu fırsat geçici işçilere yol veriyorlar. Yani Bakırköy belediyesinin "geçici" işçileri, burjuva partilerin kendi aralarındaki pisliklerin ceremesini çekmek durumunda bırakılıyor.

"Geçici" diyoruz, ama işten çıkartılan işçilerin en yenisinin **dört yıllık** olduğu tarafımızca tespit edilmiştir. Yani bu işçiler kadroya geçirilmeyi çoktan hak etmiş işçilerdir. Ayrıca, bu 800 işçinin ve diğer kadrolu işçilerin her birinin belediyeden (sözleşmeden doğan farklar ve ikramiyeler toplamı olarak) en az 25-30 milyon TL alacağı var! Bakırköy ve yeni belediyelerde girişilen

işçi düşmanlığının bir önemli yönü de bu işçi alacaklarının hasırlatı edilmesi çabasıdır.

Bakırköy, Bahçelievler, Bağcılar ve Güngören'deki tüm kadrolu ve kadrosuz işçiler, birbirleriyle dayanışmayı ve işten çıkartılan arkadaşlarının geri alınması için başlattıkları eylemleri sonuna

kadar devam ettireceklerini söylüyorlar. Belediye işçilerinin, RP'si DYP'si, ANAP'sı SHP'si ile tüm burjuva partilerin işçi düşmanı eylemlerine karşı omuz omuza durmaları, Belediye-İş 2 nolu şubenin Bakırköy belediyesinde boş işçi kadroları üzerine tezgahlanan oyunları bozma çabasında büyük güç kaynağı olacaktır.

Bakırköy belediyesinin, geçici işçileri "başından atma" ve boş işçi kadrolarını kendi bildiği gibi doldurma taktiği bozulmalı, birikmiş işçi alacakları *faiziyle birlikte, bir seferde ve hemen* işçilere ödenmelidir. Belediye-İş 2 no'lu şube ve genel merkez yönetiminin bu konuda daha girişken tutum alması gerekiyor. ●

Belediye işçisinin

15 Ocak 1993

BEYKOZ Belediyesi'nin 450 işçisi toplu sözleşmeden doğan farklarını alamadıkları için vevne önünde bekleyerek eylem yaptılar.

KAĞITHANE Belediyesi'nde çalışan 346 geçici işçi, belediye başkanlığının işçi kıyımı yaptığını belirterek direnişe geçtiler. Bir gazeteye açıklama yapan Belediye-İş genel eğitim sekreteri Hıdır Bal, sendikasıyla tartışmaya *taşeron işçileri sendikalaştırmak-la* yanıt vereceklerini bildirdi.

BEYKOZ, Kağıthane, Bağcılar, Güngören, Küçükçekmece, Bahçelievler belediyelerinde 1500'e yakın işçinin işten atıldığı bildirildi. Refah Partisi'nin elinde olan belediyeler tensikatlarda bışı çekiyor.

16 Ocak 1993

BELEDİYE-İŞ'İN Türkiye genelinde tüm şube başkanlarının Ankara'daki toplantısı uzatıldı. Belediye-İş şube başkanlarını Maliye Bakanlığı'na yürüyüşüne polis saldırdı, 6 şube başkanı gözaltına alındı. Türk-İş genel başkanı Bayram Meral "Buraya

yüzbinleri yığarsak ne yapacaksınız?" deyince başkanlar serbest bırakıldı. Belediye-İş genel başkanı Fuat Alan, "eğer umut göremezsek ülke genelinde bir günlük işbirlikme eylemi yapabiliriz" dedi.

İSTANBUL'DA İETT şoförleri, toplu sözleşmeden doğan farklarının üçüncü taksidinin ödenmesi gecikince sabah seferine çıkmadılar. Eyleme 8 bin İETT işçisinin yanı sıra, normal ücretlerini alamayan 29 bin belediye işçisi de aktif katıldı.

18 Ocak 1993

KAĞITHANE Belediyesi'nde işten çıkartılan 343 işçiyle ilgili olarak Kağıthane'de yapılan belediyeyi protesto yürüyüşüne 2 bin belediye işçisi aileleriyle birlikte katıldı. Yürüyüşte "işçi kıyımına son", "adil düzen dediler hakkımızı yediler", "babalar işsiz, çocuklar aç", "işçiyiz haklıyız kazanacağız", "Refah Partisi'nin kıyımına son" ve "zafer direnen emekçinin

olacaktır" gibi döviz ve pankartlar taşındı, sloganlar atıldı.

KÜÇÜKÇEKMECE Belediyesi'nde toplu sözleşmeden doğan farklarını alamadıkları için yürüyüş yaptıkları gerekçesiyle işten atılan 38 işçi ile birlikte 60 işçi, süresiz açlık grevine başladı.

19 Ocak 1993

BEYKOZ Belediyesi'nde 4 Ocak günü başlayan işçi eylemi devam ediyor. İşçiler, 2 hafta önce vevne önünde kuyruk oluşturarak başlayan pasif direnişi daha sonra aktif direnişe çevirmişlerdi.

ANKARA'DA belediye işçilerinin alacaklarının ödenmemesi üzerine Belediye-İş sendikasının 96 şube başkanı ve yöneticileri Türk-İş genel merkezinde süresiz açlık grevine başladılar. Belediye-İş Başkanlar Kurulu'nun dağıttığı bildiride şöyle denildi:

"BELEDİYELERDE işçiler dışında kalan - başta belediye başkanları olmak üzere - herkes, hiç aksamadan maaşlarını almaktadırlar.

Şu anda 3-5-7 aya varan sürelerdir ücret alamayan işçiler var. Bu bir angaryadır, insanlık ayıbıdır, köleliktir. Aynı zamanda anayasal suçtur."

BASIN açıklamasında da genel başkan Fuat Alan bir yıldır maaş alamayan belediye işçilerinin "patlamaya hazır bomba" haline geldiğini belirterek, "benim işçim diyenler düşünlerdi ziyafetlerde günlerini gün etmeye devam etsinler, onları iktidar eden bu güç alaşağı etmesini de bilecektir" dedi.

İZMİR Büyükşehir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü Trolleybüs Atölyeler İşyerlerinde 121 işçi işten çıkartıldı. Bu sayının 400'e ulaşacağını tahmin eden işçiler, sendika binasından ESHOT Genel Müdürlüğü'ne kadar yürüdüler.

20 Ocak 1993

KÜÇÜKÇEKMECE Belediyesi'nden atılan 38 işçinin açlık grevine polis saldırdı. Buna tepki gösteren işçiler aileleriyle yürümek istediler. Polis bu yürüyüşe

Kervan-İstanbul
bürosundan *Şirin Birdal* hazırladı

de saldıracak dağıtmak istedi. İşçilerin polis saldırısına karşı koymasıyla çıkan çatışmada sendika sekreteri Hasan Gülüm ve bir işçinin 7 yaşındaki kız çocuğu hafif yaralandı. Yine de yürüyüş, öfkeli işçilerin "devlet terörüne son", "polis defol", "işçiyiz haklıyız kazanacağız" gibi sloganları haykırdığı bir ortamda yapıldı. 2 bini aşkın işçi ve işçi ailesinin katıldığı eylem Küçükçekmece Belediyesi'nde sona erdi.

21 Ocak 1993

GAZİOSMANPAŞA Belediyesi'nde 3 aydır ücret alamayan yaklaşık 350 işçi Küçükçekmece'deki Fen İşleri binası önünde toplandılar. Kağıthane Belediyesi ve diğer belediyelerden işçilerin eyleme katılmasıyla sayıları 3 bini bulan işçi ve işçi aileleri Gaziosmanpa-

Belediyelerde kavga yükseliyor

Son günlerde genel hizmetler işkolunun işçileri, bir yanda patronların Disk'ine bağlı Genel-İş eliyle yürütülen bölücülük, bir yanda da bununla eşzamanlı işten çıkarmalar nedeniyle, tarihinin en büyük işveren saldırısıyla karşı karşıyadır.

Belediye-İş Sendikası, 222 bin dolayında üyesiyle genel hizmetler işkolunda sendikal birliğin %80 gibi büyük bir oranda gerçekleştiği işi kuruluşudur. Sendikanın yönetim kadroları, militan üye tabanının basıncı ile son 6 altı yıldır büyük bir değişim geçirmiştir. Son genel kurul sürecinde sendikanın 25 şubesinde yeni kadrolar işbaşına gelmiş, değişim genel merkezde de etkisini göstermiştir. Yani Belediye-İş'te sendika-içi demokrasi baygın gün geçtikçe yükselmektedir.

Belediye-İş, son iki dönemde dişe diş mücadele sonucunda bağtlatdığı sözleşmelerle ülke çapında fiili asgari ücretin belirlenmesine büyük katkı yapmış, tüm işçi sınıfının ekonomik istemleri saptarken dikkate alacağı bir ücret tabanı yaratmıştır. Bu, durum MESS'inden TUSİAD'ına, bakanından cumhurbaşkanına dek egemen sınıfı rahatsız etmekte gecikmemiştir. İşten çıkarmaları, Genel-İş'in işverenlerle elele yürüttüğü saldırıları bu çerçevede

de değerlendirmek gerekir.

Belediye-İş, "35 saatlik iş haftası" istemini Türkiye işçi sınıfının tarihinde ilk kez sözleşme gündemine getiren sendikadır. Son sıralarda sendikanın yöneticilerinin taşeronlaşmaya karşı "taşeron işçilerinin sendikalaştırılması" yöntemine başvuracaklarını açıklamasıyla da, Türkiye işçi hareketinin önünde önemli bir kapı daha açılmaktadır.

Son eylemlere yol açan gelişmelerde de gözlendiği üzere, "geçici" işçiler konusu, işverenlerin önemli bir sömürü kaynağı ve belediye işçilerine karşı başvurdukları önemli bir kozdur. Belediye-İş'in "geçici işçilerin kadroya alınması" ve toplu sözleşmeyle kadrolu işçilerle eşit hak ve statüye kavuşturulmaları için yürüttüğü mücadelenin somut kazanımlarla ilerletilmesi, tüm işçi hareketine önemli bir açılım getirebilecektir.

"Memur" belediye işçileri konusu da önemli bir sorunlar yumağıdır. İşkolunda gerçekte çalıştığı tahmin edilen 400 bin işçinin 50-60 bini taşeron işçisi, 100 binlik bir kesim de "memur" statülü belediye işçisidir. Bugün yasaları zorlayarak "memur" sendikalarında örgütlenmeye çalışan bu işçi kesimini kendi çatısı altında toplayarak kestirme yol-

SEYİT RIZA GÜVEN

dan grevli-toplu sözleşmeli sendikal örgütlülüğe kavuşturmak da Belediye-İş'in çığır açıcı bir katkısı olabilir. Bu, "memur" sendikalarının işçi sınıfının sendikal hareketinden ayrı gitme eğiliminin de önünü keser.

Bir de belediye işçisinin "illallah" dediği işçi alacakları SKANDALI var! İşveren işçiyi aylarca, hatta bir yılı aşkın sürelerde çalıştırıyor ve çoktan hak ettiği ücreti ÖDEMİYOR. Aylar geçiyor, belediye işvereni ödemediği işçi ücretlerinin faizinden muazzam paralar kazanıyor, yine de işçiye borcunu ödemiyor. "Neden kazanılmış ücretimi öde-

miyorsunuz?" diyen işçiyi de kapı önüne bırakmaya kalkıyor.

İşçiler burjuvazinin bu haysızlığına, namussuzluğuna karşı mücadeleyi yükseltirken, Disk Genel-İş'in mantar gibi ortaya çıkışı, işçi alacaklarının ödenmesi konusunu "kendilerine üye olmakla" bağlarak örgütlenmeye kalkışması, işveren destekli girişimlerini özellikle işçi alacaklarını ödememekte en çok direnen belediyelerde yoğunlaştırması hiç de tesadüf değildir.

Bu konuda Ankara (219 milyar TL), İstanbul (144,3 milyar), İzmir (133,7 milyar), Adana (93 milyar), Mersin (81,4 milyar) ve Diyarbakır (63,5 milyar) başı çeken belediyelerdir. İşçilerin bu ücret ve kazanılmış hak alacaklarına her ay 200 milyon lira (ve faizi) ekleniyor.

Mersin'de Kaya Mutlu'nun 1400 işçiyi işten çıkarması, Genel-İş'in yarattığı karışıklıkla bağlıdır. Adana'da Genel-İş'e geçişlerde belediyenin araçlarından yararlanıldığını biliyoruz. Uşak belediyesi işverenin şatafatlı bir protokolle Genel-İş'i "yetkili" ilan edişini geçen sayımızda duyurmuştuk. Ankara Çankaya belediyesinin başkan yardımcısı ve danışmanları aynı zamanda DİSK üyesi. Kısacası, Disk, Genel-İş, işten atma, işçi

alacaklarının ödenmesinin Genel-İş'e geçmeye bağlanması gibi oyunlar içiçe geçmiştir. Ne ilginç ki Genel-İş, belediye başkanlarını işverenden saymıyormuş. **Sarı sendikacılık** suçlamasını hak etmiyorlar mı?

Belediye işçileri, bütün bu olumsuzluklara rağmen, sendikaları Belediye-İş'in önderliğinde "sendikal birlik-militan eylem" ilkesini yaşama geçiriyorlar. Patronların her türlü saldırısını durduracak, bertaraf edecek tek yol, işçilerin yığınsal-militan eylemidir.

Ancak, gözlemlediğimiz o ki, Türkiye yüzeyine dağılmış tek tek işyerlerinde gerçekleştirilen eylemler, belediye işçilerinin beklediği vurucu etkiyi yapmakta yetersiz kalıyor. Belediye-İş'in eylemlerinin öteki sendikaların koyacağı yığınsal eylemlerle desteklenmesi, *Türk-İş*'in soruna el koyması ve ülke çapında tüm işçileri harekete geçirecek eylemler düzenlemesi GEREKİYOR.

Belediye işçilerinin (ve öteki işkollarındaki işçilerin) başarısı, Türkiye işçi sınıfının ülke çapında, yığınsal, militan eylemliliğine, dolayısıyla Türkiye çapında sendikal birliğin gerçekleştiği örgüt olan Türk-İş'in tutumuna bağlanmıştır. ●

Belediye işçisinin başarısı, işçi sınıfının tüm ülke çapında, yığınsal-militan eylemliliğine, Türk-İş'in tutumuna bağlanmıştır

eylem günlüğü

büyük gayret sarfettiği görüldü.

ANKARA'DA Türk-İş genel merkezinde basın toplantısı düzenleyen Belediye-İş Genel Başkanı Fuat Alan hükümeti "küp gibi sağırlaşmakla" suçladı. "Haklarımızı almak için daha etkin eylemlere gideceğiz" diyen Fuat Alan, "benim işçim" diyenlerin işçinin sesini duymaya bile tahammül edemediğini belirtti. Türkiye genelinde 2 saatlik iş bırakma eylemi sırasında Çankaya Belediyesi'nde eylem kırıcılığı yapan DİSK Genel-İş'in sarı sendikacılık anlayışının örneğini verdiğini vurguladı.

TÜRK-İŞ genel başkanı Bayram Meral, belediye işçilerinin alacaklarının verilmemesi halinde eylemlerin devam edeceğini, daha geniş çaplı eylemlere gidilebileceğini duyurdu.

ŞANLIURFA'DA Belediye-İş şube yönetim kurulu üyeleri, belediyedeki işçi alacaklarının ödenmemesi üzerine açlık grevine başladılar.

23 Ocak 1993

BELEDİYE-İŞ'İN 96 şube başkanıyla yöneticilerinin başlattığı açlık grevi devam ediyor.

İSTANBUL'DA Belediye-İş 1 no'lu, 2 no'lu şube, Beyoğlu ve Anadolu yakası şube yöneticileri ve işçileri Ankara'daki eylemi desteklemek üzere 3 günlük açlık grevi başlattılar.

TÜRK-İŞ genel merkezinde süren 5 günlük açlık grevi, her gün binlerce belediye işçisi tarafından ziyaret edildi. İşçiler açış eyleminin yanı sıra, "yaşasın işçilerin birliği" gibi çeşitli sloganlar atıldılar. Sendika başkanlarını ve Türk-İş'i alkışladılar.

TÜRK-İŞ genel başkanı Bayram Meral, Belediye-İş yöneticilerine duygularını "bu bize gurur verdi" diye anlattı.

AYNI GÜN hükümet, "5 bakan + 3 Belediye-İş genel merkez yöneticisi + 2 Belediye-İş şube başkanı"ndan oluşan bir komisyon önerdi. Öneri Belediye-İş tarafından kabul edildi.

AÇLIK grevine saat 17'de ara verildi. ●

şah Belediye'ye kadar yürüyüşe geçtiler. Eylem boyunca "işsizler burada hırsızlar nerede", "babamı işsiz bizi açsın bırakınız" yazılı pankartlar taşındı, "işçiyiz güçlüyüz kazanacağız" "işçi-memur elele genel greve" gibi

sloganlar atıldı.

22 Ocak 1993

BELEDİYE işçileri tüm Türkiye'de 2 saat iş bırakma eylemi yaptı. Eyleme katılım ülke

çapında %90, İstanbul'da ise %100 oldu. Sabah 6-8 saatleri arasında gerçekleştirilen eylem, özellikle İETT şoförlerinin katılımıyla önemli etki yaptı. Bu arada DİSK Genel-İş üyesi belediye müdürlerinin, eylemi kırmak için

'Haklarımızı istiyoruz'

Belediye-İş sendikası genel başkanı *Fuat Alan*'ın sendikanın Başkanlar Kurulu toplantısı ardından yaptığı açıklamayı yayınlıyoruz

Türkiye Belediye-İş sendikası Başkanlar Kurulu'nun üç gün süren toplantısı sonunda, yaklaşık 90 bin belediye işçisinin içinde bulunduğu durumun son kez ilgililere ve halkımıza açıklanmasında yarar görülmüştür.

Başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere diğer belediyelerle 90 bin işçimiz, toplu sözleşmelerle sağlanan ücretlerini, birikmiş sözleşme farklarını, ikramiye ve sosyal yardımlarını **alamamaktadır**. Şu anda 7 aydır maaş alamayan belediye işçileri vardır.

Anayasanın angaryayı yasaklamış olmasına, her türlü parasal hakların tahsil edilememesine rağmen, halkımıza götürülen hizmetlerin aksatılmasına rıza gösteremediğimiz için, büyük bir özveri ile diyalog yollarını açık tutarak ilgililerin soruna müdahalesini bekledik.

3 yıldır, gerek ANAP döneminde, gerekse işçi hak ve özgürlükleri konusunda büyük hamleler yapacağı görüntüsü veren koalisyon hükümeti döneminde yaptığımız basın toplantıları, çeşitli açıklamalar, hükümetlere, siyasi partilere ve belediye başkanlıklarına vaki müracaatlarımız, anlaşılmaz bir duyarsızlıkla karşılanmıştır.

Güneydoğu bölgesinde olağanüstü hal tazminatı, tasarruf teşvik fonu gibi haklar ödenmemektedir.

İstanbul'da yeni seçilen Refah Partili belediye başkanları, il idare kurulu kararı olmasına rağmen yaklaşık 2 bin işçiye 'geçici olduğu için' işbaşı yaptırmamaktadır.

İşten çıkarmalar ise, yasal güvence olmadığı için devam etmekte, hükümetin bu konuda duyarsızlığı belediye başkanlarına acımasızlık bakımından cüret kazandırmaktadır.

Bütün bunlara karşı daha büyük eylemlere başlamadan önce, 95 kişiden oluşan Yönetim ve Başkanlar Kurulu'muz, şu anda başbakanlığa yürüyerek, sorunları dinleyecek ve çözüm getirecek bir yetkili aramayı kararlaştırmıştır.

Bu uyarının da dikkate alınmaması halinde yurt çapında uygulanabilecek eylemler için yetkili kurullarımız yeni bir değerlendirme yapacaktır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.
Belediye-İş genel başkanı
Fuat Alan

Birliği demokrasiyle güçlendirmeliyiz

Adana'dan Tekgıda-İş ve Belediye-İş'in iki yöneticisiyle mini-röportaj

Hüseyin Işık ve Ali Umar

de çalışan işçi arkadaşlarımız bilinçli, diri ve coşkulu. Bu yapı bizi cesaretlendiriyor. Bu nedenle ufkumuz açık ve kendimize güveniyoruz."

Tekgıda-İş Güney Anadolu Bölge şube başkanının "taşeronlaşma ve sendikasıylaştırma" üzerine görüşleri ise şöyle:

"Bölgemizde oldukça yoğun bir taşeronlaşma vardır. İşverenler, bu alanda kanuna karşı hile yapıyorlar. Örneğin, 10 işçiyle yapılacak bir işi taşeronla ihale etmişse, taşeron aracılığı ile buraya 100 işçi alınıyor ve bu işçilerin 90 tanesi kadrolu işçilerle içiçe çalıştırıyor. Bu durum işyerinde iş barışını bozuyor. Devlet denetimi de yok. Taşeron firmasının kaç kişilik iş aldığı, burada kaç kişi çalıştığını, fazla alınan işçilerin görevi dışında kadrolu işçilerle içiçe çalıştırmasını, çalışma müfettişleri ve SSK müfettişleri denetlemiyor. Bu durumun sonucu, bu alanlarda iş kazaları artıyor ve işçilerin sağlığı bozuluyor.

"Bu konuda iş akdi güvencesi yasa-sının çıkmasını bekliyoruz. Bir yandan da bu yasa çıkmayacakmış gibi hazırlık yapıyoruz. Çünkü taşeron işçilerini de mutlaka **örgütleyeceğiz**."

Yine Türk-İş genel kurulu sırasında Belediye-İş Adana 1 nolu şube başkanı *Ali Umar*'la, Genel-İş'in sendikal birliğe saldırılarını konuştuk. Ali Umar bize kısaca şunları söyledi:

"Son günlerde belediye başkanı ve ASL genel müdürü bizzat işçileri çağırarak, 'ya Genel-İş'e geçersiniz veya çıkışlarınızı yapacağım' diye ailen tavrını ortaya koymuştur. Biz belediye başkanıyla işbirliği yapan Genel-İş'ten utanıyoruz. Bunu kameralarla tespit etmek de mümkün. Ama işçilerin konuşmaları yeterli kanıttır. Biz işçilerin iradesinin ipotek altında olmasına karşıyız. İşçi iradesini serbest belirlesin. Bunu, bugün işverenin yaptığı gibi dayatma altında, zorlamayla yapmasın. Biz belediye başkanı Çolak'a söyledik, 'bizden yana da tavır alma, karşımızda da olma, bırak işçi iradesiyle istediği sendikayı seçsin'. Ama bırakmıyorlar ki. Onlar (Genel-İş) şimdi işverenlerin kucağına oturmuş, böyle örgütlenmeye gidiyorlar."

Mersin'de işverenin oyunu birliksizliğin sonucudur

Mersin'den Genel-İş yanlısı bir arkadaşımızın gönderdiği mektubu yayınlıyoruz

Mersin belediyesinde büyük oyunlar oynanıyor. Bundan 1 ay önce Mersin Belediyesi işvereni 1400 civarında işçiyi işten çıkardı. Bunlara ne tazminat ve ne de içeride biriken ücretleri ödendi. Bu büyük sahtekarlık ve haksızlık karşısında belediye işçileri büyük çapta eylemler yapmaya başladılar.

30 Aralık'ta yapılan yürüyüş, coşkulu ve hareketliydi. İşçiler Kaya Mutlu'yu simgeleyen bir tabutu sloganlar taşıyıp 600 metre yürüdükten sonra sahilde denize atıldılar. En çok atılan slogan "işçi düşmanı Kaya Mutlu" idi.

Bu arada, bu işçilerin üye oldukları söylenen Genel-İş'in yöneticileri sürekli olarak belediyenin yöneticileriyle görüşüyorlar. Söylentiler doğrusa işçileri işe aldirmaya çalışıyorlarmış. Gerçeğin ne olduğu bilinmiyor tabii. Belediye başkanını ise Mersin'de olduğu halde saklanıyor, ortada görünmüyor. İşçiye hesap vermekten kaçıyorlar.

Bu oyun geçen yıl da oynanmış, o zaman Belediye-İş'te örgütlü olan işçilerin istemleri daha kolay **alınmıştı**. Sorunun çözümü bu kadar uzun sürmemişti. Belediye-İş'e tam olarak bağlanmak istemiyorum, ama geçmiş de yadigarımız.

Söyleyeceğim şu ki, işçi birliktir, örgütlüyse hakkını daha çabuk ve kararlı alabiliyor. Mersin Belediyesi'nde yaşananlar tam da bunu yansıtıyor. İşçiler birlik içinde verdikleri mücadeleyle haklarını alabilirler. Yaşasın işçilerin birliği

Musa Can, Mersin

Genel-İş'e ÇAĞRI

Belediye-İş genel sekreteri
Kasım Yorumazbaşı'nın basın
açıklamasını aynen
yayınliyoruz

Belediye-iş sendikası üye sayısı ve işkolunda örgütlenme oranı açısından ülkemizdeki en büyük sendikalardan birisidir.

Belediye-İş, demokrasi mücadelesinde işçi alacakları, şirketleşme, taşeronlaşma vb. konularda sürekli işlevini yerine getiren aktif rol oynayan sendikadır. Türkiye sendikal hareketinin her eyleminde her zaman en önde yerini almış, almaya devam edecektir.

İşçi sınıfının birçok sorunu vardır. Bu sorunların sendikaların iş ve eylem birliği ile aşılabileceği gerçeğinden hareketle Belediye-İş, işkolumuzdaki sendikalara sürekli birlik çağrısında bulunmuştur.

Bu çağrılarımıza yanıt vermeyen DİSK'e bağlı Genel-İş, belediyelerdeki işçi alacakları sorunu ve diğer sorunlardan yararlanarak, işveren ve eli telsizli işveren vekillerinin yardımı ile örgütlenmeye çalışmaktadır.

İşveren ve vekillerinin yardımı olmasa işyerine nasıl noter getirebilirler? İşyerlerinde en yetkili işveren vekillerinin odasında nasıl üye kaydı çalışması yapabilirler?

Genel-İş'in başvurduğu örgütlenme ve sendikal anlayışın nasıl bir sendikal anlayış olduğu herkesçe bilinmektedir.

Bu anlayışla örgütlenmek ne Genel-İş'e yarar getirir, ne de sendikal harekete. Yol yakinken ilerde olumsuz izleri silinmeyecek bu anlayıştan Genel-İş hemen vazgeçmelidir.

Belediye işçilerini hak kayıplarına uğratmaya Genel-İş'in hakkı yoktur.

İşçi sınıfının ve işkolumuzdaki sorunların çözümü için Genel-İş'e iş ve güçbirliğine çağrımızı yine liyoruz. ●

Borsa oyunları ve DİSK

Aktüel dergisinin 19-25 Kasım 1992 tarihli sayısında yeralan röportaj ile 29 Kasım 1992 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan duyuru hakkında DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası eski yönetim kurulu üyeleri Selahattin Uyar, Ali Aykut, Besim Usta ve Mehmet Bulut, gerçeklerin kamuoyunca bilinmesi için aşağıdaki basın açıklamasını yapmışlardır:

Soruyoruz, 21 Temmuz 1992 tarihinde REPO yapmak kanundışı değil midir?

21 Temmuz tarihinde REPO yapmak kanun dışı bir eylemdir. “Hepsi hepsi 4 günlük REPO” diyerek bu gerçek örtbas edilebilir mi? Elbette edilemez. Öncelikle belirtmek gerekir ki REPO'dan elde edilen gelirin/getirinin denetlenmesi mümkün değildir. Hal böyle olunca ve hele hele 7 kişilik yönetim kurulunun 4 üyesinin bilgisi dışında ve bir yönetim kurulu kararı *olmaksızın* el çabukluğu marifet misali yapılmış bir işlem varsa, bu imkansızlık katlanarak artar. Bu durumda 3 milyar 325 milyon TL'nin kanundışı REPO uygulamasında kullanması karşılığında bankaların REPO yapanlara ne gibi çıkarlar sağladığı bizzat banka müdürleri tarafından da açıklandığına göre, “REPO, skandal değil, işçiye hizmettir” diye feryat etmek ne ölçüde inandırıcıdır?

Uygulayıcıların kendi ağızlarından ifade edildiğine göre *devlet bankası* Sümerbank REPO yapmayı ve REPOCULARI kabul etmeyince, bir diğer *devlet bankası* Vakıfbank müdürü REPO yapmayı ve REPOCULARI kabul etmiştir. Niçin?

Kanun dışı REPO uygulamasını kabul eden banka yöneticileri bu olay ortaya çıkınca niçin paniğe kapılmışlardır?

REPO gibi gayrikanuni ve gayrimeşru bir uygulamayı “işçilere hizmet” sloganıyla ve “örgütün menfatine olacağını düşündüğü” için yapan Rıdvan Budak ve ona destek veren Hüseyin Akduman, böylesine ulvi bir işlemde 4 gün sonra niçin ani dönüş yapmışlardır? Hem de, DİSK denetim kurulu “aferin, REPOCULUĞA devam edin, işçiye böyle hizmet edin” demesine rağmen ve “REPOCULUĞUN işçi sınıfının ekonomik demokratik mücadelesinde yeni ve

Disk'e bağlı Tekstil
İşçileri Sendikası'nın
(Tekstil) eski yönetim
kurulu üyeleri
Selahattin Uyar,
Ali Aykut, Besim Usta
ve Mehmet Bulut'un
basın açıklamasını
aynen yayınlıyoruz

büyük bir aşama” olduğunun kanıtlanmasına rağmen dönekliğin, geri adım atmanın, REPOCULUKTAN vazgeçmenin anlamı var mıdır?

Rıdvan Budak inandıklarından bu kadar çabuk mu vazgeçiyor? En küçük bir engel karşısında “işçiye hizmet etmekten” kaçanlara bundan sonra kim inanacaktır?

Bütün bu gelişmelere ve gerçeklerin ortaya çıkmasına rağmen R.Budak H.Akduman ve S.Çelebi'nin, yaptıklarını devekuşu misali örtmeye çalışmaları nedendir? Onuruna ve saygınlığına önem verenler başkalarını onursuzluk ve iftiracılıkla suçlayarak aklanacaklarını sanıyorlarsa aldanıyorlar.

Önce REPO'nun söz konusu tarihte gayrikanuni ve gayrimeşru olmadığını kanıtlamaları gerekmez mi?

Örneğin uyuşturucu kaçakçılığı, naylon belge ve hayali ihracat vb. yapılarak da büyük paralar kazanılıyor. R.Budak işçiye hizmet diye işçinin kanı canı pahasına birikmiş kaynakların buralarda kullanılmasını düşünüyor mu acaba?

REPOCU Rıdvan bey kanunlardan söz ediyor, ama kanunun işine gelmeyen bölümlerine sansür uygulamaktan da kaçınıyor. REPOCULUĞUN sendikalar kanunun 43. maddesine aykırı olmadığını iddia ederken maddenin son fıkrasının son cümlesini okumayıveriyor... Okuyamıyor çünkü burada sendika mevduatına sade-

ce ve sadece yasal cari faizin uygulanabileceği yazılıdır. Yani sendikanın nakit mevcudu ile bugün bile REPO yapmak olanaksızdır. REPO risk taşıyan bir yatırım biçimidir. İşçilerin milyarlarının riske edilmesine R.Budak da dahil kimsenin hakkı yoktur.

Bir sendika yöneticisi ya da kooperatif yöneticisi, mevcut yasal mevzuata göre sendika ve kooperatif tüzüklerine rağmen REPO yapabilir mi? Yapamaz! R.Budak'ın ancak kendi şahsi milyarlarını REPO'ya yatırma ya da başka yollarda kullanma hakkı vardır.

R.Budak ve işbirlikçilerinin 22 Ağustos 1992 tarihinde düzenledikleri ve KORSAN kongre olduğu iddiasıyla dava konusu olan kongrede bu konu için R.Budak'ın deyimiyle “kimseden tıs çıkmamışsa” bunun nedeni konunun özenle delegelerden saklanması ve geçirilmesidir. Faaliyet raporu dahi hazırlanmadan alelacele yapılan bir kongrenin delegeleri nasıl “tıs” çıkartabilirlerdi?

Başta DİSK yönetimi olmak üzere bütün DİSK camiası bilmektedir ki; bu kongreye usulsüz ve gayrimeşru olduğu için katılmadık. Hem bir kongrenin korsan olduğuna inanacaksanız, hem de o kongreye katılacaksanız... Biz REPOCU değiliz. Eğer usul ve esasa uygun bir genel kurul toplansa idi o zaman “tıs” çıkıp çıkmayacağı görüldü.

Biz işçi sınıfına inancımızı hiç bir zaman yitirmedik. Tövbe edip sığınacak yer de aramadık. Sınıfsal çıkarlarımızdan ödün de vermedik.

Eğer kendinize güveniyorsanız; “başta basın olmak üzere, kamuoyuna sorumlu ve duyarlı tüm kurum ve kuruluşları” sendikamızı denetlemeye çağırmanıza, ya da gazete ilanlarının altına REPO olayıyla uzaktan yakından ilişkisi olmamış organların adını yazmanıza gerek var mıdır? Bizce yoktur. Bu konudaki samimiyetin tek kanıtı Tekstil sendikasını yasal prosedürüne uygun yeni bir genel kurula götürmektir. Tekstil saflarında yer alan işçiler onuru-onursuzluğu, meşruluğu-gayri meşruluğu ayırdedecek güç ve bilinçtedirler. ●

Borçlar Yasası ve DİSK

DİSK Sosyal-İş'in 12 Eylül'den sonra bağitlayacağı ilk toplu sözleşme imza törenine çağrı: Bu toplu sözleşme 12 Eylül'ün ürünü 2822 sayılı toplu-iş sözleşmesi grev ve lokavt yasasının anti-demokratik “%10 barajı”na bağlı olmaksızın yapılıyor. Bu sözleşmeyi “baraj” engelleyemiyor.

Sosyal-İş sendikası ile Ankara'da kurulu bulunan Belde A.Ş. arasında bağitlanacak olan sözleşmeyi, şirketin en büyük payına sahip Çankaya Belediyesi'nin başkanı sayın M.Doğan Taşdelen ile DİSK genel başkanı sayın Kemal Nebioğlu onur tanığı olarak imzalayacaktır. 1970'li yıllarda “sendika kurma ve

Aşağıdaki basın duyurusu, “yeni” DİSK'e bağlı, işveren kucağında örgütlenen bazı sendikaların “yaratıcı”(!) yöntemlerle sözleşme bağitlamasına örnektir. Bunların akılbabalarının kim olduğu işçiler açısından merak konusu değildir

sendika seçme özgürlüğü”nü yok etme girişimi başlatılmıştı. 274 sayılı yasadaki 1317 sayılı yasa değişikliği ile yapılmak istenen bu girişim 15-16 Haziran'da işçi sınıfının karşı koyuşu ile engellenmişti.

12 Eylülcüler, 1982 Anayasası'na bile aykırı, anti-demokratik 2822 sayılı Toplu Sözleşme Yasası ile bu düzenle-

meyi yasalastırdılar.

İşte buna karşı yürütülen mücadelede bir seçenek, bu sözleşmenin adadır!

İşçiler sendikalarını seçme hakkını ve özgürlüğünü kullanıyorlar...

Bu toplu sözleşme 2822'ye göre değil, **Borçlar Yasası'nın 316 ve 317.maddelerine göre** bağitlanmıştır.

Sosyal-İş genel başkanı Özcan Kesgeç, imza törenindeki konuşmasında bu öyküyü anlatacak.

İşverenlerce engellenmeye çalışılan “İş Güvencesi Yasa Taslağı”nın getireceği düzenleme, bu sözleşme ile daha yasalasmadan hayata geçirildi.

Basının ilgisizliği bizleri sevindirecektir. İmza töreninde sizleri de aramızda görmek istiyoruz. ●

İşçiyiz haklıyız, kazanacağız!

Kocaeli muhabirimiz *Salim Ekmekçioğlu*

Bastaş işçisinin mücadelesini anlatıyor

BASTAŞ'tan 26 işçinin 17. madde uyarınca işten atılması bu işyerinde eylemleri militanlaştırdı.

İşyerinde olay şöyle gelişti. İşveren, fabrikanın zarar ettiği ve tüm işçilerin çıkarılacağı söylentisini yaydı. Bu tutuma karşı yükselen işçinin öfkesini frenleyemeyeceğini anlayanca da, bu kez "yalnızca" 26 kişinin işten çıkartıldığını duyurdu.

İşten çıkarmaların *asıl nedeni*, işverenin bu işyerinde yaklaşık 23 yıllık kazanılmış bir hak olan "40 saatlik iş haftası"nı tek yanlı olarak kaldırmak, işçileri haftada 45 saat çalıştırmak istemesi, işçilerin de buna karşı çıkmasıdır.

4 Ocak gecesi başlayan bu gelişme üzerine işçilerin üyesi oldukları Otomobil-İş Kocaeli şubesi olayın üstüne gitti. Öteki sendikaların desteğini almak üzere gelişmeleri Kocaeli Sendikalar Birliği'ne iletti.

8 Ocak'ta Selülöz-İş genel merkezinde yapılan Sendikalar Birliği toplantısına işçi sendikalarının yanı sıra kamu işçilerinin kurduğu "memur" sendikaları da katıldılar. Toplantıda Otomobil-İş Kocaeli şube başkanı Necati Çelik Bastaş'taki gelişmeler hakkında bilgi verdi. Daha sonra, işverenin tutumunu protesto eden ortak bir basın açıklaması hazırlandı.

Sendikalar Birliği'nin, işverenin haksızlıklarına karşı anında tavır alınması yönündeki kararı hemen o gün uygulandı. Saat 16 vardiya çıkışında öteki fabrikalardan Bastaş işçisine destek ziyareti örgütlendi. İşçi sendikalarının yöneticileri, bu eylemin başarılı geçmesi için harıl harıl çalıştılar.

Saat 16.30 dolayında Bastaş önünde 2500'ü aşkın işçi toplanmıştı. Uzak fabrikaların, örneğin Yarımca Petkim'in işçilerinin henüz ulaşmamış olmasına karşın, E5'in her iki yanı işçi kaynıyordu. *Kervan* da Petrol-İş Yarımca şube başkanı ve öteki sendika yöneticileriyle birlikte Bastaş önündeydi. Tabii, cemseyle jandarmalar, sivil polisler de...

Binlerce işçinin coşkulu dayanışma gösterdiği Bastaş işçileri, fabrikanın parmaklıkları arkasında düzenli şekilde toplandılar. Dayanışmacı işçilerin alkışlarla tempo tutarak başlattığı eyleme aynı şekilde karşılık verdiler. "İşçiyiz haklıyız kazanacağız" belgisine gür sesleriyle katılan binlerce işçi, "çalışmak hakkımız, söke söke alırız", "vur vur inlesin, Çankaya dinlesin", "yaşasın işçilerin birliği", "işçiler elele genel greve" gibi belgilerle yeri göğü inlettiler. Kamu işçileriyle dayanışmalarını göstermek üzere "işçi memur elele genel greve" belgisini de attılar.

Mitingin ilk konuşmacısı Otomobil-İş Kocaeli şube başkanı Necati Çelik'di. Çelik, özetle "23 yıldır 40 saat uygulamasının bir toplu sözleşme maddesi olarak bu işyerinde geçerliliğini koruduğunu, işverenin ise yılların mücadeleleriyle kazanılmış bu hakkı hukuk tanımadan çiğnediğini, fakat kazanılmış bir hakkı işçi sınıfının elinden kimsenin alamayacağını" söyledi ve şunları ekledi:

"Bu uygulamalar 12 Eylül mantığının devamıdır. Tüm işçi sınıfı buna karşı çıkıp birlikte olmalı ve mücadeleye devam etmelidir. Amacı işçiyi köle yapmak olan bu zihniyete dur denmelidir."

Ücretler düşürülmeden "35 saatlik iş haftası"nın getirilmesinin öneminin bilincinde olan işçiler, bu konuşmayı coşkuyla alkışladılar.

Otomobil-İş genel merkezinden Necdet Ersin'in Bastaş'ta "hakkın ve hukukun gaspı var" konulu kısa konuşması da "işçi kıyımına son" belgileriyle karşılandı.

Kocaeli Sendikalar Birliği adına Selülöz-İş başkan vekili Selim Çorak şöyle konuştu:

"Bu tür uygulama ilk değildir, devam edeceğine benzer. Ortada 12 Eylül hukuku daha doğrusu hukuksuzluğu var. (Jandarmaları işaret ederek) Bunlar bizim kardeşlerimiz, ama işçilerle asker-polis karşı karşıya getirilmesin. Hakkımızı aramaya kimse engel olamaz. Önümüze kim çıkarsa ezer geçeriz."

"Cesareti nereden alıyorlar, kim veriyor bu cesareti? Zorlamasınlar. Yoksa çok başka şeyler yaparız. (Kalabalığı işaret ederek) Bu topluluğu ezmeye güç yetmez. Akıllarını başına alsınlar. İşçinin tek dostu işçidir. Evet, bize bizden başka dost yok."

Selülöz-İş yöneticisinin coşkulu ve militan konuşması sık sık alkış ve belgilerle kesildi. Konuşmanın bitiminde işçiler,

destek ve dayanışma için hep birlikte olacıklarına söz verdiler ve eylem sona erdirildi. İşçiler dağılırken "ekmek yok, barış da yok" belgisini atarak, 1993'ün militan eylemlerinin haberini veriyor gibiydiler.

Evet, Bastaş'ta bir eylem bitti, ama daha niceleri gelecek. Çünkü Bastaş işvereni "her ay 1 milyar 200 milyon zarar ediyoruz, üretilen ampüller kalitesiz, böyle giderse fabrikayı öbür ay kapatırız" diyerek, kendi beceriksizliğini işçilerin üzerine atmaya çalışıyor.

Kervan dergisi olarak, Bastaş işçisine mücadelede başarı ve dayanışma dileklerinizi iletıyoruz.

Kocaeli'de gelişmeler Bastaş'la sınırlı değil. SEKA'da yeni sözleşme grevin arifesinde imzalandı. Ama enflasyon, kazanılmış ekonomik hakları, daha işçinin eline ulaşmadan eritiyor. İşverenin işten çıkarmalara gidebileceği olasılığı da yok değil.

Kanayan yara Rabak'ta ise işveren, 80 işçinin 19 Şubat'tan itibaren 15 gün izinli sayılacağını, bu süre sonunda iş akitlerinin feshedileceğini açıkladı. İşçilere ihbar tazminatı ödenmeyecek. Geride 40 işçi kalacak.

Oysa, Otomobil-İş'in 17 Ocak 1992'de işverenle yaptığı (ve İHANET oldu ğ un u belirttiğimiz) anlaşmaya göre, "işçiler kademe kademe işten çıkartılacak ve işçilere ihbar tazminatları verilecek"ti. (Bakınız *Kavga*, Şubat 1992) İşveren, bu anlaşmaya bile sadık değil!

Rabak'taki gelişmeler, işverenin sözüne güvenilmeyeceğinin, sendikal birliğe ve militan mücadeleye dayanmayan bu tür uzlaşmaların işçi açısından yıkımla sonuçlanacağını acı dersleriyle doludur. Otomobil-İş Türk Metal'e katılmamakta neden hâlâ ısrar ediyor?

Özçelik-İş Kocaeli şube başkanı Ümit Özsever'in, "Türk Metal'in MESS sözleşmesini imzalamasının ardından Otomobil-İş'in de imzalamasıyla, farklı bir sözleşme mücadelesini tek başına yürütüp başarıya ulaştırmalarının imkansız olduğu" üzerine sözleri de mi Türk Metal'de birliğin canalcı önemini anlatamıyor?

Yoksa, Otomobil-İş yönetiminin patronların DİSK'ine geçme gibi gizli bir niyeti mi var?

İşçiler sendikal birlik ve militan mücadele istiyorlar. Sendika yöneticilerinin görevi buna engel olmak ya da geciktirmek değil, en kestirme yoldan gerçekleşmesine yardımcı olmaktır. ●

Bağımsız Otomobil-İş Sendikası üyesi 217 işçi, Bastaş işverence işten atıldı. İşçilerin "suçu" 2 gün önce imzalanan toplu iş sözleşmesindeki haklarına sahip çıkmaktı.

İşveren, "kanun benim" diyerek, toplu iş sözleşmesini, mahkeme kararlarını bir anda yok sayabildi. İşveren işçilere "ya işten atarım, ya toplu iş sözleşmesindeki haklarınızdan vazgeçersiniz" diye dayatabildi.

"Bu memlekette keyfi işten çıkartma yoktur" diyen işverenleri, "iş güvencesi bize lükstür" diyen cumhurbaşkanını, demokratikleşmeden, adil

Bastaş işçisine el verin!

gelir dağılımından söz eden hükümeti Bastaş işyerine bakmaya çağırıyoruz.

Dün Pakmaya'da, Ansa'da, bugün Bastaş'ta yasalar, hukuk, toplu iş sözleşmesi hükümleri çiğnenerek yaşananlar, yarın "ben kanunum" diyecek hangi işverenin pervasızlığıyla, hangi işçerinde yaşanacak?

Bastaş işyerinde yaşananlar hiç bir yoruma gerek bırakmazsınız bağıyoruz.

Bastaş'ta işverenin keyfiliği karşısında, sorumluluk hissetmeyen, dayanışmayı yükseltme-

Kocaeli Sendikalar Birliği'nin 8 Ocak tarihinde yaptığı çağrısı yayınıyoruz

yen, bugün işim var nasılsa diye Bastaş'ta kapı önünde bekleyen işçi arkadaşını görmeyen *her işçi ve sendika*, bu tutumuyla kendi iş güvencesini ortadan kaldıracaktır.

Bastaş'a, yapılacak her yardım, her dayanışma tüm işçilerin iş güvencesine yapılacaktır.

Artık durulacak, oyalanacak, hükümetten, yasalardan umut bekleyecek bir durum kalmamıştır. İşçi sınıfı, haklarını birlikte kullanarak bu keyfiliğe bir son vermelidir.

Kocaeli Sendikalar Birliği olarak bizler, üyemiz işçileri, "keyfi işten çıkarma yok" diyen herkesi, Bastaş'a çağırıyoruz. Gelin Bastaş'ta keyfiliği, zorbalığı, insafsızlığı görün.

"İş barışı, uzlaşma" diye nutuk atanlar, dayatılan uzlaşmayı Bastaş'ta görün.

Tüm işçileri, sendikaları,

kamuoyunu Bastaş'a, insan olmanın onuru, hukuk ve demokrasi için, keyfiliğin son bulması için, Bastaş işçisiyle elele vermeye çağırıyoruz.

Kocaeli Sendikalar Birliği,

Selülöz-İş İzmit şb., Harb-İş Kocaeli şb., Petrol-İş Kocaeli, Yarımca, Gebze şubeleri, Tekgıda-İş bölge, 1 nolu, 2 nolu şubeler, Teksif İzmit, Hereke şubeleri, Çimse-İş Kocaeli, Hereke şubeleri, Otomobil-İş Kocaeli, Hereke şubeleri, Belediye-İş Kocaeli şb., Laspetkim-İş Kocaeli şb., Tezkoop-İş Gebze şb., Özçelik-İş Kocaeli şb., Kristal-İş Gebze şb., Türk Metal Gebze şb., Liman-İş Derince şb., Yol-İş Kocaeli tems., Tüm-Sağlık-Sen İzmit tems., Yapı-Yol-Sen, Tüm-Enerji-Sen Kocaeli şb., Tüm-Sosyal-Sen Kocaeli şb., Tüm-Bel-Sen İzmit şb., Tüm-Maliye-Sen Kocaeli şb.

KAVGANIN ANAHTARI DOĞRU BİLİNÇTİR

OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP
İNSANDIR
TARİHTE VE GÜNÜMÜZDE ALEVİLİK
R. YURUKOĞLU

Hicaz Birdoğan
**ANADOLU'DA BALKANLARDA
ALEVİ YERLEŞMESİ**
İsmail Kaygusuz

Rıza Zelyut
**OSMANLIDA KARŞI DÜŞÜNCE
ve
İDAM EDİLENLER**

**ANADOLU'DA
ALEVİLİK**
Battal Pehlivan

ÇIKIYOR

Dr. Bedir Aydemir, YAŞAMI - GÖRÜŞLERİ
Arif Sağ, BEN DE BE'LE DEDİM
İsmail Kaygusuz, ALEVİLİK'TE DAR VE PİRLERİ
İrfan Çoban, KUL HİMMET
Ali Haydar Celalun Dede, ALEVİLİKTE MUSAHIPLIK
Lütfi Kaleli, ALEVİ SÜNNİ İNANCINDA MEVLANA
YUNUS EMRE VE HACI BEKTAŞ GERÇEĞİ

**HASAN KIYAFET
KOMÜNİST
İMAM**

**POSTTAN
DOSTA**
Ali Haydar Celalun Dede
KONUŞMALAR

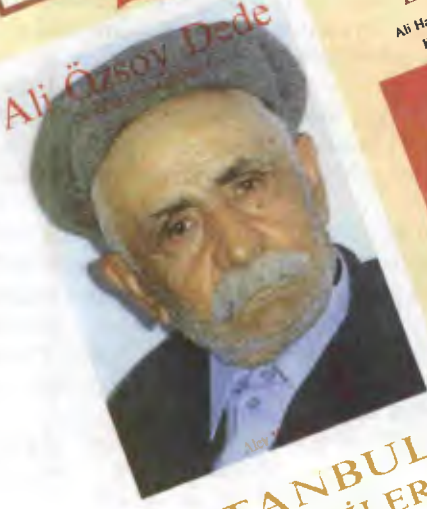
musahiblik
İsmail Kaygusuz

Savaşlı Yıllar 1
SON GÖRGÜ CEMİ
İsmail Kaygusuz

Ali Özsoy Dede

**İSTANBUL
HEMŞERİLERİ**
İsmail Bilen

ÇORUMLU HALK OZANLARI
HUSEYİN ÇIRAKMAN

**BİR DOST BİR POST
YETER BANA**
İsmail Kaygusuz

**KİMLİK
YAGNI RE**
İsmail Kaygusuz

UMUT ÇİÇEĞİ
HASAN KIYAFET

**METAL İSKOLUNDA
SENDİKAL BİRLİK SORUNU
VE
TÜRK METAL'DE BİRLİK**
İsmail Kaygusuz

**MARKSİZM'DE
İŞÇİ SINIFININ KAPSAMI
VE TÜRKİYE**
Emine Taşkın

ROMANYA'DA KAMİL BEYRİM
Sanmasınlar heşn / sorulunayacak,
Döktükleri kan yerde kalmayacak

**BENİ AVUÇLARINIZIN
İÇİNE YAZIN**
İsmail Kaygusuz

**FASİZM VE
BURJUA
DEMOKRASİ**
İsmail Kaygusuz

**Türkiye Komünist Partisi
8. KONGRE
(1992)
BELGELER**

ALEV YAYINLARI PİYERLOTİ CAD. 17/4 ÇEMBERLİTAŞ-İSTANBUL TEL: 516 84 64
DAĞITIM İSTANBUL: C.K.K., ARKADAŞ, BARIŞ, PAPIRÜS, SAY, TÜMDA
ANKARA : ADAŞ, DOST İZMİR : İLERİ

ALEV YAYINLARININ KİTAPLARINI KİTAPÇINIZDAN BULABİLİR, TOPLU, ÖDEMELİ
VE İNDİRİMLİ KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN BİZİMLE DOĞRUDAN İLİŞİYE GEÇEBELİRSİNİZ.
YAYINEVİMİZ, İŞSİZLERE % 40 İNDİRİM UYGULAMAKTADIR.

Cem dergisinin Ocak 1993 tarihli sayısının başyazısı, "Alevi kurultayı" konusunda Pir Sultan Abdal Derneği'yle tartışıyor. Yazı, bu derneğin görüşlerini eleştirirken Cem'in Aleviliği Diyanet'e bağlama niyetinde ne denli ısrarlı olduğunu, hiç kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde şöyle ortaya koyuyor:

"Önce Diyanet'i kaldırıyor, hem masa başında, hem sonunu da düşünmeksizin kolay kuşkusuz. Beyler zaten Alevilik için artık dışardan, başka bir yerden konuşuyorlar. *Diyanet kalkarsa*, Sünni cemaatlar yıllardan beri süren çok yönlü hazırlıklarıyla nasıl örgütlenirler, buna karşı her yönden ezilen, az ya da çok devlet hakemliğinden ve yasaların daha etkin güvencesinden de yoksun kalan Aleviler, ne ölçüde bir örgüt gücü ortaya çıkarırlar? Ama ne gam, sorumsuz, kimi kapı aşındırıcı sosyalistleri herkes gördü, başkaları ülkelerinde ve saflarında inançlarının savaşımını verirken, onlar sığındıkları kapıların talimatlarına baktılar, sonra da safını terketmeyenler ölümünden sonra bile ayakta kalırken, onlar yok oldular." (Cem, Ocak 1993, s.6) (abç)

Cem, "Diyanet'in kaldırılması" görüşünü, "Aleviliğin dışından" (ve tabii ki sosyalistlerden) geldiğini söyleyerek karalamaya çalışıyor. Ama, Cem gibi geri kesimlerin dışında Diyanet'in kalkmasının zorunluluğunu Alevilikte görmeyen kalmadı! Aleviliğin çarpıtılmamış, gerçek çıkarlarını bilen sağduyulu, sıtkı bütün Aleviler "Diyanet'e hayır" diyorlar. Cem ise Alevi toplumunu ısrarla devlete, Diyanet'e çekmeye çalışmaktadır.

Alevilerin "Diyanet'i kaldırmak gerekir" görüşüne "bu sorumsuzluktur" diye saldıran Cem, devletin Sünnilerle Aleviler arasında (Diyanet üzerinden) "hakemlik" yaptığını, hatta Alevileri "yasal güvence altına" aldığını savunuyor. Diyanet kalkarsa bunlar da kalka-

Cem kimin eteğini öpüyor?

ALİYE GÖKSUN

cak(!) Ondan sonra da, vay başımıza gelene!

Bir kez, bu devletin "hakemlik" gibi bir işlevi yoktur. Çünkü *tarafur!* Resmi dini Sünni İslamdır. Laik *değildir*. Kurtuluş Savaşı'ndaki denge hesaplarının gerektirdiği bazı uygulamalar dışında Aleviliğe dost bile görünmemiştir. Halen yürürlükte olan Tekke ve Zaviyeler Kanunu asıl olarak Aleviliğe vurmuştur.

Sünni İslam bu devlet eliyle, bu devlet çatısı ve güvencesi altında örgütlenmiştir, örgütlenmektedir. Diyanet, 60 küsur bin camisi, 90 küsur bin maaşlı din görevlisi, imam-hatip okulu, fakültesi vb. ile *en büyük* Sünni cemaattır. Öteki şeriatçı akımlar da, devletin tüm dokularına giderek artan bir hızla sızmakta, legal-yarı legal örgütlenmeleri ve uluslararası bağlantıları (Rabita, Aramco, S.Arabistan, İran vb.) ile Diyanet içinde/dışında kadrolaşmaktadır.

Cem'in "güvence" diye gördüğü yasalar, Alevilere yarasın diye değil, işte bu süreci "kontrollü" kılmak içindir. Kaldı ki, burjuvazi bugün bunlara da pek gereksinim duymamak-

tadır. 1980 sonrasında din dersleri zorunlu kılınmıştır. 1991'de TCK'nın 163. maddesi kaldırılmış, şeriatçı örgütlenmelere legalite olanağı verilmiştir. Meclis komisyonunda kabul edilen yeni bir yasa tasarısıyla imam-hatip mezunlarının askeri okullara girmelerinin yasallaştırılması hedeflenmektedir. Anadolu halkının Pir Sultan, Köroğlu gibi kahramanlarının "okutulmaya değer şahsiyetler" listesinden çıkarılması-na ilişkin bir önerinin Bakanlar Kurulu'na sunulduğu, son gelen haberler arasındadır.

Durum bu kadar açık iken, Alevi toplumuna dönüp "Diyanet kalkarsa Sünni cemaatlar nasıl örgütlenirler hiç düşünmüyorsunuz" diyen Cem, hem kurdu kuzu gösteriyor, hem de gerçekleri Anadolu Aleviliğinin gözünden saklamaya çalışıyor. Ama gerçeğin farkına varmış Aleviler bu oyuna gelmez ve Cem'e sorarlar: "Diyanet Alevileri gericilerin, şeriatçıların şerrinden nasıl koruyacak? Nerede, ne zaman korumuş? Maraş'ta mı, Çorum'da mı, Elbistan'da mı?... Nerede?"

Cem'in Aleviliğin örgütlenmesini ve gücünü devlete bağlayan bu yaklaşımı,

bugün Aleviliğe **en zararlı ve tehlikeli** yaklaşımdır. Çünkü Aleviliğin tüm tarihini inkar edilmiş, Sünni egemen sınıfın yüzyıllar boyu Aleviliğe yaptığı düşmanlıklar bir kalemde silinmiş oluyor.

Türkiye Cumhuriyeti'nin *laik olmayan* devlet örgütlenmesi kabullenilmiş oluyor. Bunun mantıksal sonucu tabii ki Alevileri Diyanet'e **davet etmek**ti. (Bu cephenin en önemli kişinin, Gaziantep derneğinin açılışına giderken tartıştığı tanınmış bir Alevi ozanına "Diyanet'e bağlayıp meseleyi kapatın" biçiminde konuşması da, bunun kanıtıdır.)

Cem, Aleviliğin gücünü küçümsemekten de edemiyor, "Diyanet kalkarsa ... devlet hakemliğinden ve yasaların daha etkin güvencesinden de yoksun kalan Aleviler ne ölçüde bir örgüt gücü ortaya çıkarırlar?" diye sızlanıyor. Aslında burada küçümseme değil, Aleviliğin *devletten bağımsız* örgütlenmesine karşı çıkma var. Cem istiyor ki, Aleviler bağımsız ve tek bir merkez (yani Dergah) etrafında örgütlenmesin! Cem'in Hacı Bektaş Veli Dergahı'nı, Hacı Bektaş soyu Çelebileri yok saymasının, kendisini Alevi "kurultayı" gibi girişimlerin merkezine oturtmaya çalışmasının bir nedeni de budur.

Cem, sağduyulu, sıtkı bütün Alevileri, Alevi toplumunu KANDIRAMAZ! Çünkü felsefesiyle, dayandığı sınıfsal güçlerle, Anadolu Aleviliğinin serçeşmesi olan Hacı Bektaş-ı Veli soyu Çelebilere, Dergaha karşı tutumuyla *yanlışta* durmaktadır.

Ozanlarımız "kadılar müftüler fetva yazarsa, işte kement işte boynum asarsa" diyorlardı. Cem ise kadının, müftünün eteğini öpüyor. ●

CEM'İN "KURULTAYI" I

Tepkiler yükseliyor

ALİ EĞER

Hacıbektaş belediye başkanı

(...) Cem dergisinin KURULTAY ile ilgili girişimlerine değinmeden geçemeyeceğim.

KURULTAY sözcüğü anlam olarak çok önemli ve üzerinde titizlikle durulacak ve ne getirip ne götüreceğini iyi hesap etmemiz gereken bir kavramdır. Aksi halde altından kalkamayacak, te'afisi mümkün olmayan gelişmelere gebe kalabiliriz.

Alevi kurultayı ile ilgili görüşler ilk kez 13 Ekim 1991'de Hacıbektaş'ta, daha sonra 7 Aralık 1991'de İstanbul'da Hacı Bektaş Kültür ve Tanıtma Derneği'nin düzenlemiş olduğu, Cem dergisi yetkililerinin de bulunduğu toplantılara gündeme getirilmişti.

Türkiye'de ve Avrupa'da bulunan Alevi kuruluşlarının bu gelişmelerden başından beri haberleri olmasına rağmen, sonradan adı geçen derginin, durup dururken, mevcut kuruluşların *bilgisi dışında*

Cem dergisinin Dergah'ı yok sayarak düzenlemeye çalıştığı "Kurultay" a Aleviler çok haklı olarak tepki gösteriyorlar. Hacıbektaş belediye başkanı Ali Eger'in geçenlerde Ankara'da yaptığı güzel bir konuşmanın kurultayla ilgili bölümünü ve Pir Sultan Abdal Derneği'nin görüşünü yayınlıyoruz

organize etmeye çalıştığı "Kurultay" a pek sıcak bakılmadığı ve ayrıca Kurultay yapacak bir olgunluğa erişmediğimiz bir gerçektir.

Hal böyle iken, ülke gerçekleri de gözönünde tutularak bu konunun şimdilik gündemden çıkartılmasının daha sağlıklı bir yol olduğu düşüncesindeyiz.

Ankara Hacı Bektaş Derneği'nin gecesindeki konuşmadan. 16 Aralık 1992

MURTAZA DEMİR
RIZA AYDOĞMUŞ

Pir Sultan Abdal Derneği yöneticileri

"Alevi Kurultayı" adıyla İstanbul'da yapılması düşünülen toplantının asıl "demokrasi ve laiklik" kurultayı olarak sadece Alevilerin değil tüm demokrasi güçlerinin katıldığı geniş bir platform olarak düşünülmesi şeklindeki görüşümüz bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

Dernek sirkülerinden. 14 Aralık 1992

"Dedeler, Çelebiler, Babalar..."

Cem dergisi açık konuşmalıdır!

Söz Cem'den ve onun "kurultay"ından açılmışken, bir noktaya daha değinmek istiyoruz.

Cem kurultayının çağrısında "Dede, Çelebi, Baba'lar katman"ından söz ediliyor. Bununla Aleviliği bugüne getiren, inancımızı, kültürümüzü, mücadelemizi bugüne taşıyan liderlerimiz anlatılmaya çalışılıyorsa, Babagân kolunun (Dedebabaların) orada ne işi var? Dedebabalık, Hacı Bektaş-ı Veli'nin ölümünden 250 yıl sonra, Bektaşî tarikatının gücünü dağıtmak isteyen Sünni Osmanlı'nın tezgahladığı bir hiledir. Üstelik bugün Anadolu Aleviliğinin çok ufak bir kesimi üzerinde etkindirler.

Haşa Dedeleri küçümsemiyoruz ama, Çelebilerin Dedeler kategorisinden sonra sayılmasının hikmeti nedir? Çelebiler de Dededir. Hem de Anadolu Aleviliğinin serçeşmesi Hacı Bektaş-ı Veli'nin soyudurlar, Anadolu Aleviliğini 13.yüzyıldan bugüne getiren Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı'nın düşünsel ve örgütsel tepe yöneticileridirler. O Hacı Bek-

taş ki, tüm ocakların başları kendisinden *icazet* almış! O Dergah ki, bugün Aleviliğin *tek* kurumsal lideri ve merkezidir.

Çelebileri Osmanlı hilesi Dedebabalarla aynı çuvala koymak, Aleviliği Osmanlı'nın devamı olan bugünkü devlete yamama çabasıdır. Söze "Dedeler, Çelebiler..." diye başlamak ve Dergah'ın sözünü bile etmemek ise, Çelebiler'in "ikincilliği" ve Dergah'ın "yokluğu" üzerine Alevilerin bilinçaltını örgütleme çabasını yansıtır. Bu tutum çirkin-dir, sahibine zarar verir.

Dedelerimiz inancımızı, kültürümüzü, kavgamızı bugüne getiren önderlerimizdir. Çelebiler, Dedelerimizin geçmişte (ve bugün) icazet aldıkları Dergah'ı temsil ediyorlar. Her iki kesim, etle kemik gibidirler.

Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı, Anadolu Aleviliğinin tarihte ve bugün, manevi, pratik örgütsel LİDERİDİR. Başına Dergahı oturtmayan, hiyerarşik sıralamayı da "Dergah, Çelebiler, Dedeler..." diye yapmayan girişimin başarıya ulaşamayacağı açıktır.

Cem dergisi Dergah üzerine neden AÇIK KONUŞMUYOR? ●

Rıza Yürükoğlu yoldaşımızın Avustralya'nın Melbourne, Mildura ve Sydney kentlerinde verdiği konferansların tartışma bölümlerini yayınlıyoruz

Alevi-Bektaşî Yolunun Canı Dergahtır

MİLDURA KONFERANSI

HÜSEYİN YENER:

Aleviliğin örgütlenmesi konusu görüşülürken bazı dergilerin yarışa girmesi gibi bir hava esti. Lütfen bu hususu aydınlatın, karşınızdakileri suçlamadan konuşursanız memnun oluruz.

Bu soru bana mı geldi bilmiyorum. (Başkan: Ortaya geldi.) Ben kendi payıma düşen eleştiriyi aldım.

Bazı yanlış tutumlar oldu geçmişte. Örneğin Diyanet İşleri'nde Alevilere yer verin gibi. Dedeleri yok saymak gibi. Ve bugün Dergah'ı yok saymak gibi bir yanlış var. Bunlar hatadır. Ben bu hataları eleştirdim. Eleştirmek görevimdir.

Aleviliğin örgütlenmesi noktasında ekleyebileceğim şudur, Dergah eski gücüne kavuşana dek beklememek gerekir. O gün gelene dek işlerimizi bildiğimiz gibi götürmemek gerekir. Tam tersine, Dergah'ın güçlenebilmesi için bugünden el vermek gerekir. Kenarda durup bekleyip, Dergah güçlendikten sonra o otoriteyi kabul etmek doğru olmasa gerek. Gelişmenin hızını keser en azından. Yapılması gereken, herkesin Dergah'a başvurmasıdır. Demeklerin de, Dedelerin de...

Dernekler hakkındaki düşüncemi de yinelemekte yarar var. Ben dernekleri son derece yararlı buluyorum. Aleviliğin özüne dönük, tarihine dönük tartışmalar için dernekler çok daha uygundur ve dernekler eliyle Alevi düşüncesi hem toplumumuza hem dünyaya tanıtılabilir.

Dergilerin yarışa girmesi gibi bir hava. Böyle birşeyi kabul etmiyorum. Yalnızca Cem'in katılmadığım yönlerini eleştirdim, bir yarışa girmedim.

ALİ ERCAN:

Alevi aydınlarının eleştirisi konusunu biraz daha açmanızı ve Hacı Bektaş Veli'nin, "belimizden gelen değil, yolumuzu süren bizdendir" sözlerini açıklamanızı istiyorum.

Önceki soruya ilişkin söylediklerim herhalde bu sorunun başlangıcı için geçerlidir. Alevi aydınlarının çoğunluğu yakın dostumdur. Yüzlerine karşı da yaptığım eleştiriler bunlar. Bunu yapmak benim görevim. Onlar da bende gördüklerini eleştirirler. Ama bu hasım olmamızı getirmiyor. Hepsini en sevdiğim dostlarımdır.

Hünkar'ın bu sözleri son derece önemlidir. Şu tür durumlar için söylenmiştir, yanlış bilmiyorum. Örneğin bir Aşık Paşazade çıkıyor, Baba İshak'ın torunu ama Sünnileşmiş. O zaman belden gelmenin hiçbir önemi kalmıyor, yolu bırakmış gitmiş. Bizim tartıştığımız konu için uygun mudur bu sözler? Bence uygun değildir, çünkü Hacı Bektaş evlatları yolu bırakıp gitmiş değildir. Hem belinden gelmiştir, hem yolunu sürmektedir.

TURABİ CAN:

İzmir'deki dernek dışındakiler serçeşme önerisini kabul etmiyorlar mı?

HacıBektaş'taki 15 Ağustos toplantısına, bu öneriyi İzmir Hacı Bektaş Veli Derneği getirdi. Bu toplantıdan 1-2 ay önce onlar geniş bir bildiri yayınladılar. Bildiğim kadarıyla, Hacıbektaş ilçesinin merkez kabul edilmesi fikrini ilk defa orada kullandılar. Zaten iki metni elinize alırsanız, büyük ölçüde aynı cümlelerle yazılmış olduklarını görürsünüz. Bu demektir ki, fikri getiren İzmir derneğidir. Öteki tüm dernekler de kabul etmiştir. Ama bu kabul öyle yağdan kıl çeker gibi olmamıştır. Bir tartışma sonucu olmuştur. O

toplantıda Aleviliği devlete, dine, milliyetçiliğe çekmeye çalışanlar eleştirilmiştir. Tüm dernekler kabul etmiştir ama bazıları daha gönüllü olarak.

TURABİ CAN:

Dergah'ın kapatılması ve ibadetin yasaklanması hangi dönemde olmuştur? (Cumhuriyet dönemini kastederek)

Mutlaka bilmeniz vardır, yanlış hatırlıyorsam düzeltirsiniz, 1937 galiba. Tekke ve Zaviyeler yasasının çıkması. 1925 mi? Özür dilerim, 1925'dir. Görüşüm o ki, bizim aydınlarımızda laiklik konusunda bir yanlış anlayış var. Bunu düzeltmek zorunlu. Bu tekke ve zaviyeler yasasının çıkması, Aleviliğin zararına olmuştur. Bu yasa 20 milyonluk bir toplumun örgütlenmesini darıdıyor. Sonuçlarını bugün yaşıyoruz. Ama karşıda camiler örgütlü, camiler açık. Devletin Sünniliğinin en güzel göstergesi bu. Alevi toplumu zarar görüyor. Laik bir devlette bu tür yasaklar da olmamalıdır. Devlet dinden tümüyle elini çekmelidir. Her türlü inanç gurubu istediği gibi örgütlenmeli, istediği gibi inancını düşüncesini sürdürmelidir. ▶

SYDNEY KONFERANSI

Derneklerin Aleviliğe yararı olmaz mı diyorsunuz?

Alevi toplumu bir inanç toplumdur. Kendi tarihi içinde çıkardığı kurumlar eliyle örgütlenir. Dergah'ı ve Dedeleri eliyle örgütlenir. Derneklere ihtiyaç yoktur demedim. Derneklere gerçekten ihtiyaç var. Dernekler fikir oluşturma sürecini hızlandırmada bir zemin görevi görebilirler. Konuşmamın başında iki sorundan söz etmiştim. Birincisi örgütlenme, ikincisi Aleviliği günümüz koşullarına uyarlama konusuydu. İkinci konuda derneklerin büyük yaradımı olabilir. Bir de toplumu muza ve de dünyaya Aleviliği tanıtmada büyük yardımları olabilir. Cumhuriyet dönemindeki büyük kopukluk nedeniyle Alevi insanının önemli bir kesimi de Aleviliği yeterince bilmiyor. Bu alanlarda derneklerin önemli katkıları olur.

Hacı Bektaş Veli Lokman Perende'den mi yoksa Ahmet Yesevi'den mi ders aldı? Yaşam tarihleri nedir?

Kusura bakmasın kardeşim, yaşam tarihleri aklımda değil ama kitabımda var. Birisinin elinden alıp bakabilir. Bence Hünkar Bektaş Veli ne Lokman Perende'den, ne de Ahmet Yesevi'den ders almıştır. Yaşam tarihleri denk düşmüyor. Son zamanlarda, "Hacı Bektaş Veli Anadolu'ya geldiğinde bir Sünni derviş idi" diyen görüşler de bu yanlıştan kaynaklanıyor. Çünkü Ahmet Yesevi Sufi bir büyüktür ama Sünniliği kabul etmiştir. Hacı Bektaş Veli'nin hem yaşadığı çağ farklı, onu görmüş olmasına imkan yok, hem de Sünni bir dervişten ders almasını olanaklı görmüyorum. Ahmet Yesevi ya da Lokman Perende'den ders aldığını söylemek, bence, Aleviliği Sünniliğe güzel göstermeye çalışmaktır.

Alevikte niyaz eşîgedir, yol ehlibeytin yoludur, bu yüzden teşkilat, örgüt ya da başka görüş yoktur.

Buna katılmak mümkün değil, çünkü Alevi-Bektaşilik bir yoldur, bir tarikattır ve erkanı vardır. Tabii ki örgütlenmesi vardır. Tarih boyunca böyledir. Cumhuriyet döneminde bu örgütlenmenin önüne setler dikilmiştir. Onu kaldırmamızın zamanıdır.

Sayın Rıza Yürükoğlu, Alevi toplumu Ulusoy'lara tam destek vererek milletvekili seçtiler. Birlik Partisi'nden. Ne yazık ki onlar toplumu hiçe sayarak satıldılar. Bunlara şimdi nasıl güveneceğiz. Bunlara destek vermek bence yanlış. Sizin bu konudaki fikirleriniz nedir?

Canlar, ben bu Birlik Partisi meselesini bilmiyorum. Ahmet Kömürcü Dede Birlik Partisi içinde çalışmış bir insan. Sorunun o bölümünü Dedem yanıtlarsa yardımcı olur. Fakat ben "satıldılar" kelimesini kabul edemiyorum. Eksik yanlış bilgilerimizle acele kararlara gidersek yanlış yaparız. 750 yıldır Aleviliğin lideri bir ailedir. Ne badireler geçirip toplumu bugüne getirmiş bir ailedir. Öyle 3-5 kuruşa satılma suçlaması bana çok ucuz geliyor.

Bundan da önemli'si, ben Dergah ve Çelebiler konusuna, kişilerden kaçarak, şu insan çok akıllıdır, şu insan çok iyidir diye yaklaşmıyorum. Kişi olarak hiçbirisini tanımıyorum. Ama onlara kişi temelinde yaklaşmıyorum. Bir tarihsel misyondan söz ediyorum. Bu toplumu bugüne getiren Hacı Bektaş evlatlarından söz ediyorum. Nasıl Dedeler ocakzade olmadığı zaman kabul edilmiyorsa, onların yerine Dergah'a başka hiç kimse oturtulamaz. En güzeli de budur, tarihine de uygundur. Elbirliği ile onların çevresinde toplanıp onlara her konuda yardımcı olacağız.

EMİNE ÖZKAN:

1960'da Gürsel geldiğinde Ulusoy'ları çağırıp mecliste kürsünüzü alın, devlet yönetiminde yer alın dedi. Ulusoy, ibadet de kabahat de gizli olmalı kürsü

istemiyoruz dedi. Ulusoylar şimdi neden Dergah'ın kurulmasını istiyorlar. Geç kalınmadı mı?

Ulusoylar güzel yanıt vermişler o tarihte. Onları bir siyaset içinde, parti içinde, meclis içinde yer almaya çağırmışlar. Onlar da istemiyoruz demişler. Dergahın açılması ise ayrı bir konu, orada kendi yolunu, hakkı olan şeyi istiyor. Dergah zaten açık da, Tekke ve Zaviyeler yasasıyla müze yaptılar. Ama her yıl yüzbinin üzerinde insan Hacı Bektaş bayramında müzeye gitmiyor. Ankara'da Etnografya müzesi var, müze o. Neden yüzbinler akın akın oraya gitmiyorlar? Şimdi bu çarpıklığı düzeltmek gerekiyor.

Sayın Yürükoğlu Dedeler çağdaş değil dediler. Çağdaşlık nedir? Fizik problemi çözmek mi yoksa geleneklerimizi, ehlibeytimizin yolunu gösterebilmek midir? Hangi Dede yolu yöntemi, ehlibeyti bilmiyor?

Katılıyorum söylediğine. Bu çağdaşlık sözcüğü sakız gibi oldu. Bizim de dilimize fazla dolandı. Gerçekten, fizik problemi çözmek çağdaşlık değil, o hiç eskimeyecek doğruları söylemek çağdaşlıktır. Ama bunun yanında bir de günün getirdiği yeni bilgiler var, bunları edinmekten söz ediyorum.

Örgütlenmek sadece Alevi olmak için mi? Alevilik sosyal, kültürel ve ekonomik baskı altındaki halkları ya da halkı kurtaracak mı? Kurtaracaksa nasıl olacak?

Toplumda haklarını alamamış çeşitli kesimler vardır. Her toplumda vardır. Yakından tanısam Avustralya için de söyleyebilirim. En ileri toplumda da, en geri toplumda da var. Soruda, Alevilik örgütlenince herkesi kurtarmayacaksa biz bu işte yokuz gibi bir anlam var. Bu şekilde yaklaşmamak gerekir. Her toplum kendi inanışları, kendi doğruları çevresinde örgütlenmek, kendi istediği gibi, kendi doğruları ile yaşamak hakkına sahiptir. Alevilerin elinden yüzyıllardır bu hak alınmış. İncancı istediği gibi yerine getirmek, onların en demokratik hakkıdır. Şu ya da bu önyargı ile bu hakkı desteklemeyen hiç kimse Türkiye'de demokrat olamaz. Alevi toplumunun haklarını savunmayan hiç kimse kendisine demokrasi, devrimciyim demesin.

KALENDER DOĞAN:

Şeyh Bedreddin'in katliamında fermanı veren kim? Tarih ve zaman?

Sorular gerçekten zor geliyor, benim hafızam da zayıftır. İzin verirsiniz birşey anlatmak istiyorum. Bir gün otomobille Almanya'dan İngiliz gümrüğüne

geldim. Görevli memur sordu, bu araba senin mi? Evet benim dedim. Plaka numarasını sordu, bilmiyorum dedim. Peki bu pasaport senin mi? Evet. Ne zaman doğdun? Hatırlayamadım orada. Bu ülkede mi yatarsın? Evet. Telefon numaranı söyle, onu da bilemedim. Yanımda da eşim oturuyor. Ona sorun, o hepsini bilir dedim ama kuşkulandılar bir kere. Bize in dediler, arabayı baştan aşağıya söktüler, saatlerce. O arada merkezden söylediklerimizi doğrulayan bilgi geldi de anladılar doğru söylediğimi. Hafızam böyle zayıf. Şimdi soruya gelirsem, İnanın hatırlayamıyorum.

Hoca Ahmet Yesevi Sufidir, Sünnidir dediniz, bu görüşünüzü açar mısınız?

Sünnilikle Sufilik ayrı şeylerdir. Sünnilik, Şiiilik İslamın mezhepleridir. İslam olmayan Sufiler de vardır, İslamın içinde Sufiler de vardır. Dolayısıyla Şii Sufileri de vardır, Sünni Sufileri de vardır. Alevi-Bektaş yolu Şiiilik içinde ortaya çıkmış bir Sufi akımıdır.

Ahmet Yesevi'nin bir Sünni Sufisi olduğunun kaynakları vardır. Kitabımda da bulunabilir sanıyorum. Genel olarak araştırmacıların kabul ettiği budur.

Belden gelen mi Dede sayılır, yolu süren mi?

Bu sözler çok güzel bir doğruyu taşıyor, yalnız biz bu sözleri biraz yanlış anlıyoruz galiba. Bu cümlelerin bir bölümü, öteki bölümüne karşı değil. Belden gelen mi, yolu süren mi, bunları birbirine vurmamak gerekir. Tabii ki yolu süren Dededir, ama belden gelip yolu süren. Toplumun inancına göre, soydan gelmeyen Dedelik yapamaz. Cümle diyor ki, belinden de gelse asıl olarak yolu sürmesi gerekir. Toplum da diyor ki, Dedeler ocakzade olmak zorundadır. Belinden gelen ve yolu süren Dededir. Bugünün doğrusu budur, yarının doğrusu yarın biçimlenecektir. Bu genel doğru içinde kişilerin kendi doğruları da ayrı bir konudur.

Sizce Dedelik yapmak soydan mı olmalı, yoksa herhangi bir kişi Aleviliğin kurallarını uygulamak koşuluyla Dedelik yapılabilir mi?

Bir önceki sorudan farklı olarak bu soruda benim düşüncem soruluyor. Ben de kişisel düşüncemi söyleyeyim. Bence, Dede soyundan gelmeyenler de, kadınlar da Dedelik yapabilmelidirler. Tabii, bunun için önce Dergah'da eğitilip, Dedelik yapabilecek duruma gelmeleri gerekir. Hatta örneğin bir Meksikalı ya da Çinli de aynı isteği ve yeteneği gösteriyorsa Dedelik yapabilmelidir.

Yalnız iki noktaya dikkat çekmek isterim. Birincisi, bu söylediklerim benim kişisel düşüncemdir.

Toplumun bugünkü doğrusu daha farklıdır, benim de toplumun doğrusuna saygım vardır. Ben düşünce-mi her zaman söyleyeceğim, ama yumuşak bir sesle. Toplum bu öneriyi değerlendirir, ne zaman aklına yatarsa o zaman kabul eder, hiç kabul etmezse hiç kabul etmez.

İkincisi, bugün toplumun büyük çoğunluğu Dede-liği soydan kabul ediyorsa, önerimin bugün uygulansa yararlı değil, hatta zararlı olacağını da söylemeliyim. Dedeler, postun büyük gücüyle, toplum üzerinde engin bir otoriteye sahipler. Bu otorite kalkarsa toplumu birleştirmek aşırı güçleşir, bölünmeler katıyla artar. Bu nedenle, önerim geleceğe dönüktür, toplumun kültürel gelişmesiyle birlikte ele alınmalıdır.

Dediniz ki, Hoca Ahmedî Yesevî Sünnidir. Benim bilgilerime göre Hoca Ahmedî Yesevî Türk Tasavvuf Edebiyatı'nın kurucusu ve tüm evliyaların hocasıdır.

Şimdi yanlış şuradan çıkıyor, mutasavvıf olmak Sünni olmaya karşı değildir. Tasavvuf, yani Sufizm başka birşey, Sünnilik ya da Şiilik başka birşeydir. Şiinin de, Sünni'nin de tasavvufu vardır.

Yesevî'nin, Pirimiz Hacı Bektaş Veli'nin hocası olmasına olanak yoktur. Bu çeşit iddialar, cami önlerinde satılan türden kitaplarda söyleniyor. Aralarında geniş bir zaman farkı vardır. Nasıl olur da hocası olur?

Sayın Yürükoğlu, yakın zamana kadar Marksist kökenli bir gurubun önde geleni olarak görüldünüz, şimdilerde ise İslam dininin farklı bir yorumu olan Alevilik üzerine yoğunlaştınız, bunu nasıl açıklıyorsunuz?

Önce şunu söyleyeyim, soruyu soran canda bir enformasyon eksikliği var, "yakın zamana kadar" değil, şimdi de öyleyim.

Sonra, aynı canda, Aleviliği değerlendirişte de sanıyorum bilgi eksikliği var. Hünkar'ın sözü tam burada yerine oturur: *İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.* İlimden gittiğimiz zaman görürüz ki, önümüze çıkan her durumda bir dış görünüş vardır, bir de gerçeği, özü vardır. Bu nedenle de, bir başka büyük bilim adamı şöyle diyor: *Olguların dış görünüşleriyle özlere üstüste düşseydi bilimler gereksiz olurdu.* (Karl Marks)

Size bir örnek vereyim. İki kurşun alın, biri acunuzda, ötekini tabancaya sürün. Aynı anda hem avucunuzu açın, kurşunu yere bırakın, hem de tetiği çekin ileriye doğru. Bunların hangisi daha önce yere düşer? Ne dersiniz? (Salondan, avuçtaki diye sesler) Evet, avuçtaki daha çabuk düşer deniyor, genel olarak hep böyle yanıtlanıyor. Aslında hiç öyle değil, iki kurşun da aşağı yukarı aynı anda yere düşer. Dış görünüş ve içsel gerçek, öz sorunu! Özü doğru yakalayabilmek için de bilim zorunlu.

Olguları işte böyle dış görünüşleriyle değerlendirenler için sosyalist düşünceyle Alevi düşüncesi arasında hiçbir ilişki yoktur. Alevi düşüncesi, sosyalist düşünceden yüzyıllar önce ortaya çıkmıştır. Sosyalist düşünce ise, modern makinalı üretimle beraber ortaya çıkan günümüz koşullarının düşüncesidir. Oysa işin özüne baktığımız zaman, temel amaçlar açısından aralarında çok az fark olduğu görülecektir. Fark sadece dönem farkıdır.

Ömekleyeyim. Emeğe verilen yer. Emek en yüce değerdir. Ekmeğini emeğinle kazan. Bunlar Aleviliğin önemli düşünceleridir... Ortakçılık, ortak üretim, ortak tüketim. Bunlar Aleviliğin en önemli özelliklerindedir... Kula kulluğun reddedilmesi... Ortak üretim ortak tüketime folklorumuzda da güzel örnekler vardır. Kırklarda bir üzümlük tanesi paylaşılıyor mu? Oralarından gelen ortakçılık, paylaşımcılık vardır... Sosyal adalet, bölüşümcülük, ki müşahablik bunun en önemli örneği olarak yaşıyor... İrk-din-dil-ulus ayrımlarının reddi... Kadın-erkek eşitliği... Görüyorsunuz

ki, tarihimizin ve toplumumuzun bir gerçeği olan Alevilik, ülkemizde sosyalist düşüncenin de atasıdır.

Dolayısıyla, soruyu yanıtladığımı sanıyorum. İkisi arasında tarihsel amaçlar açısından büyük benzerlikler vardır.

Siz kendinizi devrimci ve Marksist olarak görüyorsunuz, bir yanda dil, din, ırk ayrımı yapmadan sınıf mücadelesi yürütüyorsunuz, diğer yanda Alevilerin ayrı örgütlenmesini istiyorsunuz, bu düşünceleriniz çelişmiyor mu?

Tabii ki çelişmiyor. Demokratik hakları, inançları doğrultusunda her kesimin örgütlenme hakkı vardır. Alevi toplumunun, ki bu ülkenin aşağı yukarı yarısıdır, yüzyıllar boyu çektiği inanılmaz acılardır. Biz neden hâlâ bu toplumun örgütlenmesine tüm gücümüzle yardım etmiyoruz, ben de bunu anlayamıyorum.

Bana öyle geliyor ki, son okuduğum iki soru devrimci kesimlerden geldi. Asıl şunu sorayım devrimci kardeşlerime, biz nasıl devrimci olacağız? 750 yıldır Anadolu'da böyle ezilen, horlanan, kendi inançları doğrultusunda yaşamasına izin verilmeyen insanların kendi istedikleri gibi yaşaması için mücadele etmeyeceğiz, ve de aynı zamanda devrimci olacağız! Nasıl yapacağız bunu?

Sınıf mücadelesini, devrimciliği siyahla beyaz gibi mekanik anlamamak gerekir. Her çeşit soruna bir yuvarlak dersek, sınıflar ve toplum çeşitli yuvarlaklardan oluşmuş bir bütündür. İçinde ezilen sömürülen çok kesimler vardır. Bunların herbirisi için çalışmak zorundayız hepimiz. Hiçbirinin çıkarı birbirine karşı değil, hepsi birliktedir. Örneğin Alevilerin birliğinin sağlanması, işçilerin son derece çıkarıdır. İşçilerin tek bir sendikada birliğinin olması, Alevilerin son derece çıkarıdır. Kadınların büyük bir örgütlenmeye ama feminist olmayan, kadını erkeğe düşman etmeyen bir örgütlenmeye hakları için mücadele etmesi Aleviler için, işçiler için son derece yararlıdır. Demek ki, devrimciler olarak bizim yapmamız gereken, tüm bunlar için canla başla çalışmaktır.

Benim kişi olarak Aleviliğe olan yakınlığım ise, devrimciliğimin bana yüklediği görevin de çok ötesindedir. Aleviliği aşkla seviyorum.

Aleviliğin siyasal yönü yoksa işlevi nedir?

Yine aynı yönde bir soru. Bir siyasal çıkar mı bekleyelim Aleviliğe bir işlev tanımak için. 22 milyonluk bir toplum inançları doğrultusunda yaşamak istiyor, bu yetmiyor mu bize? Ayrıca, Aleviliğin tüm emeğiyle yaşayan toplumumuz için taşıdığı olağanüstü işlev, onun ilerici düşüncesinde tüm yalınlığıyla ortada değil mi?

(Soru devam ediyor...) **Varsa siyasetten neden çekiniliyor?**

Siyasetten çekinildiğini hiç sanmıyorum. Benim burada konuşuyor olmam bile bunun kanıtıdır. Ben kimim? Beni burada konuşturuyor Alevi toplumu ve dinliyor, sevgiyle, saygıyla. Siyasetten hiç çekinmediğini gösteriyor bu. Ama öte yanda Alevi toplumu bir tür siyasetten, bölücü, parçalayıcı, kendisini horlayan, gerici diye damgalayan siyasetten çekiniyor. Ben de çekiniyorum, Alevi toplumunun örgütlenmesi açısından çekiniyorum. Alevi toplumu bir inanç toplumdur, böyle oluşu içinde ilericidir, demokrat, gerçek devrimlerden ve gerçek devrimcilerden yanadır. Bu toplumun örgütlenmesi içine kendi siyasal görüşlerimizi sokmak için zorlamalardan kaçınılmalıyız.

Dedelik diye üstün bir ırk mı yaratmak istiyorsun?

Böyle bir gücüm yok benim.

Derginizde okudum, en az 30 derneğin birlikte yayınladığı bildiriden hiç söz etmiyorsunuz, hep Sayın Timurtaş Dede'den söz ettiniz.

Herhalde bu camın kastettiği, 15 Ağustos HacıBektaş toplantısındaki ortak bildiri. Doğru, fazlaca söz etmedim, ama Melbourne ve Mildura konuşmalarında o bildiri üzerinde oldukça uzun durdum. Son derece önemli bir bildiridir, birliğe doğru atılmış büyük bir adımdır.

Aleviliğin örgütlenmesini birkaç maddeyle açıkladınız. Şu dönemde "laik ve demokrat" bir toplumda yaşıyoruz Türkiye'de, ama bu toplumu yöneten bir milletvekili laikliği yıkmaya çalışıyor, devlet buna hiçbir şey yapmıyor. Ve siz, bu Türkiye devletinde Aleviliğe cemevi ve eğitim enstitüsü açtırıyorsunuz. Bunu öğrenmek istiyorum, saygılarımla.

Anladığım kadarıyla, soruyu soran can şunu demek istiyor: Bu Sünni devlet Alevilere cemevi ve eğitim enstitüsü açtırmaz, nasıl olacak bu iş? Bir kez, yasal engellerin üzerinden atlanabilmiş ki çeşitli yerlerde cemevi açılmaya başlandı. Eğitim enstitüsü tabii ki bir oluşum meselesi, zaman istiyor. Bu ülkenin yarısına yakınıdır Aleviler. Eskiden çoğunluğuymuş, baskıyla, ezgiyle bir bölümü kaybedilmiş, onlar Sünnileşmiş, ama yine de yarısına yakın bir kalabalıktır. Bu kalabalık örgütlendiği zaman her istediğini yapar, yasalar da değişir, her şey de olur.

MELBOURNE KONFERANSI

KEMAL DOĞAN kardeşimle, KENAN YEŞİLYURT kardeşimin sordukları sorular verdiğim konferans çerçevesi içinde değil. Kürt sorunu değinmediğim bir konu. Değinmediğim konularda soru sormak da, soruyu yanıtlamak da doğru olmayacak. Ancak şunu söyleyebilirim, Alevi felsefesi 73 millete bir nazarla bakan felsefedir, tüm haksızlıkların, tüm eşitsizliklerin ve ezgilerin karşısındadır. Tabi ki Kürt halkının da demokratik haklarının savunucusudur.

HÜSEYİN DUMAN:

Kıbrıs Türklerinde Alevi var mıdır, varsa kökeni nereden gelmiştir?

Bu konuda çok kaynak var fakat böyle bir soruyla karşılaşacağımı bilmediğimden yanımda getirmedim. Okuduğum kadarıyla Kıbrıs Türklerinin tümü Alevi kökenlidir. Yavuz'dan bu yana, daha doğrusu en son zorunlu göç Tanzimatta oluyor, Yavuz Sultan Selim'den Tanzimata kadar, özellikle Orta ►

◀ Anadolu Sivas ve çevresinden Kıbrıs'a, Kolon'a, Girit'e ve Rodos'a Aleviler sürülmüştür. Kıbrıs Türk bölgesini yakından bilenler, aşağı yukarı her kasabada kırklar çeşmesi, kırklar meydanı gibi isimlerin varlığını bilir. Hepsinin kökeni Alevidir. Londra'da yaşadığım için Kıbrıs'lı Türk çok arkadaşım var. Büyük çoğunluğu kökeninden habersizdir, hatta çok yanlış yere kökenini Rumlara dayamaktadır. Irkçılıkla ilgimiz yok, o olmuş bu olmuş farketmez de, tarihsel gerçekleri doğru koymak zorunludur. Kıbrıs Türklerinin kökeni Alevidir ama zaman içinde bir kısmı Rumlaşmış, bir kısmı Sünnileşmiştir. Bugün Kıbrıslı Alevi var mı bilmiyorum, arkadaşlarım var diyorlar.

ABİDİN KILIÇÇI:

Sayın Yürükoğlu, 20 milyon Aleviye mecliste sadece 24 milletvekili var, bunun nedeni ne? Seyfi Oktay bence tutarlı, sizce nasıldır?

Seyfi Oktay'ın neden tutarlı olduğunu bilmiyorum, özür dilerim Abidin Kılıççı'dan. 20 milyon Alevi, 24 milletvekili, bunda olağanüstü birşey yok. Her dakika hep beraber söylüyoruz ki, bu toplum yüzyıllar boyu ezilmiş, horlanmış, sömürülmüş. Bu ezilmeden getirdiği çok doğal bir sonuç da parçalanmışlık, kendi hedefleri çevresinde örgütlenememişliktir. Tesadüfen çıkmadı bu örgütsüzlük. Hele son otuz yılda iyice boşlukta kaldı herşey. Dedelerin devreden çıkartılmasıyla Alevi toplumu kültürüyle bağlarını iyice kopardı. Başka türlüünü beklemek çok iyimserlik olurdu ama bundan sonra inanıyorum ki değişecektir.

İLKER CAN:

Bir denge unsuru olarak Rusya'nın çöküşünden sözettiniz, bugün geline nokta nedir? Ülkemiz Alevileri bu gelişmeler karşısında hangi siyasette yerini almalıdır?

Rusya'da çöküş sürüyor, daha derinlere gidiyor. Öte yanda, yalnızca bu gelişme karşısında değil, ta Baba İshak'tan bu yana Alevilerin yeri bellidir. İlerici, demokrasiden yana, devrimci cephede yer almışlardır. Onun için yeni bir kamp seçme ihtiyacı doğmuyor Rusya'da olanlarla.

(Soru devam ediyor...) Ülkemizde varolan devrimci örgütlere Alevilerin yaklaşımı nasıl olmalıdır?

Sorunun bu bölümünü "nasıl olmalı" değil de, "nasıldır" diye değiştirsek daha doğru olacak. Aleviler devrimcilere her zaman dost olmuşlardır. Devrimci örgütlerin çoğunluğu zaman zaman yersiz ve yanlış tutumlarla Alevi toplumunun üstüne gittiği halde, Aleviler devrimci harekete dosttur. Ben birçok konuşmamda devrimci hareketin Alevilere yaptığı yanlışları şiddetle eleştiriyorum. Bunda bir tek amacım var. Daha bugünün devrimciliğinin ortaya çıkmasından yüzyıllarca önceden bu yana Alevilik bu bayrağı taşımıştır. Etle tırmak gibidir Alevilikle devrimcilik. Devrimci hareket Alevi toplumuna karşı yanlışlarını düzeltirse, o zaman çok daha sağlıklı bir gelişme olacaktır. Çünkü Alevi toplumu devrimcilere dosttur ama kınılmıştır.

Alevilik ve Sünnilik ayrı yollardan olsa da bir noktada birleşebiliyor mu?

Kendi fikrimi söyleyeyim, birleşemez, hiçbir şekilde birleşemez. Birleştirme konusunu getirenler Diyanet İşleri ve onun gizli ortaklarıdır. Abdülkadir Sezgin gibileri köy köy dolaşüyor ve diyor ki, sizinle aramızda hiçbir fark yok, ama bazı Aleviler namaz kılmıyor, hep beraber onları da ikna edelim, onlar da namaz kılsınlar, camiye gitsinler. Sünnilerle Alevileri birleştirmeye çalış-

şanlar, Alevileri yüzyıllar boyu eritmeye çalışan taraftır. Alevi felsefesine bağlı insanların bu tuzağa düşmemesi gerekir. Sünnilerle iyi geçinmek ne kadar doğru bir amaç, Sünnilerle birlikte bu ülkede kardeşçe yaşamak ne kadar güzel bir amaç ama Sünnileşmek, Sünnilerle aradaki farkları yokmuş gibi ele almak, bu benliğini kaybetmek olur.

SITKI DEMİROĞLU:

Türkiye'de 63 bin cami var diyorsunuz. Camilerde şeriatçı var. Bunlar Türk devletine zarar vermek isterlerse T.C. Alevi toplumunu bir kalkan olarak kullanabilir mi?

Üç noktaya değineyim kısaca. "Şeriatçılar Türk devletine zarar vermek isterlerse" deniyor, oysa işin tehlikeli yanı şu ki, bunlar devletin dışında değiller. Önemli ölçüde içindeler. Bu nedenle, devletin dışındaymış gibi bakmamak gerekir şeriatçılara.

İkincisi, bu "T.C." lafını hiç anlamıyorum. Çok yayında T.C. diye geçiyor. Neden? Çok ısrarla kullanıldığı için, burada bir küçültme, aşağılama çabası görüyorum. Ben buna Türkiye Cumhuriyeti derim. Cumhuriyet iyi bir yönetim biçimidir. Biz ülkemizde bunu iyi bir yönetim biçimi durumuna getirememiş bile olsak, cumhuriyet iyi bir yönetimdir.

"T.C. Alevi toplumunu bir kalkan olarak kullanabilir mi" diye soruyorsunuz. Bunu da böyle koymamak gerekir. Cumhuriyeti yıkmaya, zaten sakat olan laikliği iyice ortadan kaldırmaya kalkışan her türlü girişimin karşısında tüm Alevi toplumu, tüm demokratlar, tüm ilericiler birlikte karşı koyarlar zaten.

Anadolu Aleviliğini, onun bu düşüncesini bozmadan bugünlere dek getiren nedeni öğrenmek istiyorum.

Bu konu çok geniş ve çok önemli bir konudur. Onun için, tam bir yanıt vermediğimi bilerek dört noktaya değineceğim.

Birincisi, Alevi düşüncesinin özünü yitirmeden bugüne gelmesindeki tarihsel koşul ezen-ezilen mücadelesidir. Tarihimizde Alevilik ezilenin ezene karşı mücadelesindeki bayrağıdır. Ezilenlerin düşüncesidir.

İkincisi, yine bununla çok yakından bağlıdır. Batıl ile aklın ve mantığın mücadelesi insanlık tarihinin mücadelesidir. Alevilik aklı, Sünnilik batılı temsil ediyor. Bugün de bu mücadele sonuna gelmemiştir.

Üçüncüsü, Alevi kültürünün bugünlere gelmesinde Alevi toplumunun içinden çıkan büyük ozanların can alıcı rolü vardır. Ozanların söyle-

dikleri kulaktan kulağa bir terbiyedir. Bu söylemenler, altına düşülmeyecek bir sınır çizmektedir.

Dördüncü nokta ekonomiktir. Önceki tarihlere, derebeylik, padişahlık zamanlarına baktığımızda görürüz ki, toplum küçük, otarşik, kendi içine kapalı birimler halinde yaşıyordu. Ülke çapında pazar bütünlenmesi yoktu. Dolayısıyla, baskı çok şiddetliydi ama ulaşabildiği yerde şiddetliydi. Aleviler de bu yüzden ulaşılacak yerlere çekildiler. Kendi küçük toplumları içinde benliklerini korudular. Otarşik bir toplum olmanın katkısı büyük oldu.

HAYATİ DOĞAN:

Aydınlara yaptığınız eleştirileri olumlu karşılamıyorum ama bilindiği gibi her eleştiri solda bir sınır çizmek içindir. Dedeler kulaktan dolma bilgilerle yetiştiriliyor deniliyor. Aydınların, Dedelerin derneklerde yetiştirilmesi savını da eleştirip bunun Dedeliği kurumsallaştıracağını ifade ettiniz. Peki yarın aydın Dedeleri nerede bulacağız ve yetiştireceğiz?

Dedeler üniversitelerde ve derneklerde yetiştirilemez dedim. Bu bir inanç sistemidir. Kendi içinde bir bütünlüğü olan sistemdir. Sufi, mistik bir akımdır. Üniversitelerde bir odada coğrafya öğretilirken, öteki odada Dedeliğin öğretilbileceğini benim aklım almıyor, böyle şey olmaz. (Alkışlar)

Dede demek aydın insan demektir. Siz, aydınlar ve Dedeler elele vermelidir derken, aydın diye nitelendirdikleriniz kimlerdir? Ben sizi de bir aydın olarak görüyorum.

Burada önemli bir doğruyu söylüyor kardeşim, Dede demek en aydın demektir. Tarihte de öyle. Yani bugünün profesörü demek Dede. (Alkışlar) Ama burada bir kullanım kolaylığı olarak aydınlar diyorum, bizim gibileri kastediyorum. Belki de böyle söylemem gerekirdi. Teşekkür ederim.

AHMET KÖMÜRCÜ:

Bu soru Rıza Yürükoğlu'na galiba.

Bana da değil aslında, görüş belirtiyor. Şöyle diyor: "Sayın Yürükoğlu, Ulusoy'ları getirisinde bazı yanlışlıklar yaptılar. Bu kişilerin Alevi toplumu içinde ne derece sevilip sevilmediğinin iyi bilinmesi gerek."

Bu konu da son derece önemlidir. Önümüzdeki aylarda, yıllarda bu konu kendisini ortaya koyacak. Ulusoy'ların geçmişte Birlik Partisi ile ilişkilerini ben de duydum. Toplumun ve siyasetin o gün içinden geçtiği duruma bakmak ve acele kararlar vermemek gerekir. Son derece yalnız bırakılmışlardır, Dergah'ı savunduğunu söyleyen insanlar da dahil olmak üzere. Büyük güçler karşısında yalnızdılar. Çok önemli görevler yürütmüşlerdir, yürütmektedirler.

Ulusoy'lar konusundaki yaklaşımım, şu olayda şöyle, bu olayda böyle oldu bilgilerine dayanmıyor. Bildiğim birşey var, 750 yıldır bu davayı götüren bir ailedir. Bizlerle kıyaslanmayacak bir deneyim biriktirmiştir. Onların dinlenilmesi gerekir. Bunu yapmadan yargıda bulunmak, kötü niyetli unsurlara alet olmaktır.

Bu konu tartışılacaktır, gündeme getirildi artık, kimse kaçamaz bundan. Dergahı savunuyorum demek öyle lafla olmaz. Açıkça, mertçe, lastiksiz savunulur. "Dergah'ta kimse kalmadı" gibi gerçek olmayan savların ardına sığınılmaz. Çünkü giden görür var mı, yok mu. Bu konu tartışılacaktır. Herkes halkın önüne çıkacak, eteğindeki dökecek. Tabii ki Çelebiler de söyleyecek. Tarih bilinciyle bakmak zorunludur, bir perspektifle bakmak zorunludur. ●

Dede-Dergah bütünleşmesi kilitlidir

Canlar, Anadolu'daki 700 yıllık yaşamımızda ölüme gülerek sazın teline vurarak gittik. Ama bugün öyle bir devirde yaşıyoruz ki, düşman bize vız gelir, kör olmayınca "dostlarla" kuşatılmaya çalışıyoruz. Bu "dostlar"ı tanıyorsunuz.

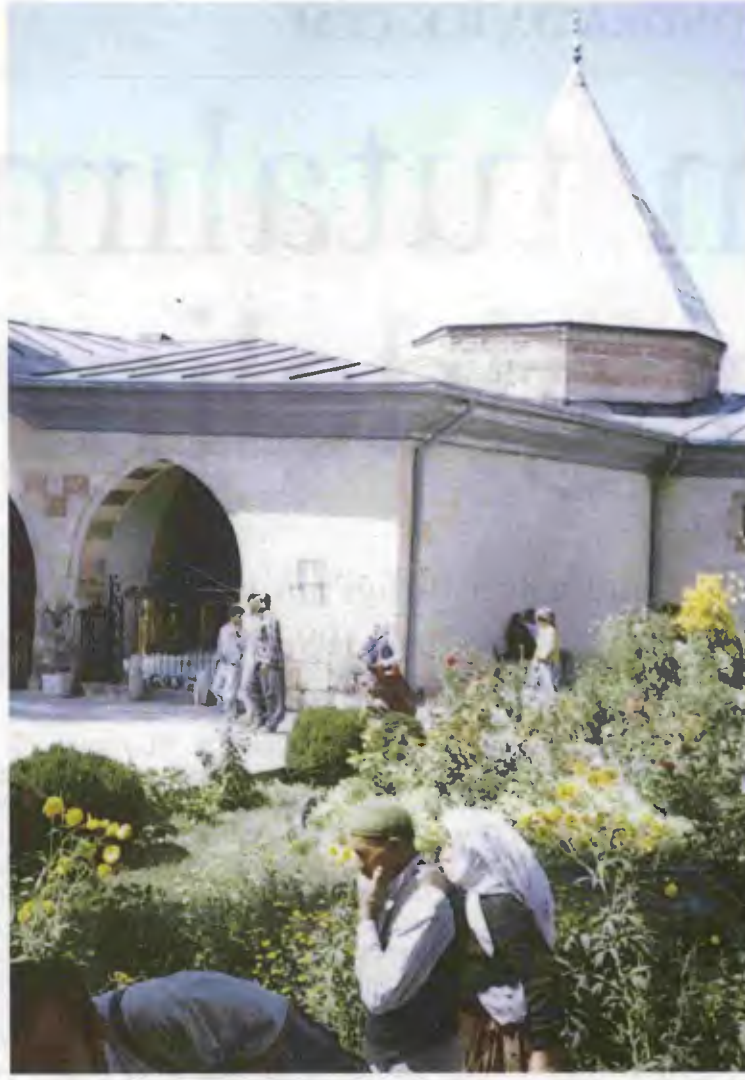
Avrupa'da ve Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik adına dernekler var ve de yenileri kuruluyor. İyi, hoş, güzel de, bu kuruluşlar (hepsi değil), sözümona "bağımsız" yorum ve tutumlar geliştirerek mevcut gerici düzenin, devletin ince hesaplarına alet olmamalıdır. Biliyoruz ki, bu devlet ajanlarıyla "tehlikeli" gördüğü her gelişmeyi - hele o Alevilik ise - yönlendirmeye çalışır. Bu oyunu 700 yıldır oynar ve bugün hazırlanan sahne de Pir Sultan dönemindeki sahnenin benzeridir. Dedeyi, Dedeliği küçümse-

ALİ ATAHER

mek, Dergahı beğenmemek, doğru tutum alan aydınları eleştirmek... Bu tutumun varacağı yer, devletle aynı çizgide yer almak, giderek anlaşmaktır.

Öte tarafta, bu kuruluşların her nedense hâlâ yapmamış oldukları bir iş var: CEMEVI açmak! İşte günün görevi ve alınacak en doğru tutum budur. Çünkü Cemevi açılırsa, bir kez Dedeler, topluma hizmet verebilmek için çağımıza uygun gerekli bilgiyle donanmak zorunda kalacaklardır. İkincisi, merkezîyetçiliğin önemini ve Alevi-Bektaşiliği bilen bir Dede, Dergah'tan destur isteyecek, sorgudan geçecek ve nihayet icazet alacaktır.

Dede-Dergah bütünleşmesi canalcı önemdedir. Çünkü, gerçek Dedenin sahtesinden

ayrılmasına yardımcı olacak, devlet yanlılarının maskesini indirecek, Alevi-Bektaşî toplumu bütünleştirip Dergahı güllendirecektir.

Tabii ki bu, ne soyguncu-

sömürücü devletin ne de kimi demeklere sızmış olan devlet yanlılarının işine gelmiyor. El çabukluğu marifet "Alevi kurtulayı" toplamaya kalkıyorlar. Be kardeşim, Dede kovdun.

Dernek kurdun, ama Dergaha sormadın, üstelik cemevi de kurmadın. Şimdi de, Dergahın moral otoritesini çiğnemeye niyetli olduğunu gösterircesine, kendi başına, yangından mal kaçırır gibi kurultay(!) toplamaya kalkıyorsun. Açıkça, "mevcut gerici düzen Alevi-Bektaşî düşüncesinden korkuyor, ben de düzenin dostu olduğum için Dede-Dergah bütünleşmesine karşı duruyorum" desene.

Alevilik-Bektaşilikte hukuk vardır, demokrasi vardır. Herkes demek, federasyon kurmakta özgürdür. Ama Dergahın desturunu almak, hem derneği hem de tüm Aleviliği güçlendirir. Aleviliği, Türkiye'de demokrasinin daha büyük garantisi yapar.

Dergaha düşmanlık da aynı demokratiklik içinde değerini (değersizliğini) bulur. Bunu yapan lanetlenir, toplumdan dışlanır, kitapları okunmaz, topluma alınmaz, selam bile verilmez. Hele böyle davranan, bir de "Dedeyim" diyorsa, daha da yazık olur.

Canlar, Alevi-Bektaşiliğin yolu açık ve nettir: Dergahımızın çevresinde örgütlenmek, toparlanmak, birlik olmak! Bunu yapmazsak, Pir Sultan'ı asanlardan taraf olmuş, Hızır Paşa torunlarının önünü açmış oluruz.

Pir Sultan'lardan tarafsak gönül kervanını Dergaha sürelim, ki düşman bize vız gelsin. ●

ALEVİLİĞİN SAHTE DOSTLARI

Bismihî Teala
Hamd alemlerin Rabbine, selat ve selam onun resulüne (sav) ve Ehl-i Beytine (as) olsun.
Sayın ... bey,

Mektubunuzu aldık ve çok memnun olduk. İki yönden memnun olduk. Birincisi siz de bizim gibi hak aşığısınız ve ikincisi de siz de bizim gibi bu hak yolunu öğrenmeyi ve öğretmeyi kendinize dert ediyorsunuz.

Mektubunuzda yazdığınızı birkaç hususa değinmek istiyoruz.

12 imamın yolu dışındaki yollar bizi hiç ilgilendirmiyor. Biz bütün görüşlere saygılıyız ama biz kendi yolumuzdan yürüyeceğiz. Bizim onlara gösterdiğimiz saygıyı onlar da bize göstermek zorundadır. Biz kimseye niçin Hanefisin, niçin Şafisin demeyiz, onlar da bizim görüşümüze saygı duyacaktır. Duymazsa ne olur? Bir atasözü var, "güneş balıkla sıvanmaz", ya da "mızrak çuvala sığmaz", "hak gelince batıl yok olur"...

Sizin de çok iyi yakaladığınız gibi Alevilik ve Bektaşilik farklı şeylerdir. Yıllarca bizi uyuttular. Balım Sultan dediğiniz şahıs Hristiyan papazıdır. Ve içkiyi bize o sunmuştur.

"Bektaşilik kanserinden kurtulmadıkça..."

Çorum'da yayınlanan 14 Masum adlı derginin basın-yayın kurulu tarafından bir dostumuza gönderilmiş olan mektubu, Aleviliğin sahte dostlarının içyüzünü ortaya dökmesi ve Aşure, 14 Masum gibi dergilerde savunulan Şiiliğin, bugün Sünnî şeriatçılığa ne denli yaklaştığını göstermesi açısından, dostumuzun izniyle yayınlıyoruz

Bugün Bektaşilik tamamen 12 imam yolunun dışında ve onu satmaya hazır bir yapıdadır. Bu kanserden kurtulamadığımız sürece hak yolunu bulamayız.

Onlar sinsice oyun oynuyorlar. Kuran yoktur demiyorlar "eksiktir" diyorlar. Ahiret yoktur demiyorlar, "bizim kabemiz insandır" diyorlar. 12 imam yoktur demiyorlar, ama onların önüne bir yığın ipe sapa gelmez kişiyi geçirip bizi uyutup 12 imamdan uzaklaştırıyorlar.

Günahlar ve sevapları inkar etmiyorlar ama "eline, beline ve diline sahip ol yeter" deyip bizi günahları ve sevapları tanımaktan alıkoyuyorlar.

12 imam aşkına içki içiriyorlar. Düşünün bir kere bir toplumun iyiliğini isteyen o topluma

İçki sunar mı?

Bektaşilik, Osmanlı'nın, Yahudinin, Hristiyanın sinsî bir oyunudur. Bu fikirden kurtulacağız ve fikrimizi yeniden ama bu sefer içinde hiçbir sapıklığa yer vermeyecek ölçüde ve dikkatle kuracağız.

Bizler ona buna yaranmak ya da iktidar olmak ya da mevki ya da ün ya da servet için değil sadece *allah rızası* için ve 12 imamlara yüz akı olabilmek için bunları yapacağız.

Bir şeyi unutmamalıyız. Önemli olan imamlarımız soyundan olmak değildir. Önemli olan onların yolunda olmaktır. Ebu Lehep de aynı soydandı ama Allahın lanetinden kurtulamamıştı. Hatırlayın. Bizi onların soyundanız diye yıllarca

uyuttular. İmamlarımıza bizleri rezil ettiler o insanlardan kurtulmayız artık.

Mektubunuzu baştan sona okuduk. Şiirlerinizi ileride kullanmamız mümkündür.

En önemli konu kaynak konusudur. Size bazı kaynakların isimlerini yazıyoruz.

1. *Tefsir'ul-Mizan*, Allame Tabatabaî - 20 cilttir, Türkçeye çevrilmemiştir.

2. *Tefsir'ul Numune*, Yazarı bir heyettir ve 30'a yakın cilt Türkçeye çevrilmemiştir.

3. *Münhaciz Sadigun*, 10 cilttir, Türkçeye çevrilmemiştir.

4. *Tefsiri Safi*, Türkçeye çevrilmemiştir.

5. *Bihar'ul Envar*, 110 cilttir. Türkçeye çevrilmemiştir ve içinde Ehl-i Beyt'le ilgili bütün

hadisler vardır.

6. *Usul-u Kafi*, Kuleyni yazmıştır. Ehl-i Beyt İmamlarından Sorular ve Cevaplar ismiyle Türkçeye 1.bölümü çevrilmiştir. (...) Kuran'dan sonraki, en sahih kitaplarımızdandır. Çeviren de bizden bir imamdır. Yani çeviri de sahihtir. Mutlaka almanızı dileriz. (Sadece 135.sayfada Allahı anlatırken ondan önce var olan birşey vardı, diye yanlış bir çeviri yapılmıştır.)

Fıkıh kitapları olarak,

Seyyit Muhammed Kazım Şeriat Medari, *Tavzih il Mesail* adlı kitabı 1975 İstanbul basımı bulabilerseniz faydalı olur.

Khoyi'nin 1985 basımı *Tam İlmihal* adlı kitabı faydalı olabilir.

Araki'nin ilmi hali faydalı olabilir.

İsimlerini burada sayamayacağımız kaynaklarımız vardır ama ne yazık ki onlardan mahrum bırakıldık. İstanbul'daki Ehl-i Beyt kitaplarını satan şahıs genellikle Abdülbaki'ninkileri satmaktadır, şimdilik bunlarla idare edeceğiz. Kendisi Alevi değildir, ticari olarak bu işi yapmaktadır.

Tanışabilmek dileğiyle

14 Masum
Basın-yayın Kurulu

'Cem tutalım Yola gidelim'

İsmail Kaygusuz, Londra İşçi Birliği'nin girişimiyle Dertli Divani Baba'nın 3 ve 7 Ocak 1993 tarihlerinde topladığı iki Cemi anlatıyor

Dedemiz oturdu Post'a
Dua verdi Rehber dosta
Zâkir saz çalmakta usta
Bacılarım cemimiz var

Kapıcı kapıda durdu
Cem'i zahirden korudu
Gözcü de düzeni kurdu
Taliplerim cemimiz var...

B elinde kırmızı bezden kemerbest, ayakları yalınayak, aydınlık yüzlü Sakine bacı, süpürgesiyle geldi. "Allah Muhammed Ali!" diye çığırarak Meydan'ı süpürdü. Çıkan "tozları" halının bir ucunu kaldırıp altına itiverdi. Sonra "sırı sır edenin demine Hüü!" deyip, Meydanın ortasında Mansur dârına durdu. Ayaklarını mühürledi, ardından bir tercuman okudu. Sonra eğilip Fazlı dârına geçti. Dede'den hizmet duasını bekledi.

Süpürgeci bacı Dede'den duasını alınca, niyaz edip hizmetinin başına geçti. Artık Meydan açılmış, Cem başlayacaktı. Süpürgecinin dâra durmasıyla Dede ihtar etmiş ve canların hepsi dizgelip edeb-erkan olmuştu.

Londra'da ilk kez yapılan bir temsili Alevi Cemi'ndeyiz. 12 hizmetler görülmektedir...

DERTLİ DİVANI KİMDİR?

Ü ç ve Yedi Ocak 1992 günleri için Londra İşçi Birliği (LİB) salonu Cemevi düzenine sokulmuş. Yerlere halılar, kilimler serilmiş, yaygılar yolluklar yayılmış, postlar atılmış ve duvar diplerine yastıklar konulmuş. Bir dizinde arslan, öbüründe ceylanın başını okşayan büyük boy Hacı Bektaş Veli tablosunun önündeki Pir postunda karayağız bir genç adam oturuyor.

Hacı Bektaş Dergâhı'ndan icazetli (izin belgeli) Mürşid vekili *Aşık Dertli Divani*'ydi bu kişi. Henüz 31 yaşındaki Güneydoğulu bu Türkmen delikanlısı, deneyimli olgun bir kişilik içinde, makamını doldurmaktaydı.

Kendi nefeslerini ve deyişlerini

çalıp söyleyen Alevi-Bektaşî Babası Dertli Divani, Urfa'nın Kısas köyünden çıkmış, Adıyaman, Maraş, Malatya, Sivas, Tokat, Kırşehir, Eskişehir, Ankara, İstanbul'u dolaşarak, köylerinde ve kasabalarında görgü cemleri yönetiyor. Yolunu-süreğini unutmuş, unutturulmuş Alevi canlara inançlarının gerektirdiği ilkeleri yineliyor, sazıyla sözleriyle yeniden öğretiyor.

Dedelerimizin Hacı Bektaş Dergâhı'nı merkez kabul etmesi, oradan yapılacak düzenlemelere uyması ve geçmişte olduğu gibi, Alevi toplumuna hizmetlerini oradan "İcazet" olarak "Yolu Birlik" yürütmeleri, bugünkü yeniden yapılanmanın en temel noktalarındandır.

İşte, Dertli Divani Baba, bunu kuşaklar boyu yerine getiren bir soyun evladı, Büryani Baba'nın oğlu. Gittiği her yerde "cemevlerimizi kurup görgü cemlerimizi yapalım, perşembeyi cumaya bağlayan akşamlar cemolup 12 hizmetleri görelim" diyor.

Gel didara müşerref ol
Ağyarı kaldırı aradan
Ara kendinde Hakk'ı bul
Boş gitmesin dünyadan
Secde eyleme divara
Olursun işten avara

Değişlerinde tasavvufu, Alevi felsefesini, Alevi inancını, Aleviye yaşamayı işleyen Dertli Divani Baba, hem geleneksel Dede'den beklenen aşıklık özelliğine sahip, hem de günümüz koşullarının gerekli kıldığı bilgiyle donanmış. Ve sürekli öğrenme çabasında.

Dertli Divani Baba, şiirlerinde yansıyan Alevi-Bektaşî güzelleşmesini, ince anlamlı alayı, erdemi, bilgilendirme ve öğütlerini sazının telleriyle dillendiriyor ve şöyle diyor:

Divani gafletten uyan
Bir gerçek mürşide dayan
Yazdan odunun almayan
Kışın yandırır küreği

1992'nin son günlerinde Londra'da düzenlenen Yılbaşı Konferansı'na Sabahat Akkiraz, Deste Günaydın ve konuk sanatçı Edibe Sulari ile birlikte katılan Dertli

Divani Can, "Londra'da bir cem tutalım" önerisini sevinçle karşıladı. Dergâh'ın kendisine gerekli izni vermesiyle Cem hazırlığına girişildi. *Londra Alevi-Bektaşî Cem ve Kültür Evi* için çalışmalar yapmakta olan Girişim Komitesi, Dede'nin başkanlığında toplandı. Hizmet görebilecekler saptandı, görev bölümü yapıldı.

Gerek bu toplantıda, gerekse ev ziyaretlerinde, "Cem'e musahibi olmayan, evli olmayan giremez", "sosyal ve ekonomik koşullar birçoğumuzu düşkün duruma sokmuştur. Düşkün talip nasıl Cem'e girebilir?", "Alevi olmayanların Cem'e girip, hizmet görmeleri sözkonusu olmamalıdır" türünden itirazlar gelmişti.

Dertli Divani Baba, bu tür itirazları çok yerinde açıklamalarla yanıtladı. Hünkâr Hacı Bektaş'ın ırk, cins farkı gözetmeyen, 72 millete aynı gözle bakan, eşitlikçi düşüncesinin ilkelerini açıkladı. Özetle şöyle dedi:

"Yapacağımız temsili Cemimiz düşkünü de gelir şaşkınlı da, ikrarlısı da ikrarsız da. Bu cemimizde küfür iman olur. Cemimizde eşikte oturan da döşekte oturan da birdir. Cemimize kendini Alevi-Bektaşî hissedene herkes girebilir. Gönül kapılarımız açıktır!"

LONDRA'DA İKİ CEM

Bir hafta gibi kısa bir zamanda duyurulmasına rağmen, her iki cem günü de LİB salonu tıkabasa doluydu.

İlk toplanan cemde, Türkiye'nin çeşitli yörelerinden gelmiş, genç-yaşlı, kadın-erkek canlarda başlangıçta, uzun yıllar ceme katılmamış olmanın, ya da ilk kez katılmanın verdiği bir heyecan, ürkeklik vardı. Ancak, cemde canların sorduğu sorulara Dede'den doyurucu yanıtlar geldikçe, saatlerin ilerlemesine rağmen canların Dede'nin ağzından çıkan cankulağıyla dinleme isteği daha ağır bastı. "Cemevi'nin gerekliliği" üzerinde görüş birliği oluştu.

Ertesi hafta içinde yapılan ikinci cem, birincisine göre daha düzenli, daha inançlı ve kararlıydı. İlk ceme katılmış olan canların bacıların davranışlarındaki şaşkınlık

lık geçmiş, hizmet sahipleri görevlerini daha çok kavramışlardı. Coşku, uyum daha fazlaydı. Ceme katılan gençlerimizin, bacılarımızın sayısındaki artış ve disiplinleri, cemi daha da güzelleştirmişti.

Süpürgeci bacının hizmet alması Meydan'ı açmış, ceme başlanması için Pir Meydan'ı simgesel olarak aklanıp paklanmıştı. Artık nurlanması gerekiyordu. Dede *delilciyi* (çerağcı) çağırdı.

Ve belinde kemerbest Delilci, bir tepsiye dizilmiş 12 mumla geldi Meydan'a. Çıplak ayaklarını mühürleyip Mansur dârına durdu ve bir tercuman okudu. Sonra Nesimi dârına geçip (edeb-erkan) mumları tek tek yaktı. Yeniden Mansur dârına durdu. Ayağa kalkıp, ayak mühürleyerek Çerağ tepsisini iki eliyle tutup beklemeye koyuldu.

Delilci baba sanki kendisi ışık olmuş, meydanın orta yerinden, cemi-cemaatı aydınlatıyordu. Dede sazi eline almış düvazımam okumaya başlamıştı. Sağında, zâkir hizmetlileri olarak görevlendirdiği Talipler Topluluğu, Rıza Yürükoğlu Can'ın liderliğinde altı sazla kendisine eşlik ediyor ve topluluk korusu da nakaratlara katılıyordu.

Medet Allah ya Muhammed ya Ali!
Bizi dergâhından mahrum eyleme!
Pirim Hünkâr Hacı Bektaşî Veli!
Bizi dergâhından mahrum eyleme!

Bu uzunca nefesle Oniki İmanın anılması bitinceye değin Delilci dârda bekledi.

Çeşitli bölgelerin Alevi insanları kadını, erkeği, yaşlısı ve genciyle cem salonunu doldurmuştu. Yaşlılar çocukluk ya da gençliklerinden cem anılarını düşünerek, hiç cem görmemiş orta-yaşlı ve gençler ise, neleri kaybettiklerine hayıflanarak, büyük bir özlemle, düvazımam ve nefesleri, Dede'nin *yol-erkân* üzerine anlattıklarını dinlediler.

Diğer hizmet sahiplerinden *peyik, zâkirler, ibrikçi, gözcü, kapıcı, lokmacı, iznikçi, sakacı* da ayrı ayrı dualarını alıp hizmetleri

ni gördüler.

Dede zâkirlerin dillenmesini isteyince, Talipler Topluluğu çeşitli yörelerden düvazımam ve deyişler okudular, cemdeki canlara coşkulu anlar yaşattı.

Arkasından, henüz yeni kurulmuş "Cem ve Kültür Evi Topluluğu" semah ederek Meydan'a girdi. Üç pervaz döndükten sonra, dua alıp Tevhid'e oturdu. Dede üç düvazımam söyleyerek tevhidi bitirdiğinde, coşku daha da artmış ve zâkirler havasına geçmişlerdi.

Tevhid durumunda Meydan'da halka yapmış olan semah topluluğu, olduğu yerde ayağa kalkıp Erzincan Kırklar semahını dönmeye başladılar. Önce ağır ağır, posttaki Mürşid vekiline selam verip dönen semahçılar, birden ağırlamadan yeldirmeye geçtiler. Cemdekiler de "Hüü hü! Seyir için olmaya, Hak için ola!" diye çığırarak, meydana artık dönmeyen, tumalar gibi kanatlanmış uçmakta olan canların coşkusuna kaptırılmışlardı kendilerini. Sıra turnalar süzülüp yere indiler, ağırlamada birkaç pervaz attılar ve zâkirlerle birlikte Fazlı dârında eğilip dualarını aldılar.

Bundan sonra saka suyu getirildi ortaya. *Sakacı* dârda dururken Dede, İmam Hüseyin için düvaz ve mersiye okudu. Sakacının gülbengini verip, Hüseyin aşkına birkaç yudum su içti. Sakacı ve yardımcılar Cem'deki bütün canlara su dağıttılar.

Saat ilerlemiş, açlık hissedilmeye başlamıştı. *Lokmacı baba* görüldü. Yardımcılarıyla birlikte bir sofraya üzerine konulmuş bütün yiyecekleri Meydan'a getirip, Dede'den hem lokmalar için hem de kendileri için dua aldı. Ceme katılan canlar, yanlarında kömberler, çörekler, börekler, katmer ve lahmacun cinsinden yiyecekler ve çeşitli meyvalar getirmişlerdi. Gönüllerinden ne kopmuşsa onu getirmişlerdi, cemnin ilkesi gereği.

Sofra üzerindeki lokmalar harman edilip, tabaklara eşit olarak yerleştirilip bütün canlara "tek can lokmadan mahrum kalmamak kaydıyla" üleştirildi. Lokma-

Yolun gerçek talibi isek Cemevimizi kuralım

Dertli Divani Baba: Erenler, hepinizin bildiği gibi Londra İşçi Birliği vasıtasıyla Londra'da bir programa geldik. Canlar "siz buraya gelmişken derlenip toparlanalım bir cem yapalım, böyle bir cemin yapılmasında, bizim de karınca kararınca bir hizmetimiz olursa ne mutlu" dediler. Biz de olumlu karşıladık.

Dedemiz de babamız da bu hizmeti yapmış. Biz de her yıl Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın Postnişini'nden (Muhammet Feyzullah Ulusoy Efendi) *icazetimizi* yeniler, ona göre toplum içine çıkarız. İnsanlarımıza yolumuzu en güzel, çağdaş bir biçimde anlatabilmek, onları derli toplu, birlik beraberlik içerisinde görebilmek için elimizden gelen herşeyi, hepimiz yapmak zorundayız.

ALEVİLERİN CEMİ VAR

Erenler, yüzyıllar öncesinden gelip bugüne kadar devam eden bir inanç biçimimiz, ibadet anlayışımız, Cemimiz var. Cemlerimizde Oniki hizmetlerimizi yapıyoruz, sazımızı çalıp deyişlerimizi söylüyoruz, düvazlarımızı okuyoruz, semahlarımızı dönüyoruz. Herkesin özünden kopup getirmiş olduğu lokmaları eşit bir şekilde paylaşp yiyoruz, içiyoruz. Ondan sonra birbirimizle niyazlaşarak herkes evine gidiyor. İbadet anlayışımızı ve çevremizdeki insanlara olan görevlerimizi yerine getirmiş oluyoruz.

En birinci görevimiz birbirimizi sevmek ve saymak, birbirimize sahip çıkmak, yani toplumsal birlik ve beraberliğimizi kurmak ve korumak. Bunu yapmadığımız takdirde toplumumuza, yolumuza ve kendisini bu yola adayan, insanlığın gelişmesi için canını feda eden Pir Sultan'lara, Seyyit Nesimi'lere, Hallacı Mansur'lara ihanetten başka birşey yapmış olmayız. Hüseyin'i kesen Yezid'den, Pir Sultan'ı asan Hızır Paşa'dan farklı yanımız kalmaz. Demek ki bu kültüre kayıtsız şartsız sahip çıkmamız gerekir. Bugünün şartlarında gençlerimizin zamanını boşa harcamasına herhalde hiç kimsenin gönlü razı olmamalı.

CEMİN KURALLARI

Bir can: Benim yaşım 42. Sekiz yaşlarındayken cem gördüm. Tüm kuralları unutmuş vaziyeteyim. Cemin kuralları hakkında konuşmanız mümkün mü?

Dertli Divani Baba: Şimdi erenler, yapmış olduğumuz cem, *Kırkların Cemi* oluyor. "Cemimiz Kırklar'ın cemi ola, semahlarımız Kırklar Semahı ola" diyoruz. Cemlerimizde *cemal cemale* oturuyoruz. Bunun anlamı, bizim insanı Kabe kabul etmemizdir. Bir ozanımızın "Allah gözlerine çekmiş bir perde / Yok dersin allahı gökte ve yerde / Gel de gösterelim gör Hakkı nerede / Secde eyleyelim bu didara karşı" demesindeki gibi...

Dertli Divani Baba'nın Cem'de 12 hizmetler öncesinde yaptığı sohbeti kısaltarak yayınlıyoruz

Hak da Adem'de oluyor. Secdeyi didara, Adem'e karşı yapıyoruz.

Hacı Bektaş-ı Veli'nin "okunacak en büyük kitap insandır" demesi, "her ne arar isen kendinde ara / Kudüs'de, Mekke'de, Hac'da değildir" demesi, boşuna değildir. Kiblegahımız da, secdegahımız da insandır. *Kuran'da*, "ben size, şahdamarınızdan daha yakınım", "ademe secde ediniz" diye yazar. Demek ki Seyyit Nesimi de, Hallacı Mansur da "enel hak" sözünü boşuna kullanmamış.

Cemin kurallarına gelince. Ceme girişte, kapıdan içeriye girer girmez herkesin elini göğsüne koyup "Hü" demesi gerekiyor. Bunun anlamı "o", yani allah. "Hak ben-de" diyorsun. Meydana geliyor, "Hü" diyor

ALEVİLİĞİN KARAKTERİ İLERİCİLİK

Burada Türkiye'nin her tarafından gelen insanlarımız var. Hepimizi bu çatı altında toparlayan kutsal inancımızdır. Bu yola, Hz.Hüseyin'e, Ehlibeyte, Hz.Ali'ye, Hacı Bektaş Veli'ye olan sevgimiz, saygımızdır. Düşüncelerimiz, görüşlerimiz birbirinden çok farklı olabilir, yine de o yüce Hacı Bektaş-ı Veli'nin güzelim ilkeleri doğrultusunda, bu insanların gelişmesi için çoluğunu çocuğunu, herşeyini feda eden Hz.Hüseyin'in sayesinde biraraya gelmişiz. Hepimiz bu yolun talibiyiz. İster Baba, Dede, ister Efendi, Mürşit ister Pir olsun, hiç kimsenin rütbe ve makamı önemli değildir. Yol herkesten uludur.

Bizim aydın ve ilerici, yenilikçi oluşumuz, çağdaş düşüncemiz, bugünlük değil erenler, yüzyıllar öncesinden geliyor. Biz, her türlü haksızlığa, her tür baskıya ve zulme, işkenceye, yanlışlığa yüzyıllar öncesinden karşı çıkan Hz.Ali'mizle, Hz.Hüseyin'imizle, Ehlibeyti-mizle, 12 İmamımızla, kendini bu insanlığın gelişmesi için adayan sayısız insanımızla bu özelliğimizi kazanmışız. Hiç kimse tarihimizi eleştiremez.

Demokrasi ülkelerinde kadınların seçme ve seçilme hakkı daha yenidir. Şeriatçılarda kadın kocasının kulu kölesidir. Hacı Bektaş-ı Veli ise bu perdeyi yüzyıllar öncesinden yırtıyor ve "kadınlarını okutmayan uluslar yükselmez" diyor, erenler. Alevilik-Bektaşilik nasıl gerici olmuştur?

Bugün insanlık alemi Alevilik-Bektaşiliğin ilkelerine uysa, ne devlet sınırlarına gerek kalırdı, ne jandarmaya, ne polise, ne mahkemeye. Hz.Ali, "haksızlığa boyun eğmeyi-niz, hakkınızla birlikte şerefınızı de kaybedersiniz" diyor. Tüm insanlık her türlü haksızlığın karşısına dikilip yakasına yapışmış olsaydı, herkes Hz.Hüseyin gibi insanlığın gelişmesi

için herşeyini feda etmeye kalkmış olsaydı, bugünkü çarpık düzenin içerisinde yaşamayacaktık erenler. Sınırlar kalkmış, mahkemeler kapatılmış ve şimdi herkes kardeşçe ve eşit bir şekilde doğayı paylaşmış yaşıyor olacaktı.

Alevilik başlı başına ne bir dindir, ne bir yaşam biçimidir, ne bir kültür birikimidir. Ne de kutsal inançtır. Bunların *hepsinin özünü* almıştır. Aynı zamanda bir kutsal inanç, evrensel bir düşünce sistemi, bir yaşam biçimi ve bir kültür birikimidir.

Sazımız yüzyıllar öncesinden geliyor, sözümüzle birlikte. Biz sazsız ve sözsüz, deyişsiz, düvazsız, semahsız yaşayamayız. O bizim varlığımız, benliğimiz, kültürümüzdür. Zaman gelmiş ozanlarımız sazını silah, sözünü de mermi olarak kullanmış, öyle mücadele etmiş. Ölmüş ama yolundan dönmemiş. Ama düşünceleri, fikirleri, deyişleri, günümüze kadar gelmiş. Alevi-Bektaşî yolunun özü, yüzyıllardır verdiğimiz mücadelenin sebebi ve inancı budur. Bunun neresi gerici-lik, erenler?

cı baba, "elimde yoktur okka terazi, herkes hakkına oldu mu razı?" sorusunu üç kez sordu. Herkes lokmasını almıştı. Bunun üzerine "destuur!" diye yemeğe başlamaları için izin verdi. Lokmacı bu izni vermeden kimse yiyemez. Bu kural, hem birlik beraberliği, hem de eşit üleşimi ve kimsenin lokmadan mahrum kalmamasını sağlamak içindir.

Lokmalar yendikten sonra, Dertli Divani Baba, uzun bir gülbenk ile cemi bağladı. Ve "oturanın duranın, kovsuz gaybetsiz evine varıp, yastığına başkoyanın deminee Hüü!" diye seslenerek dağılma izni verdi. Ama canların büyük bir kısmı oturmuş kalkmıyor, Dede'nin tatlı sohbetini dinliyor, sorular soruyor ya da kendi içindikilerini, bugüne değin saklayıp söyleyemediklerini dışa döküyordu.

Muhabbet sırasında özellikle bir **Cemevi'**ne büyük gereksinim olduğu herkes tarafından belirtildi. Yolumuzu unutmanın, yolumuzu sürdürebilmenin yolunun cemeviden geçtiğini hepsi biliyordu.

Cemdeki canlar bu muhabbet sırasında, Maraş, Adana, Gaziantep, Malatya, Tunceli, Tokat, Amasya ve Çorum'dan gelmiş ve herbiri değişik ocaklara bağlı Londra Alevileri olarak "bir olup, birlikte yola gitmek için" *Hacı Bektaş dergâhından bir Dede* istemlerini de dile getirdiler.

Evet, gereksinimimiz ve isteğimiz LONDRA ALEVİ-BEKTAŞİ CEM VE KÜLTÜR EVİ'dir. Dertli Divani Baba'nın topladığı iki cemin başarısı, Londra'daki Alevi toplumunun bilincini ilerletmiş, girişim azmimizi kamçılamıştır.

Haydi canlar "el ele, el hakka" diyelim. Londra'ya bir Cemevi kazandırmak için kolları sıvayalım. Cemevi'nde Cem tutarak yola gidelim!

Muhammed Ali cemine
Pir Hacı Bektaş demine
Koşun gelin Cemevi'ne
Taliplerim cemimiz var

Hem demimiz hem cemimiz
İşte bu bizim ibadetimiz
Derviş Baba der geliniz
Bacılarım cemimiz var

Konuşmalarımız bu meyanda gelişti. Eksiklerimiz, noksanlarımız varsa bağışlayın. Faydalı fikirler sizlerin olsun, zararlıları yine bizde kalsın.

Bir can: Dedem, cemde neden “sırrı sır ediyoruz”?

Dertli Divani Baba: Cem bizim mahkeme yerimizdir. Burada her türlü davalarımızı, sorunlarımızı, dertlerimizi konuşup tartışıyor ve icabında birbirimizi dara çekiyoruz.

“Sırrı sır edenlerin demine” denilmesindeki amaç, hata yapan, yanlış yapan insanımızın yanlışını hatasını dışarıda söylememektir. Sorunlarımızı dışarıya taşımayacağız, burada halledeceğiz. Ama güzellikleri dışarıya taşıyacağız.

Sorunlarımız kalırsa, yine *burada* tartışır, burada neticeye bağlarız. Hazırda olmayan bir insanın aleyhinde konuşmak kadar ayıp birşey var mı? Burada bir insanımız hata yapabilir, ama dışarıda “şu şöyle şöyle yaptı da şöyle oldu” demenin anlamı yok. Onu *burada* eleştireceğiz.

KÜLTÜRÜMÜZDEN MAHRUM KALMAYIN

Dertli Divani Baba: Aslında ceme düşkün olanlar, şaşkın olanlar giremiyor. Haram yiyen, zina yapan, adam öldüren, boşanan boşayan, bizim yolumuzda düşkün bırakılıyor. Düşkünlüğün cezası da yedi yıldır. Bu süre içinde o toplumun içerisine giremiyor, cemin dışında kalıyor.

Fakat biz öyle bir cem yapmıyoruz erenler. Burası, görgü cemi, ikrar cemi veya kurban cemi değildir. Önceden Hacı Bektaş’la konuştuk. “Canlar istiyorsa cem yapın, görgü veya kurban cemi yapmayacak, yapacağın cem bir *temsili cem* olacak, bunun da yapılmasında sakınca yok, canlar görsün” denildi.

İnsanlarımızın hiçbirisi dışında kalmayın, cemde ne yapıyoruz görsünler, dedik. Bilerek veya bilmeyerek hata yapmış olanlar olabilir. Bugüne kadar yapmış olduğumuz hataların hepsine bir çizgi çekip, bugünden sonra “allah eyvallah” deyip bu yola başkoyabilirsek ve birbirimizi bu yola kabul edersek, hiçbir sorun yok erenler. Bence önemli olan, davaya canla başla sahip çıkmaktır.

Görgü cemlerinde herşey tepeden tırnağa tartışılıyor. Bu yanı görebilmek için “akıl balığ” çağa gelmiş insanın ikrarbent olması (ikrar vermesi) gerekiyor. Nasıl şimdi çocuğumuz dünyaya geliyor, götürüp onu nüfusa kaydettirip bir hüviyet alıyorsak, bizim de bu yolun bir evladı, bir ferdi olabilmemiz için “ben yolun doğruluğuna canı gönülden inandım, el ele el hakka” dememiz, ikrarbent olmamız gerekiyor. O bizim hüviyetimiz oluyor.

Kendi istek ve irademizle gelip teslim olduğumuz Müşid bize, insanlığın gerektirdiği kurallar ne ise onları dört dörtlük uygulayacaksın, ailene, toplumuna faydalı insan olacaksın, örnek insan olacaksın, diye telkinde bulunur. Yolun koşullarını, güçlüklerini anlatır. Dâri Mansur’da duran canlardan incinmiş olan varsa dile gelmesini ister. “Bu insan yolumuza layık mıdır?” diye hazırda olan bütün bacı ve kardeşlerden sorar. Herkes “evet layıktır, allah eyvallah” derse o can yola alınır. “Layık değildir, biz ondan şikayetçiyiz” derse, şikayetler ortaya gelir, o can dâra çekilir, cemde olmayıp başka bir mekanda bulunanların hak ve hukukunu çalıp çalmadığı soruşturulur. Konu neticeye bağlanır.

Bu tür büyük bir sınavdan geçtikten

sonra o can, “herşeye allah eyvallah, bu yola benim boynum kıldan ince” derse, o zaman yedullah ayeti okunur ve Dede Pençe-i Ali Aba’yı vurduktan sonra o can bu yola ikrar vermiş oluyor. Bu yolun bir ferdi oluyor.

İkrar bir defa veriliyor, ama her yıl bütün halkın katkılarıyla bir birlik kurbanı kesilip, bütün ikrar verenler her yıl görgü cemine gelir. Herkes bacılı kardeşli dizilir. Bütün bacı ve kardeşlerin razılığı alınır, sorulur araştırılır ve görgüsü yapılır. Amaç, burada birliği ve beraberliği sağlama açısından, insanlarımız arasındaki her türlü sorunların, çelişkilerin kaldırılması, sevgi-

nin, barışın, kardeşliğin gelmesidir, erenler.

Bu konudaki açıklamalarımız da bunlardır, erenler. Bu bir temsili cem olduğundan dolayı hak erenler eksikimizi, noksanımızı tamamen yazsın diyoruz. Hepimiz birbirimizden razı mıyız değil miyiz? (*Salon razılık gösteriyor.*) Hak erenler cümlemizden razı olsun.

LONDRA'DA CEMEVI KURULMALI

Biliyorsunuz, burası İşçi Birliği’nin toplantı salonu. Geçen pazar günü cem yaptığımızda, Yürükoğlu can, “keşke” dedi, “toplumu alabilecek başka, daha uygun, geniş bir yer olsa da orada cem yapsaydık, kısa sürede bulunamayınca mecbur kaldık burayı toplumun hizmetine açtık, yanlış anlaşılmasın, ‘İşçi Birliği uzaktan kumanda ediyor’, ‘gelecekte bir takım şeyler gerçekleştirmek için bu toplumu kullanacak’ gibilerden düşünceler olmasın”, dedi.

Benim topluma, Hacı Bektaş Veli Dergahı’na ve de postnişine karşı sorumluluğum var. Ahmak bir insan da değilim. Güvenmesem, inanmasam, bu cemin burada yapılmasına kesinlikle müsaade etmezdim. Hiç kimsenin şüphesi olmasın, erenler. Bizim, insanlara hizmet için varız diyen, eşitliği, bağımsızlığı, özgürlüğü, demokrasiyi savunan bütün kuruluşların üzerinde bir yapımız, görüş ve anlayışımız vardır.

Burada bulunan canlar, hangi derneğin hangi partinin üyesi olurlarsa olsunlar, bu yola gönül vermiş, inanmış, bağlanmış insanlardır. Gönül ister ki, tüm canlar, bacı ve kardeşler bu davaya sahip çıksın ve en kısa zamanda bu toplumun rahat edebileceği bir **Cemevi** yapılsın. İnsanlarımız haftada bir perşembeyi cumaya bağlayan akşam biraraya gelsin, böyle sazlı, sözlü, muhabbetli oniki hizmeti yapsın. Hem insanlarımız arasında birlik beraberlik, sevgi saygı bağı gelişir ve hem de birbirinin halinden haberdar olurlar.

Bir takım canlar “cemevine derneğin

ismi karışmasın” diyor. Karışmasın, toplumun seçtiği sekiz-on kişi buna önyak olsun. Bu canlar, burada yapılacak olan cemevi ve bu toplumun birlik ve beraberliği açısından kendilerine düşen vazifeyi fert olarak o zaman da yapacaklar. Önyak olan çıkmazsa da kendileri yapabilecek güçteler.

Bu insanlar bu toplumun derlenmesi, toparlanması için, bu kültüre en güzel bir biçimde sahip çıkılabilmesi için ellerinden gelen ne ise onu yapacaklar. Cemevimiz açıldığı zaman size teslim edecekler. “Buyrun, yola devam, ama bizi kabul eder, eşikte bir yer verirsiniz geliriz, bir talip olarak otururuz”, diyecekler.

Ben bu gerçeği gördükten sonra neden desteğimi esirgeyeyim onlardan? Cemevini sahiplenene kim olursa benim can dostumdur, onu desteklerim. Toplumumuzun geleceği açısından güzel adımlar atılırsa bu adımları hepimizin desteklemesi gerekir. Yarın yanlış yaptıklarında yanlışlarını da söylerim. Ayrıca, bu davaya baş koymuş, canla başla inanmış, “hizmet için ben de varım” diyen bir insana kapımızı da kapayamayız ve kapatmaya da kimsenin gücü yetmez. Yol hepimizden uludur çünkü.

Buradaki gelişmeleri Türkiye’ye döndüğümüz zaman Dergah’ta anlatırız. Burası için gerekli olanın en kısa zamanda yapılması için orası da destek olur, sizler de destek olursunuz. Yıldan yıla görgü ve ikrar cemleri, kurbanlar için de Hacı Bektaş Dergahı’ndan bir görevli gelir. Böylelikle hem kendi içimizdeki sorunlarımız çözülür, hem de en kısa zamanda birlik ve beraberlik içerisinde yaşamış oluruz. Bundan ötesi toplumun takdirine kalmış.

ALEVİ KURULTAYI

Sormak istediği birşeyi olan canlar varsa, Rıza Yürükoğlu burada. “Ben bu yolun talibiyim” diyor. Sorularınızı buyrun sorun, dilinin döndüğü kadarıyla cevap vermeye çalışacaktır.

Son zamanlarda *Cem* dergisi bir “Alevi kurultayı” kampanyası başlattı, biliyorsunuz. Kurultay tabii ki olsun, olmalı. Ama onlara dedik ki, siz Çelebileri, Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı’na bağlı olan bütün Baba ve Dedeleri, Bedri Noyan Dedeaba’ya bağlı olan Dedeabaları ve onların taliplerini, diğer ocakzadelere bağlı olan Dedeleri ve onların taliplerini, ayriyeten sanatçılarımızı, ozanlarımızı, yazarlarımızı, bunların hepsini bir çatı altına toparlayıp yanyana bir masaya oturtabilecekseniz biz bu kurultayı destekliyoruz. Yok bunların hepsini derleyip toparlayamayacaksanız bunun yapılmasında *tehlike* vardır, fayda yoktur

dedik.

Onların verdikleri cevap, “herkese yeterli derecede duyuru yapıldı, gelen gelir gelmeyen gelmez!” O ne demek, dedik? O zaman sizin, anlatmış olduğunuz bütün bu kurumların üstünde bir kurum olmanız, yani Hacıbektaş Veli Dergahı’ndaki Postnişinden, bütün Baba ve Dedelerden, diğer bütün ocakzadelere, bütün yazarlardan, ozanlardan daha üst bir makama sahip olmanız gerekecek ki, “efendim biz çağrı yaptık, gelen gelir gelmeyen gelmez” diyebileceğiniz. Size kim bu hakkı veriyor, diye tepkilerimiz oldu bizim.

Ve bu insanlar (*Kervan* dergisi) kalktılar dediler ki, “serçeşme Hacı Bektaş-ı Veli”dir. Madem böyle birşeye girildi, o zaman Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı’nı herkes baş olarak kabul etmek zorundadır. Oraya bağlanalım, onlar bize ne önerirlerse o doğrultuda yürüelim. Alevilik konusunda yapılmak istenen neyse, onlarla birlikte bizim de fikirlerimiz alınsın, tartışılsın, ama yine de *Dergah*’ın vereceği kararla bu işler yürürlüğe konsun”, diye fikir başlatan insanlar bu canlar oldu. Yani çok kritik bir dönemde topluma ışık tuttular.

Olayın ciddiyeti ortadadır. Kendilerinin düşüncelerinde samimi olduklarına inanıyorum. Yarın bir hata görmüş olsam diyeceğim ki, sayın Rıza Yürükoğlu, şu hata var. Bunu diyebilecek güçteyiz hepimiz.

Hasan amca: Yürükoğlu’nu 3 seneden beri tanırım, çok toplumunda bulunurum. Muhammed’in, Atatürk’ün bile hatası vardır, Yürükoğlu’nun da hatası olabilir. Ama o kadar yazar bir insanın herhalde böyle bir toplumda kendini küçük düşürecek kadar hataları olamaz.

Hani bir söz var, “geldi bizimle sevdi sevişti, sadık yarım diye yeminler içti, duyduk ki sonradan özü çürük imiş”. Özü çürük insanlara kimsenin diyeceği birşey olamaz dostlar. Özü sağlam, dünyayı gören, bilen insanlar kötü düşünemez. Yürükoğlu yoldaş, da böyle bir adam olduğuna göre kötü birşey düşünemez.

Hüseyin can: Ben dernekte semah çalıyorum yapıyorum. Cemevi çalışmalarını yapıyorum, fakat özü hakkında bilgiye sahip değilim. Yürükoğlu’nu şahsen tanıımıyorum ama bildiğim bir arkadaşdır. Ona sormak istiyorum.

Rıza Yürükoğlu: Cemevi olmadan Alevi-Bektaşlı toplumunun biraraya gelmesine, kendi yolunu yürütmesine imkan yok. Bunun için, elbirliği ile bir Cemevi açmak, bizim görevimizdir, boynumuzun borcudur. Bu Cemevi açıldığı zaman Dedemin de söylediği gibi toplumun malı olacaktır, o yönetecektir. Bütün faaliyetler de onun içinde olacaktır. Bizim yaptığımız bu fikri geliştirip, elbirliği ile gerçekleştirmeye çalışmaktır. 6-7 ay içinde sonuca ulaşılabilir. İşçi Birliği’nde de çalışmakta olan bazı canlar Cemevi çalışmasında görev alıyorlar. Ama Cemevi Alevi toplumdur, İşçi Birliği’nin yöneteceği bir yer değildir.

Hasan amca: Gerekli olan madem ki Cemevi’dir, biz canı gönülden varız. Benim gibi yaşlılara düşer bu görev, Yürükoğlu’na başta olmak şartıyla. Gençlere düşer. Her yerde var, Türkiye’de açılmış, açılıyor, niçin Londra’da da açılmasın? İnancı olan gelir inancı olmayan da çeker gider.

Her toplumun bir inancı, bir kültürü var. Biz de Aleviyiz, inançlıyız diyorsak bunu

yapacağız. Haftada bir, ayda bir toplanıp da güzel birliğimizi sağlasak, herhalde daha güzel bir durum olacak. Böyle yapmazsak yeni nesillerimiz herşeyini kaybedecek. **Zeynel can:** Daha düne kadar bize her türlü hakareti yapıyorlardı. "Bir Alevinin elinin değdiği, kestiği yenmez" vb. sözler söylenirdi. Doğmuşken bu güneşe sahip çıkalım arkadaşlar.

DEDELER VE HAKULLAH

Bir can: Ben 78'lerde cemlere çok gittim. Bu toplum Mürşidi, Dedeyi tanır. Ama onlar çok yanlışlar yaptılar, kendi çıkarlarını düşündüler. Bu, Alevi toplumuna büyük darbe vurdu.

Dertli Divani Baba: Böyle bir soru sorduğu için dosta teşekkür ederim. Çünkü bize açıklama fırsatı verdi.

Dedeleri, Babaları suçluyoruz, ama talip olarak hiç kendimizi suçlamıyoruz. "Efendim Dede geliyor, hakullahını topluyor gidiyor, kurbanını kesiyor, bunun karşılığında topluma birşey vermiyor." Hiç düşünülüyor ki, aslında toplum Dedenin gelmesiyle çok şey alıyor. En azından biraraya geliyorlar. Birbirlerinden hakları oluyor, bir sevgi-saygı bağı geliyor, küskünler barıştırılıyor. İster "yiyici" denilen Dede, isterse "yemeyici" Dede olsun, Dedeler toplumsal barışı sürekli sağlamış, hiçbir insanımız mahkeme kapılarında kalmamıştır. Bu güzelliği niye görmüyoruz, erenler?

Bizi yakından denetleyen ve içiçe yaşadığımız bir Dergah var, Hacı Bektaş Veli soyu Çelebiler ve Postnişin Efendi var. Ben 3 yıldan beri bu hizmetini yapıyorum. Bir talibim de çıkıp, "erenler ben sana şu kadar hakullah verdim" diyemez. Maraş'ın Nurhak ilçesinden, Antep'in merkezinden, Adana'sından, Adıyaman'ından, Urfa'sından

Diyarbakır'ına kadar, Amasya'sından Merzifon'undan Gümüşhacıköy'üne kadar sorabilirsiniz. Hakullah konusunda yüzüm ak, alnım açık.

Ama canlar, "hakullah" Dedelerin hakkıdır! Benim bugün gücüm yetiyor, imkanım var. Çünkü bir işyerinde çalışıyorum, konserlere gidiyorum, kendi emeğimle kazandığım 3-5 kuruş var, geçimimi sağlıyor ve kendi imkanlarımla yetişebildiğim yere kadar gidebiliyorum. Ama böyle bir imkanı olmayan Dede ne yapsın? Dilensin mi? Gerçekten kendini bu kültüre, yola adanmış ve topluma hizmet götürüyorsa, bu insan ne yeyip ne içecek? Onun da çocuğu çocuğu var. Onlar ne yeyip ne içecek? Ona sizler maddi yönden destek olacaksınız, ya da bu kültürü ayaklarının altına alıp çiğnemeniz gerekiyor.

O zaman niye suçlayalım Dedelerimizi? Sizlerin talip olarak Aleviliği A'dan Z'ye bilmeniz gerekir. Dede yanlış yaptığı zaman dâra çekebilirsiniz. Yargılayabilir, sorgulayabilirsiniz.

Dâra çekin Dedeleri. Orada sorgulayın. Biz sizin sayenizde buraya oturuyoruz. Yoldan da, sizden de büyük değiliz. Ama, Dede köye gelmeden onu kovalamak marifet midir? Dedeye şimdiye kadar kim ne vermiş? Dedelerin villaları mı, TIR filoları mı var? En beğenmediğin Dedeyi kaldır bakalım, ne çıkacak altından? Bu kadar sorumsuzluk olmaz.

İlericiyiz, devrimciyiz deyip bu kültürü ayaklarının altına alıp çiğneyenler büyük hata etmişlerdir. Dedeler kendilerine düşen

vazifeyi sonuna kadar yaptılar, ihanet eden onlar olmadı. Bu toplum bugüne kimin sayesinde gelmiştir? Bu yolun gelişmesi için kendini adayan insanların, yani Dedelerin aklıyla! Bu kültürü bizlere onlar getirmiş!

Dedelerin hataları olmuş olabilir, ama onları hizaya getirecek olan da yine talipler olmalı. Bir talip okumuş profesör olmuş. Dedesi ise ilkokul mezunu bile değil, babasından Dedesinden duyduğu bilgileri aktarıyor. O profesör de yetiştiren Dedesini. Ne kadar aydın, ilerici- devrimci insan varsa, bu kapının eşliğinden girer girmez, eğilip saygıyla meydana niyaz etmesi gerekir. Çünkü onun bugün savunduğu fikirleri, bu yolun sahipleri yüzyıllar öncesinden savunmuştur.

Aynı can: Doğru söylüyorsunuz. Ben, babama harçlık veren Dede de gördüm. İnkâr edemem bu insanı. Yalnızca yapılan bazı yanlışlara dikkati çekmek istedim.

Dertli Divani Baba: Hatamız olabilir. Önemli olan hatamızı kabul etmemiz, bir daha yapmamızdır. Hiçbir Baba, Dede, veya Efendi dört dörtlük değildir. Ama kişilerin hatalarını niye yola mal edelim ki? Yolun ne suçu var? Toplum hatayı kabul etmesin, kendi doğru yolunu devam ettirsin, hatasız Dede bulsun getirsin.

Ve de kendi kendimizi yetiştirelim. Serçeşme Hacı Bektaş-ı Veli'dir. Çalışın, öğrenin, bağlanın Dergaha. Yüzünüzü, özünüzü bu yola verin. Uygun görülürseniz size icazet verilir, topluma gider güzel bildiğiniz şeyleri aktarabilirsiniz.

Önemli olan yola sahip çıkmamızdır. Bu

kültürü sağlam bir şekilde gelecek kuşaklara aktarabilmemizdir önemli olan.

Bir can: Bizde bir söz vardır, "iyi talip Dedeyi cehennemden alır, iyi Dede talibi cehennemden alır". Birbirimize bağlı isek, kötü Dedeyi cemde eleştirerek ilerletebiliriz. Biz kötüyssek Dede bizi eleştirerek düzeltir... Bu kültürün yürümesini istiyorsak, canlar, bu yolun sahibi Dededir. Dedenin o posta oturarak bize birşeyler vermesi lazım. Biz de Dedeyi bu düzeyde sıkıştıralım da, bilinçlensin karşımıza gelsin. Adam acı acına bize nasıl hizmet etsin ki? Elbette biz de birşeyler vermeliyiz ki, en azından yol parasını çıkarabilsin.

Bir baci: Dedem, destur verir misin? Bana öyle geliyor ki, Dedelere "yiyor, içiyor" vb. demek, Sünni egemen kültürün bir sızması oluyor. Bu açıdan, karışıklıklara karşı her açıdan uyanık olmamız lazım.

Dertli Divani Baba: Biz bu cemlerimizi yaparsak, Alevi-Bektaşî inancına yakışan en güzel hareketi yapmış oluruz. Gerçek anlamda bu yolun yolcusuysak, önce Alevi-Bektaşî kültürünü ve inancını toplumumuza vermemiz gerekir.

Alevi-Bektaşî hiçbir zaman için ırkçı olmaz, ırkçılığı savunmaz. Her dönemde, her türlü baskıya, zulüme hayır demiş, karşı çıkmış, direnmiştir. Ezilen hangi ırktan, hangi dilden olursa olsun, biz ezilenlerle yan yanayız. Onların hakkına hukukuna saygı duyar, destek çıkarız.

Ezilen ve hakları elinden alınan insanları sahipleniriz, ama o insanların düşüncesi ve yapacağı şey de bizi ilgilendirir. Biz sınırların kaldırılmasını isterken, birileri ayrıyeten bir sınır oluşturmaya kalkırsa bu güzelim ülkede, onlarla birlikte mücadele vermeyiz.

Muhabbet güzel oldu, Dileğimiz bunların sık sık olmasıdır. Oldu canlar, şimdi hizmetlerimize başlayalım. ●

DERTLİ DİVANİ BABA'DAN BİR BEKTAŞİ FIKRASI

Bektaşî, Mevlevî ve Kadiri

Bir Bektaşî, bir Mevlevî, bir de Kadiri dervîşi arkadaş olmaya karar vermişler. Demişler ki, "nedir bu, birbirimizin alehinde konuşuyoruz, gelin biraraya gelelim. Nereye gidersek ille birimizin müridi çıkar, misafir oluruz sohbet ederiz, yeriz, içeriz, gezeriz, tozarız."

Bu teklif tabii Mevlevî'den geliyor. Baba erenlere hava hoş, nasıl olursa olsun. Nasıl olsa kimseden birşeyi yok, açığı yok, kapalı yok, neyse o. Bunlar başlıyorlar gezmeye, ama her gittikleri yerde, bizim Baba erenler sürekli lafla onları mahcup duruma düşürüyor. Bir konu oluyor, onlar altından kalkamıyor ve mahcup oluyorlar.

Bunun üzerine Kadiri diyor ki Mevlevî'ye, "bu defa ben buna bir plan düşüneceğim, iyice bilesin" diyor. Mevlevî "nasıl" deyince, "sen karışma, elbet bir gün denk gelir" cevabını veriyor.

Bir gün Kadiri tarikatına mensup olan bir vatandaşın evinde konaklıyorlar. Akşam oluyor. Ev sahibi onları ağırlıyor. Güzel bir pilav pişirmiş. Geniş bir tepsinin içine koyuyor pilavı. Pilavın ortasını oymuş, çukur etmiş,

tereyağını içerisine dökmüş.

Kadiri en başta oturuyor, onun destur vermesi gerekir ki, lokma yemeye başlasınlar. Eline bir parça ekmek alıyor, "Essabatü velakin biz de böyle çekerler dalkin" diyor, bir ekmek atınca yağ olduğu gibi Kadirinin olduğu tarafa akıp geliyor. Mevlevî de eline bir parça ekmek alıyor, "essabatü ruhi, bize de gelsin bir uci" diyerek birazını da o alıyor. Bektaşî, ekmeği katlıyor, "zaten sizler değil misiniz dünyayı allak bulak eden" diyor, pilavı şöyle karıştırıyor, her tarafı eşitliyor, yiyorlar. Tabii bunlar yine birbirinin yüzüne bakıyor, "burada da tongaya düştük" diyorlar.

Sofra kalkmadan, bir tepsi tatlı geliyor. Kadiri Mevlevîye "hemen kaldır şu tatlıyı" diyor. Mevlevî tatlıyı kaldırıyor. Bektaşî soruyor: "Ne oldu yahu, tatlı yenmeğe geldi, yemiyecek miyiz?" Kadiri, "yok" diyor. "Neden, evsahibi getirdi ikram

Dertli Divani Baba'nın Londra'daki cemde muhabbet sırasında anlattığı güzel Bektaşî fıkralarından birini yayınlıyoruz

etti, ayıp olur yiyeceğiz." "Yok!" Bektaşî, "benim de hakkım var, ben hakkımı yiyeyim, sizinki kalsın" diyorsa da "hayır" cevabını alıyor. "Peki ne olacak?" "Bu gece yatacağız. Kim en güzel rüyayı görürse, tatlıyı o yiyecek!" "Aman etmeyin eylemeyin, getirin tatlıyı yiyelim..." "Yok olmaz. Sen bize uymak zorundasın. Biz iki kişiyiz, sen bir kişisin." Bunun üzerine Bektaşî "eyvallah" diyor, ne yapsın.

Sohbet, muhabbet derken, destur veriliyor, yatacaklar artık. Bektaşî bakıyor ki çaresi yok, sabaha kadar bekleyecek, yatıyor. Yatakta sağa dönüyor, sola dönüyor, bir türlü uykusu gelmiyor. Tatlıyı yeme duygusuyla kıvrıyor. Kadiriyle Mevlevinin uyuduğunu, artık

horlamaya başladığını duyunca, usulca tepsiyi indiriyor, tatlının hepsini yiyor bitiriyor, boş tepsiyi yukarıya koyuyor. Bu defa kaygısız, kafayı vuruyor uyuyor.

Sabahın köründe Kadiri kalkıp Mevlevî'yi dürtüyor, "kaldır o herifi" diyor. Dürtüyorlar kendisini, "baba erenler, baba erenler, çabuk kalk!" Bektaşî, "durun ya, uykusuz, biraz uyuyalım". "Yahu kalk" diyorlar öteki ikisi, "kalk da çabuk rüyayı anlat, tatlı yiyeceğiz". "Yahu ben daha yeni kalktım. Kim önce kalktı ise, o anlatsın, hele Kadiri baba sen rüyayı anlat da benimki aklıma gelsin."

Neyse, Kadiri rüyasını anlatıyor: "Ben 7 kat göklere çıktım, filan katta şu peygamberle, şu katta şu peygamberle sohbet ettim vb." Baba erenler "tamam" diyor, "daha anlatmaya gerek kalmadı, sendekinden iyi rüya olmaz". "Siz ne rüya gördünüz" diye Mevlevîye soruyor. O da, "7 kat zemine indim, cennete gittim,

huriler gılmanlar arasında dolaştım, vb." diye ballandıra ballandıra anlatıyor. Baba erenler bunun üzerine "hiç anlatma" diyor, "bu rüyanın da üzerine olmaz".

Kadiri ile Mevlevî, "peki baba erenler" diyorlar, "sen ne gördün?" Bektaşî, "ben" diyor, "çok birşey görmedim, baktım sen 7 kat göğe çıktın, peygamberlerle görüşüyorsun, senden umudumu kestim, 'mümkün değil geri gelmez artık' dedim, çünkü peygamberlerle beraber..." Ötekine dönüyor, "sana baktım 7 kat aşağıya inmişsin, huriler ve gılmanlarla aşk meşk içindesin. 'Mümkün değil, geri gelmez' dedim ve senden de umudumu kestim. Kaldım mı ortada! O zaman ben de şöyle düşündüm. Bu tatlıyı yemeden kalkıp bir yere gidecek olursam ev sahibi 'benim lokmamı haram mı gördüler' diyecek. Üzülmesin ve hakkımızda yanlış birşey düşünmesin diye ben de kalktım, tatlıyı yedim" diyor. Bunun üzerine Kadiri ile Mevlevî pes diyorlar, Bektaşîyle baş edemeyeceklerini anlayıp, ondan ayrılmaya karar veriyorlar. ●

Pir Sultan'dan elinizi çekin!

Kervan muhabiri

Merdan Köşkeroglu

yazıyor

Amacı "düşünmekten çok güdülmeye yönelik bir gençlik oluşturmaktır" olan eğitim sistemi, gün geçtikçe daha da çileden çıkarıcı bir şekil almaya devam ediyor. DP'nin 1950'li yıllarda başlattığı dini eğitimin içine yerleştirme politikası devletin her noktasına adım adım işleyerek ilerliyor.

1980 sonrasında eğitim sistemi içine haftada bir saatlik *mevber* din dersi sokuldu. İmam hatip okullarının ve ilahiyat fakültelerinin sayısı artırıldı. Şimdi de sistem, kendi durumuna uygun bir bakana sahip: Köksal Toptan.

Köksal Toptan iş başına gelir gelmez ilk yaptığı, haftalık din dersi saatini birden üçe çıkarmak için öneri hazırlamak olmuştu. Bu öneri Bakanlar Kurulu'nda bir bakanın red oyuna (adalet bakanı Seyfi Oktay'ın red oyuna) takıldı ve uygulanmadı. Şimdilik.

İşin ilginç yanı, kendisini laik olarak tanıtan SHP'nin biri hariç tüm bakanları bu öneriye "evet" oyu verdiler. İşte, sosyal demokrasinin laikliği buraya kadar.

Devletin din baskısı ve özgür düşünmeyi engelleme çabaları burada kalmıyor, yeni önerilerle devam ediyor. Yıllardır uygulanan resmi sansürün devlet televizyonlarının kapısını ileri düşünceye, Alevi deyişlerine, böyle parçalar okuyan sanatçılara kapalı tuttuğunu biliyoruz. Buna şimdi de yeni "eklemeler" yapılmaya çalışılıyor.

Milli eğitim bakanı Köksal Toptan'ın

imzasıyla hazırlanan bir kanun tasarısı bunun en son örneklerinden biridir. Bu tasarıya göre, Türkiye halkının büyük değer verdiği ve derin bir sevgiyle bağlı olduğu Pir Sultan Abdal'ımız, Köroğlu'muz "okutulmaya değer şahsiyetler" listesinden ÇIKARTILACAK! Listeden çıkartılması önerilenler arasında Halit Ziya Uşaklıgil, Ziya Gökalp gibi tanınmış edebiyatçılar da var...

Köksal Toptan'ın "okutulmaya değer şahsiyetler" listesine alınanlar arasında ise divan edebiyatının toplumculuktan ve toplumdan uzak şairleri var. Bu, bakan Toptan'ın

ve üyesi olduğu partinin "demokratikleşme", "özgür düşünme" vb. sözlerinin, vaatlerinin ne denli sahte olduğunu ve gerçekte nasıl bir toplum hedeflediklerini bir kez daha gözler önüne seriyor.

"Dünyaya hükmetmiş" Osmanlı bile, tüm katliamlara karşın Pir Sultan'ları ortadan kaldıramadı. Bu kanun tasarısıyla mı bunu başaracaklar? Şaşarız. Alevi toplumu, ilerici-demokrat kamuoyu, gericiğin bu saldırısını boşa çıkarmak ve Pir Sultan Abdal, Köroğlu gibi halkın değerlerine yönelen bu kanun tasarısını başarısız kılmak için harekete geçmelidir, geçecektir! ●

İZMİR'DE CEM VE KÜLTÜR EVİ AÇILDI

Kervan-İzmir

temsilciliğinden İskender

Dönmezsoy bildiriyor

İzmir'de ilk resmi cemevi, Tekke ve Zaviyeler Yasası'ndan kaynaklanan sorunlar nedeniyle "Cemevi" adıyla değil de, "Cem ve Kültür Evi" adıyla açıldı.

Karşıyaka Yamanlar mahallesindeki İzmir Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği Cem ve Kültür Evi'nin 17 Ocak 1993'deki açılışına Alevi halk yoğun ilgi gösterdi. İzmir'in hemen her semtinden gelen kalabalık bir katılımı sayısıyla gerçekleştirilen açılışta İzmir Hacı Bektaş-ı Veli Derneği başkanı Selahattin Özel bir konuşma yaptı.

Selahattin Özel, konuşmasında özetle şunları söyledi:

"Alevi-Bektaşî derneklerinin ilk yapması gereken işlerin başında, **cem ve kültür evleri açmak** vardır. Bütün canlar buna maddi-manevi desteklerini esirgememelidirler. Diğer Alevi dernek ve diğer kuruluşlarının, aralarındaki bazı farklılıkları bir kenara bırakarak, anlaşabildikleri noktaları öne çıkarıp bu konuda birlikte hareket etmeleri, bu toplumun demokratik taleplerinin elde edilmesi açısından kaçınılmazdır."

Bu güzel yolun, öğretinin aynı zamanda ülkede laikliğin en büyük teminatlarından biri olduğunu ifade eden Selahattin Özel'in konuşmasının ardından Cemevi Dedesi cemevini açtı. Açılıştan sonra, sanatçı dostlarından okudukları deyişler, düvazıamlar ve tabii dönülen semahlarla canlar coşku dolu anlar yaşadılar.

Yaşanılan süreç gösteriyor ki, dernekler, cemevleri açılıp, konferans, seminer, gece vb. etkinlikler yapıldıkça, Alevi toplumunun birbirine kenetlenmesi artıyor. Aleviler kendi güçlerini daha yakından tanımaya başlıyorlar. Ancak şunu belirtmeliyiz ki, Alevi toplumu dağınıklık değil **daha güçlü ve merkezi yapılarda birlik-örgütlülük** istiyor. Koşullar, 22-25 milyonluk kitleyi kavrayacak, tüm Alevi toplumuna seslenecek, tüm işçi ve emekçilere, insanlığa yarayacak bir örgütlenme modelini dayatıyor.

Dergimizin son üç-dört sayısında yayınlanan Rıza Yürükoğlu'nun yazılarında işlenen, Dedeleri ve Alevi aydınlarını Dergah'ın önderliğinde bir araya toplamayı öngören örgütlenme modeli tartışılmalıdır. **Dergah çevresinde birliğin pekiştirilmesi**, bugün Alevi toplumunun derlenişi açısından mutlaka değerlendirilmesi gereken çok önemli bir FIRSATTIR.

Açtığı Cem ve Kültür Evi'yle topluma yeni bir hizmet verdiğine ve Alevilerin birliği yönünde önemli bir adım attığına inandığımız İzmir Hacı Bektaş Kültür ve Tanıtma Derneği'ni kutluyor, başarıların sürekli olmasını diliyoruz. ●

ALEVİLİĞİN DÜŞMANLARI

Geç de olsa bir yanıt

Hamburg Anadolu Alevileri Kültür Birliği başkanı Mehmet Zülküf Kılıç Y.B.Bakiler'i yanıtlıyor

Geç de olsa Türkiye gazetesinden Y.Bülent Bakiler'e kısa bir yanıt vermek istiyorum.

Alevilik ezilenden sömürülenden yana, ezene sömürüne karşı, eşitliği, paylaşımcılığı, hakkı, hukuku, insan sevgisini, kardeşliği savunan bir düşünce, bir yoldur. Pir Sultan Abdal'ın, Hz.Muhammed, Hz.Ali ile başlayıp oniki imamlar, Hacı Bektaş-ı Veli'lerle günümüze kadar gelen, kendine güzellikler katarak devam eden bu kültürün gelişip yaşamasında büyük emeği vardır. O, bu yola baş koymuştur.

"Yezid"lik insanları sömüren, ezen, çıkar için her türlü kötülüğü, pisliliği yapabilen bir düşünceyi anlatır. Kerbelâ'da İmam Hüseyin'i katleden, Ehlibeyte kıyan, lanet Yezid ve taraftarlarının düşünceleri, Alevi toplumuna, emekçilere zaman zaman saldırıp katliamlar yaparak günümüze kadar gelmiştir. Kendine daha pislikler, kötülükler kata-

rak da devam edecektir.

Söyleyeceklerimi şeker ninemin bir fıkrası ile noktalamak istiyorum.

Bir gün Hz.Ali bir köyden geçer, köyün çıkışında bir köpek ve yavruları durmaktadır. Ana köpek yavrularına, gelenin Hz. Ali olduğunu, o yanlarından geçerken ürümelerini tembih eder. Hz.Ali yanlarından geçerken yavru köpekler susar, ama ana köpek ürür. Yavruları sorarlar, "sen bize ürümemizi söyledin ama kendin üredün". Ana köpeğin yanıtı, "alıştık bir kere" olur.

Alevi kültürüne, Pirlerimize saldırılar da alışkanlıktan kaynaklanıyor. ●

BEN DOLDUM

Aslı bozuk olan katarı gelmez
Güzel Şahım o katarı ben doldum
Deve gibi kaçar kantara gelmez
Vicdan denen o kantara ben doldum

Mânâ aleminde gördük hünkârı
Lütfü keremimle tanıdık yârı
Hey erenler siz gönderin didârı
İşte böyle bir dîdara ben doldum

Enel hak deyince bakım Mansur'a
Kalbimin evinde kalmadı kara
Hak için özünü çekmişti dara
Mansur'un çektiği dara ben doldum

Akaya küfreden Mervan'ın soyu
Bir de övünüyor İslamın deyî
Dilerim yıkılsın şehri köyü
Zülfikarla Şah Haydar'a ben doldum

Yıl oniki ay orucumu tutar
Şahın katarıdır benim katarım
Ramazanda yiyip içip yatarım
Lamelifle ol ikrara ben doldum

Mânâ orucudur benim orucum
Orucum bozulsa yıkılır burcum
İnsanlık görevi boynuma borcum
Kutbı alem ol hünkara ben doldum

Ey şaşkın bu nifak kimlerden kalma
Muhammed Ali'yi ağzına alma
Sana Yezit dersem kusura kalma
Kerbela'da Şehit Hür'e ben doldum

Yeter Ahmet Akar eyleme minnet
Pirden saadet dile gününü gün et
Verseler istemem hurili cennet
Kulhüvallah bir esrara ben doldum

Ahmet Akar

ŞARAB-I ŞERİF

Adanalı Alevi canlardan Bektaşî Kazım "Şarap"ı anarken, hiçbir zaman "şarap" demez, sürekli "Şarab-ı Şerif" derdi.

- "Erenler, şarap hiç şerif olur mu?" dediler.

Bektaşî Kazım, açıklık getirdi.
- "Evladım, namaz-ı şerif oluyor, hırka-i şerif oluyor, hatta takunya-i şerif oluyor da, neden şarab-ı şerif olmasın?"

GÜNDÜZ YİRMİ, GECE ON DAKİKADA...

Bektaşîye sormuşlar:

- "Baba, en yakın cami buraya ne kadar mesafededir?"

Bektaşî hiç düşünmeden şu cevabı vermiş:

- "Gündüz yirmi dakikada, gece ise on dakikada gidiliyor."

- "O nasıl oluyor?"

Bektaşî anlatmış:
- "Gündüz yirmi dakikada gidiliyor. Geceleri ise, şu aşağıda bir it var, kovaladı mı, insan on dakikada varıyor."

GAVURA VAR MÜSLÜMANA YOK MU?

Alevi canlardan birinin yolu, bir yaz Ramazanında Ankara'nın Kızılcahamam ilçesine düşmüştü. İlçeyi dolaşırken çok susadı ve bir bakkala girip su istedi. Bakkal kaşlarını çatarak,

- "Su yok!" dedi.

Oysa buzdolabının içinde su vardı. Bektaşî, tam "su yok diyorsun ama, işte su.." diyecekti ki, aklına içinde bulundukları ayın Ramazan olduğu geldi.

- "Haa?... Çok afedersiniz" dedi

Kıssadan hisse

Battal Pehlivan sizler için Bektaşî fıkralarından bir demet derledi

Baba Erenler, "ben bir an Ramazan olduğunu unuttum. Ben gayrimüslimim, adım da Agop'tur. Bileydim, hiç su ister miydim?"

Bunu duyan softa bakkal, yumuşadı ve hemen dolaptan buz gibi bir şişe su çıkararak, Bektaşîye verdi. Baba, suyu kana kana içtikten sonra şöyle dedi.

- "Su gibi aziz ol bakkal kardeş! Demek ki, gavur dediklerinize su var da, oruç tutmayan Müslümanlara yok ha!..."

Bakkal ne olup bittiğini anlamadan, Bektaşî parayı verip oradan ayrıldı.

VER DE İŞE YARASIN!

Bektaşî, mektep-medrese görmüş bir komşusundan sürekli bir şeyler soruyor, cevap alıyordu. Bir gün adamın ters bir zamanına gelmiş olacak ki, sinirli bir şekilde şöyle dedi:

- "Sana akıl vere vere bende akıl kalmadı yahu!"

Bektaşî hiç istifini bozmadan şu karşılığı verdi:

- "Sende zaten bir şeye yaramıyordu ki!"

İÇKİYİ NİZAMİ İÇECEKSİN!

Gazetede, "Günde iki duble rakı, iki kadeh şarap ve iki şişe biranın, insan sağlığına zarar vermediği" yazıyordu. Bunu okuyan Alevi canlardan biri

sofrayı kurdu ve iki duble rakı, iki kadeh şarap, ardından da iki şişe bira içti. Tabii sızıp kaldı. Sabahleyin sordular:

- "Erenler, sen akşam kahveye gelecektin, gelmedin?"

Adam cevap verdi:

- "Yahu, ben gazetede konu ile ilgili makale yazan hekimin tavsiyesine uyup iki duble rakı, iki kadeh şarap ve iki şişe bira içtim, sızıp kalmışım."

Dinleyenlerden birisi düzeltti.

- "Erenler, hepsini birden değil. Rakıyı bugün, mesela şarabı yarın; öbür gün de birayı içeceksin. Hepsini birden içersen böyle olur..."

Oysa Bektaşî konuyu çok iyi biliyordu, fakat işine geldiği gibi yapmıştı. Çünkü kahvehaneye gitmek istemiyordu.

YAPTIRMAM, DAHA İYİ

Alevi Dedesi, elinde curası, saz tamirevine gelir. Selam verdikten sonra,

- "Oğlum, şu benim saza bakar mısın? Perdeleri eksik tamamlayıver."

Usta:

- "Peki amca," der, Dedeyi oturtur, çırağına seslenir: "Oğlum Bekir, Osman'a git, Ömer Usta gönderdi" de. Yirmibeşlik misane getir, Dede'nin curasını saralım!"

Bunu işiten Dede, yerinden kalkar, sazı ustanın elinden öfkeyle alır ve

şunları söyler:

- "Demek ki; Bekir, Osman'a gidecek, misane alıp gelecek, Ömer de tamir edecek, sonra Dede de bunu çalacak ha!.. Yaptırmam daha iyi. Hadi bana eyvallah!..."

YENGE HANIMIN EMEĞİ

Alevi-Bektaşî canlardan Erzurumlu Aşık Ahmet, softa ile tartışıyordu. Softa, Aşık Ahmet'i, dini vecibeleri yerine getirmede, üstelik de sürekli rakı içtiği için "cehennemlik" olmakla itham ediyordu.

Tartışmanın sonunda, aralarında şu konuşma geçti:

- "Hocam sen, cennete gidersen, vaadedilen 40 huriyi alır kabul eder misin?"

- "Allah emrettikten sonra, ederim tabii."

- "Peki yenge hanımın da inancı tam mıdır?"

- "Tamdır. Beş vakit namazını kılar, orucunu tutar, zekatını verir, geçen yıl birlikte haccımızı da yaptık..."

- "Desene cennetin kapısı ona açıktır."

- "Onu allah bilir."

- "Diyelim ki o da cennete gitti."

- "İnşallah!"

- "Peki allah ona huri vermeyeceğine göre, çünkü kadın kadına olmaz, 40 gılman verecek değil mi?"

- "Gılman nedir?"

- "Yakışıklı erkektir. Huri ne kadar güzelse, gılman da o kadar yakışıklıdır."

Softa öfkeleni:

- "Tüh allah belanı versin kafir herif", diyerek kalkıp yürüdü.

Bektaşî arkasından seslendi:

- "Hacı efendi, neden kızılıyorsun? Yenge hanımın emeği boşa mı gitsin yani! O da mükafatını alacak elbet!" ●

ALEVİ DOSTLARA, DEDELERE VE TALİPLERE
ÇAĞRI

KERVAN Dergisi, Alevilik tarihinin kendi kaynaklarından tanıtılması amacıyla "**Anadolu Aleviliği Kaynak Belgeleri Arşivi**" oluşturmaya başladı. **Kul Himmet'le, Koçgiri'yle, Sivaslı militan bacılarla ilgili bazı belgeler elimize ulaşmaya başladı bile.** Tüm Alevileri bu çabaya katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Aleviler tarih sahnesinde bin yılı aşkın süredir yol yürümekteler! Alevilik, İslamiyeti şariat baskıcılığından arındırıp, toplumsal kurumlar biçiminde geliştirerek yaşama geçirmiştir.

Bu kurumlar, Alevi toplumunun sosyal, ekonomik, adli ve ahlaki gereksinimlerini eşitlik içerisinde karşılayabilen bir yönetim ve yaşama düzeni olmuştur. Sistemine ve inancına karşı olduğu devleti benimsemediği için, 9.yüzyıldan beri kendi yarattığı düzeniyle kendisini yönetmiştir.

Alevilik eşi görülmemiş bir direniş destanıdır!

DOSTLAR, DEDELER, TALİPLER!

Aleviliğin destanını yaratan atalarımızı, kültür tarihimizi iyi tanımıyoruz. Alevi halk hareketleri hakkında hep resmi tarih konuşuyor.

Egemen Sünni yönetimler, düşünce ve inançları baskı altına almış, bunları yazarlar ve okuyanları suçlu bulup, çoklarının başını kesmiştir. Alevi köylerine casuslar sokulmuş, bulabildikleri kitaplara el konulmuş, yok edilmiştir.

Bulabildikleri kitapları diyoruz, çünkü biliyoruz ki Aleviler, ulularının menkıbelerinin ve nefeslerin kayıtlı olduğu elyazmalarını kalblerine gömer de vermezlerdi. Buyuklar, Faziletname'ler, Velayetname'ler ve binlerce nefes böyle gelmiştir günümüze.

CANLAR!

Tarih ve kültürümüze sahip çıkmak istiyorsak, daha büyük bilgi donanımlarına, bilimsel araştırma ve incelemelere olanak sağlamalıyız. Nasıl? Kuşaktan kuşağa geçen, yedikat mumlanmış bezlere sarılı yüzlerce yıllık elyazmaları cönkleri, kitapları ve diğer belgeleri ortaya çıkarmakla!

Sandık ve sepetlerde kutsal emanetler olarak saklı bu cönkler, dedelik hüccetleri, vakıf belgeleri ve bunların her padişaha yeniletilip uzatılmış tuğralı kopyalarının herbiri Alevi kimliğinin bir küçük parçasıdır!

Atalarınızdan, Dedelerinizden kalma cönklerin, hüccetnamelerin, tekke-zaviye vakıf belgelerinin aslını ya da fotokopilerini, İstanbul'daki merkez büromuza (Avrupa'da da Londra büromuza) *elden*, ya da iadeli-taahhütlü postayla ulaştırabilirsiniz.

Elimize geçen belgeleri uzmanlarımıza okutturup bir düzen içinde yayınlamak düşüncesindeyiz. Arşiv için katkıda bulunanları da özgeçmişleriyle tanıtacağız.

Talipler, Dedeler, Anabacılar! Bu görevde bize el verin, gönül verin. ●

Gönül kırmayın

“Kuşkusuz müminler birbiri ile kardeşlerdir. Öyle ise dargın olan kardeşlerimizin arasını düzeltin, Allah'dan sakının ki size acısın.” (Hicret suresi, ayet 10) Bu ayet gereğince yazımı sunarım ki hiçbir Alevi, hiçbir Sünni kardeşin gönlünün kırılmasına sebep olmasın.

Hazreti peygamber efendimiz dünyadan ahirete intikal ettikten sonra, Müslümanların arasına ikilik düşmüştür. Halife seçilen Ebubekir'in, peygamberin kızı Fatime'ye verdiği Fedek hurmalığını elinden alıp hazineye vermesinden dolayı, Ali ve onu sevenler, Ebubekir'i halife tanımayıp, “biz Ali'nin izini izler ve asıl halife Ali'yi tanıırız” dediler.

Hz.Peygamber buyurmuştur ki, “benden sonra ümmetlerim arasına ayrılık düşerse ben Ali tarafındayım, Ali tarafı haklıdır”. Ama zamanın sahabeleri ikiye ayrıldılar. Bundan faydalanan Kureyş artığı münafıklar hemen Ebubekir, Ömer ve Osman tarafına geçerek Ali taraftarlarını yok etmek gayreti içine girdiler.

Hz.Ebubekir'den sonraki halife Hz.Ömer bu baskıları daha da artırarak Hz.Ali'nin evini yakmağa kalkıştı. Ömer'den sonra Osman da Emevi taraftarı olup, münafık kişileri Müslümanların üzerlerine vali tayin edip, Ali'yi ve onun izini

İRFAN ÇOBAN

izlemek isteyenlere çeşitli baskılar ve cezalar düzenledi. Hatta Uhud'da İslamı ortadan kaldırmak isteyen ordu komutanı Ebu Sufyan'ı ve oğlunu kendine taraftar seçerek, Muaviye'yi Şam'a vali tayin etti.

Bu zulme dayanamayan İslamlar toparlanıp başkaldırdılar. Medinede sahabeler Hz. Ali'yi halife tayin ettiler. Ama, Şam'da Hz. Alinin halifeliliğini kabul etmeyen Muaviye, Ali ve taraftarlarını “dinsiz ve hilekar” ilan ederek zulümü daha da artırdı ve imamın şehit olmasına sebep oldu. Hz.Ali dünyadan gidince kendilerini Sünni Müslüman ilan edip, Ali'yi sevenleri “dinsiz, zındık” kabul etti.

Böyle bir hilekarın oyunlarını sevmeyen Ali taraftarları, “biz Ali'nin izini izleriz, Ali ve evlatları yoluna can feda” diyerek, “benim Ehlibeyt'ime muhabbet isterim” mealindeki ayete inanıp Aleviliği kabul etmişlerdir. Çünkü Hz.Muhammed'in izini Hz.Ali'den başka kimse bilmez.

Bugünkü bütün Aleviler alahı bir bilip Muhammed'i allahın kulu ve Hak nebisi sayarlar. Alevi kitlesinin “cihar-ı yâr”ı Ali, Fatime, Hasan, Hüseyin'dir. Aleviler, Hz. Muhammed'in vasiyetini satmayan Ali'yi onun varisi saymayan, peygamberin verdiği Fedek hurmalığını kızının elinden alan

Ebu Bekir'i, Muhammed'in ölümüne inanmayan ve cenaze yataarken hilafet kavgası güdüp peygamberin cenazesinde bulunmayan Ömer'i, peygamber ve iki halife tarafından üç konaklık sürülen Mervan'ı geri getiren Osman'ı “cihar-ı yâr” kabul etmezler. Peygamber efendimizin “Ali benden ben de Ali'denim, Ali benim dünya ahret kardeşimdir, Ali'yi seven beni de sever, Ali'yi sevmeyen beni de sevmez” gibi hadislerini inkar edenler “cihar-ı yâr” olamaz.

E mevi halifeleri, “biz sünneti eda eden Sünni-yiz, Ali taraftarları sünneti terk eden kafir oldular” diye çeşitli fetvaları çıkarıp Alevilere dinsiz demişlerdir. Bugüne kadar her ne biçim altında olursa olsun yanlış fetvalara aldanıp “Aleviler dinsiz” diyen Sünni kardeşleri birliğe, böyle dedikodulardan vazgeçmeye çağırıyorum.

Koca Yunus'umuz,

Bir kez gönül yıktın ise
Bu kıldığın namaz değil
Yetmişiki millet
Elin yüzün yumaz değil

diyor.

Kimsenin gönlünü kırmayalım. Gönül allahın evidir. Okuyalım okutalım, oniki imamı yakından tanıyalım. Öz İslam olalım. İşte Aleviliğin temeli bundan ibarettir. ●

Hızırpaşa kafalılar ve Aleviler

AHMET AKAR
İstanbul

Sizin de bildiğiniz gibi, Aleviler hakkında yapılan iftiraların, dedikoduların, “Alevinin malı haram katli helaldir” fetvaların asırlar boyunca süregeldiği hepimizin malumudur. Bu duruma yakın geçmişten örnek vermek amacıyla, Fikret Otyam'ın *Hüdost* kitabından bir bölümü burada aktarmak istiyorum:

“Erzurum'a bağlı Pasinler ilçesinin Efsence köyünde bir hoca yaşardı. Tanrı rahmetini üstünden eksik etmesin amma ettikleri adından çok anılır, aradan onbeş yıl geçmesine rağmen.

“Efe Hoca, Efsencenin üst tarafındaki 200 evlik Badicivan isimli Alevi köyünden ve insanlarından hiç hoşlanmaz. Gerisini Aşık Şinasi Koç'tan dinleyelim:

“Badicivan'ın üst tarafındaki boğazdan çıkan bir çay akar. Bu su Badicivanı arazisinin içinden geçerek Efsence ve Ekebat köylerine iner. Hoca efendi köylüleri toplar ve aynen şunları söyler:

“Bu su Kızılbaşların köyünden geçiyor. Bu sudan her kim arazisinin sular, onun mahsulü mekruhtur...”

“Cemmet şaşırıp kalıyor... Fakat nitsin? Fetva fetvadır. Araziyi sulamaktan vazgeçerler, geçerler amma başka su da yoktur. Fakir fukara halk o yıl mahsul alamaz. Derken toparlanıp Hoca-ya varırlar...”

“Aman hoca efendi sen bilirsin, emrini tuttuk araziye sulamadık amma halimiz düman...Etme eyleme bir yolunu bul bunun. Üstelik Allah bu adamlardan razı olsun suyu kesmiyorlar bizden, güzelce sulayıp mahsul alıyorduk.”

“Hoca bir düşünür fetvayı şöyle çevirir:

“Mademki böyle. Arziyi sulayın. Yalnız mahsulünü yemeyin.”

“Peki ne yapalım?”

“Mahsulü satın, parasını da hayrat yoluna kullanan. Mescide verin, camiye verin, gelen hocalara verin...”

“Köylünün yüzü gülüyor emre uyuyorlar.

“Bu hocadan halkın çektiği anlatmakla bitmez ya dost, talimim, gülyüzüm... Halkı bölüm bölüm böldü. Yine de kabri nur olsun, öldü gitti.”

“Bulcasım köyü salma yapıp bir cami yaptırdı köye... Burada Alevi vatandaşlar da var... Cami bitti. Hocayı çağırıldılar ilk namazı kıldırın diye.

“Hoca gelmedi. Haber göndermiş: ‘Burada Aleviler var, onların verdiği parayla yapılan

camide namaz eda edilmez, külli-yen haramdır.’

“Köylü şaşırıldı. Hoca halkın direnmesini görünce fetvayı değiştirdi:

“Alevilerin verdiği salmayı iki misli olarak geri iade edin. Onların çalıştığını duydum, amele ücretlerini de ödeyin. Sonra namaz kıldırırım.”

“Köylüler ezile büzüle hoca-nın dediğini yaptılar. Hoca ondan sonra ilk namazı kıldırıldı ve her gittiği yerde zehrini saçtı, sonunda öyle bir ikilik görüldü ki ortalıkta anlatmakla bitmez. ‘Kızılbaşların yüzüne bakmayın, yüzünüzün nuru gider’, ‘onların ekmekleri yenmez, kestikleri yenmez, çulları çiğnenmez’, ‘onların oturdukları yer şartlanmayınca adım atılmaz, katiiyen caiz değildir’...”

“Bu sözlerin sonu bizim köy olan Ardos'ta cinayetle bitti ve Mehmet Ali adlı bir vatandaş öldürüldü. Olayı zamanın DP Hükümetine duyurduksa da aldırış eden olmadı...” (Fikret Otyam, *Hüdost*, s.80-90)

Şimdi canlar, bu durumda Alevinin suçu günahı nedir ki?

Alevinin Ali'yi sevmesi, peygamberimizi ve Ehlibeytini sevip Hz.Hüseyin'in uğradığı haksızlığı onaylamayıp, Hüseyin'e matem tutup oniki imamların yolundan yürümesi suç mu? Müslüman geçinip Alevi'ye düşman olanların, Hz.Muhammed'in Ehlibeytini seven Alevi toplumuna bir Emevi zihniyeti ile, peygamberin can düşmanı olan Ebüsüfyan zihniyeti ile düşman kesilmesi ve bu topluma soykırımı reva görmesi insanlıkla ve İslamiyetle bağdaşır mı?

“Alevinin malı haramdır kestiği yenmez selam verilmez” diye bizi karalayınlar, bütçeden diyanete ayrılan fonun, hocalara verilen maaşın içinde Alevilerin ödediği verginin olduğunu nasıl unutuyorlar? Neden o zaman “bu haramdır almam” diymiyorlar?

Ben İslamım diyen kişi evrensel insan haklarına saygılı olmalı, kendi nefesine ağır geleni karşındakine yapmamalı. İşte Alevi toplumu bu ilkeleri benimseyip tatbik eder. Aynen Yunus Emre'mizin şu nutkunda söylediği gibi:

Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaratılmışı severim
Yaradandan ötürü

Aslan yelesi saçlar, gün yanığı bir yüz, dimdik bir baş ve gerilimli bir genel görünüş... Hepsinden önemlisi, onurlu ve ödünsüz yaşamayı ilke edinmiş sosyalist bir beyin, özgürlük ve kardeşlik savaşçısı bir yürek. İşte Hasan Hüseyin.

Seferberliğe ve Kurtuluş Savaşı'na katılmış bir demiryolu işçisiyle herkesi Alevi bilen bir ananın sekiz çocuğundan biri olarak doğduğunda tarih 4 Mart 1927'yi ve yer Sivas'a bağlı Gürün. Yani,

allahın bol
yoksulluğun kol gezdiği
babanın gurbet
ananın ağıt düzdüğü
ve öküzün örümcekle çiftleştiği yer-
lerin biri..."

Hasan Hüseyin, Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre gibi halk öyküleriyle, manile-riyle ve cenk hikayeleriyle büyürken, bu zengin kültürün ve karşıtlıklar içinde çalkalanmış bu coğrafyanın kendisine sağladığı birikimin önemini daha sonra kavrayacak ve doğanın dilini nasıl kendi dili haline getirdiğini söyleyecektir:

"önce ayazcayı karcayı yağmurcağı
öğrendim
sonra kerpiçceyi çiçekceyi kuşcağı
sonra türkçeyi..."

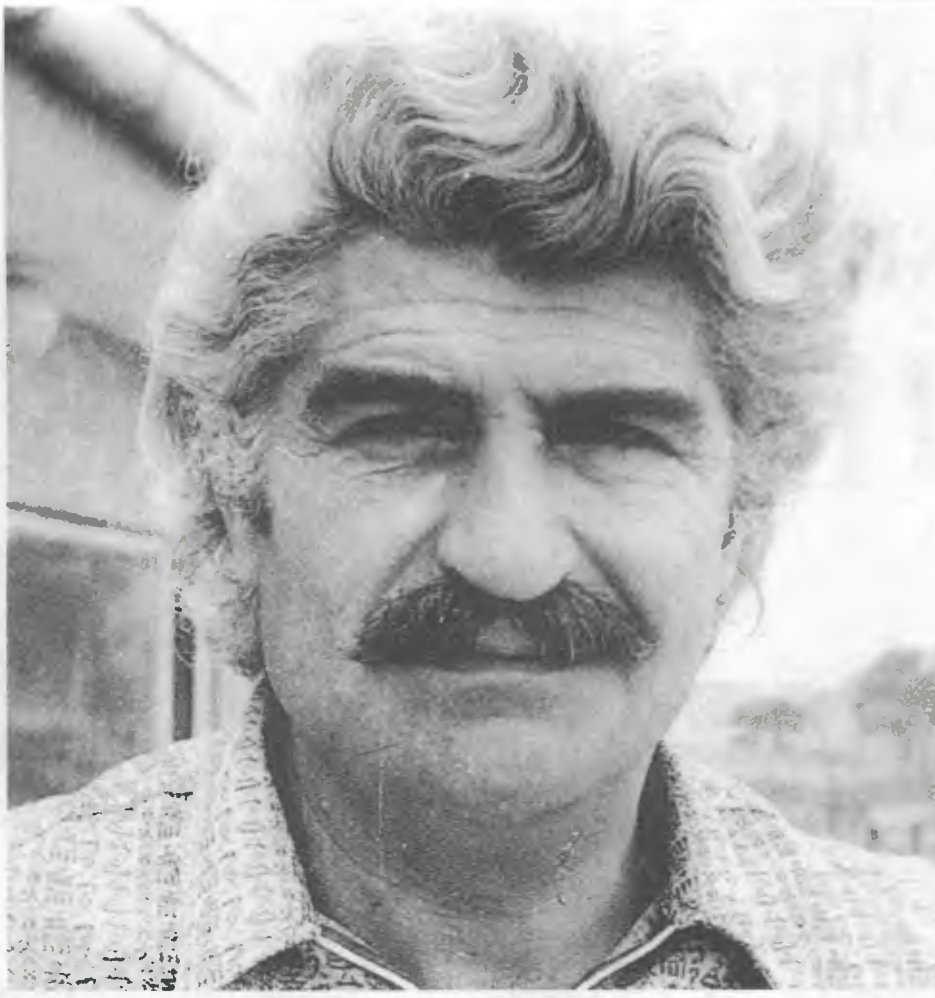
Lise yıllarında politik kitaplarla tanışır ozan. Toplumsal sorunlara ve felsefeye merak salar. İlkokul sıralarında başladığı şiire lisede, o dönemin önemli isimlerinin eserlerine öykünerek devam eder. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nü bitirir. Öğretmen olur. Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesinde görev yaparken 141. ve 142. maddelerine aykırı eyleminden dolayı 7 ay 25 gün ağır hapis cezasına çarptırılır. Öğretmenliği ve kamu hakları elinden alınır. Bir süre Elbistan ve Göksun, daha sonra da Nevşehir hapishanelerinde yatar.

Mahkumiyet süresi bittikten sonra, hakkında asker kaçağı işlemi yapılarak askere alınır. 27 ay er olarak askerlik yapar. Daha sonra İstanbul'a iş bulma umuduyla gider, ancak bulamaz. 1953'den 1960'a kadar İstanbul'da ve memleketine geri dönüşünde Gürün'de birçok işe girer çıkar. Tabelacılık, dava vekilliği, arzuhalcilik, ressamlık yapar. *Bağdat Basra Yollarında* adlı kitabında o yıllardaki yaşantısının bir özetini verir:

"Hiçbir belirli işim, bir sıfatım yoktu. Almışlardı elimden. Asker ve köylü sigarası içiyor, yayınlanmayacağını bile bile şiirler ve hikayeler yazıyor, köylülerin ve yoksul halkın dertleri ve davalarıyla ilgileniyor, ekmeği ekmeğe katık ederek yaşamaya çalışıyordum."

27 Mayıs 1960'ı ve getirdiği bir takım kısıtli özgürlükleri coşku ile karşılayan Hasan Hüseyin Ankara'ya gelir. *Yön* dergisinde yazarlık, *Akis* dergisinde düzeltmenlik, *Forum* ve *Toplum* dergilerinde yönetmenlik, Basın-İş'te genel sekreterlik yapar. *Dost*, *Araç* ve *İmce* dergilerinde şiirlerini yayınlamaya başlar. Ankara'da o yıllarda yayımlanan gazetelerin hemen hepsinde az çok çalışır. Tüm bunlar ozan için bir dönüm noktasını oluşturur.

Bindokuzyüz altmış üç yılında Kavel grevi patlak verir. Toplumda büyük yankılar uyandıran bu grevin önemli bir özelliği vardır. Grev hakkı yasası çıkmadığı halde, işçiler greve gitmişlerdir.

Bir Kızılırmak: Hasan Hüseyin

Ankara'dan *Metin Yaşar*, 9. ölüm yıldönümünde
halkımızın değerli şairi Hasan Hüseyin
Korkmazgil'in yaşamını ve sanatını anlatıyor

Türlü engellerden geçerek direnmiş ve isteklerini kabul ettirmişlerdir. Bu grev, "grev ve toplu-iş sözleşmesi hakkı"nın yasallaşmasında çok önemli bir adım olmuştur. Emekçi kitlelerle olan bağını hiçbir zaman koparmayan ozan, ezilen insanlar arasındaki ayrılıkların gereksizliğine de inanarak, işçi yığınlarının tepkisine olan inancını belgeleyen *Kavel* adlı şiir kitabını sunar grevçilere. Böylelikle, İstinye'deki Kavel Kablo Fabrikası işçilerinin eylemi, emeği yüceltiren, bu grevden yola çıkarak iki işçinin ölümüyle sonuçlanan Zonguldak grevine de uzanan Hasan Hüseyin'in ülke çapında tanınmasına yol açar.

Adam olur bu ülke
olacak elbet
sen böyle işledikçe bu ilkel yüzleri o ışıktı ellerinde
bir bir
sen böyle yürüdükçe caddelerde grev grev
ve temmuz dağlarında bir bölük kar gibi güldükçe
grev gözçüsü kızlar
ve yatıkça kömür ocaklarında mehmedin erkek
ölüsü
adam olur bu ülke
olacak elbet

Hasan Hüseyin'in şiiri, insanı, birey-toplum bütünlüğü ve bileşkesi içinde, özgün bir estetik içine oturtulmuş,

devingen, sarsıcı, yeni bakış açılarına olanak tanıyan, geçmiş, bugünü ve geleceği bir bütünsellik içinde kavratmaya çalışır. Özellikle kültürel geleneğin devrimci özünü ön plana çıkarır. Tarihteki kişilerle, olaylarla koşutluklar kurarak bugüne getirir. Halkın ve ezilmişlerin, gizli ve alttan alta akan, açık ve hesap soran tarihi vardır onun şiirlerinde. Çünkü ozana göre şiirin işi, "görünmezi görünür, bilinmezi bilinir, duyulmazı duyulur yapmak"tır. Çünkü şiir, bilincin ve usun çocuğudur.

"Onursuzlukla ozanlığın yanyana düşünülmesinin olanaksızlığını" çok iyi bilen Hasan Hüseyin, "şiir, kimseyi taşımaz sırtında, kendi kendini taşır" diyerek, yaşamı boyunca sanatının uğraşı ile ekmeğinin savaşını birarada yürüttü. Kendini anlatırken halkı, halkı anlatırken kendini anlattı.

Destan şairlerine özgü sesiyle Karacaoğlu, Pir Sultan, Dadaloğlu, Köroğlu, Ruhsatı ve Serdari damarından geldiğini kanıtladı. Nazım'dan sonra gelen önemli bir halka oldu. Böylelikle Türk halkının kişiliğinin ve duyuş özelliğinin en önemli temsilcileri arasındaki yerini aldı.

Hasan Hüseyin, Anadolu'nun kültür mozayığının biçimlenmesinde *Aleviliğin* ne denli önemli bir etken olduğunu da kavramış, geleneğin devrimci özünün günümüzün sınıf kavgasındaki haklı yerini almasına çalışmıştır.

...
sivas dağları da sivas dağları
horasan'dan geçer gelir yolları
Kuşdili konuşur mazlum elleri
hızırpaşa gevvatının kanlı elleri
her seher
her seher
astırır beni!
konuş bre koca haydar
konuş bre pîr sultan
hilaf var mı sözümdüzde?
geçmedin mi çiçekleri kan kan açan o kan revan topraklardan
duymadın mı mazdak kullarının çılgınlıklarını?
ne der hayyam
yunus'taki bu dost da kim, hey baba hey can
ya senin boynundaki?
severiz ali'yi, yoksul dostudur
mazlum yumruğudur, hey baba hey can!
ya nerden sürüp gider
sende 12?
konuş bre koca haydar
konuş bre pîr sultan!

Ağlasun Aşşafağı'ndan

Sınıf bilinçli bir ozan olarak, sırtını yalnızca halka ve Anadolu'nun bitip tükenmez kültürüne yaslayan Hasan Hüseyin sanat anlayışını şöyle anlatıyordu:

"Her sınıf, kendi 'güzel' ve 'gerçek'ini kendisi yaratır. Sınıfın sınıfa karşı olduğu sınıflı toplumlarda, elbetteki 'güzel' de 'güzel'e, 'gerçek' de 'gerçek'e karşıdır. Hangi güzel ve gerçeğin hangi güzel ve gerçeği silip atacağını ise bilim bize göstermektedir. Şairin yeri, yarının onurlu dünyasını kurmakla görevli sınıfın içindedir." (*Şiir Anlayışım*)

Yirmi yılda 14 şiir kitabı, 3 gülmece öyküleri kitabı, 5 çocuk kitabı, bir gezi notaları kitabı, 2 inceleme-derleme kitabı. Yayımlanmayı bekleyen dil çalışmaları, mektup, kaynakça, oyun, senaryo, çocuk şiirleri, fıkralar, inceleme-araştırmalar, röportaj, taşlama, radyo oyunları ve makaleler... Baba İshak ayaklanmasını destanlaştırma projesi... Üretken bir ozanımızdı Hasan Hüseyin.

Toplumun sosyalizme doğru aldığı yolda yazar ve şair olarak görevini yerine getiren Hasan Hüseyin, mücadelesini, Kavel'lerin çok ötesine giden grevleri, Netaş'ları, Derby'leri, Tarih'leri, Zonguldak'ları bütün mirasıyla birlikte yazacak olan işçi sınıfının yeni şair ve yazarlarına emanet ederek göçüp gittiğinde, tarih 26 Şubat 1984'tü.

4 Mart 1927'den 26 Şubat 1984'e kadar geçen süre içinde nice dağdan tepeden gürleyerek akan, ovadan vadi-den yardan geçen bu Kızılırmak, "acılara tutunarak" yaşayıp "acıyı bal eyleyenlerle" omuz omuza yürümüş, halkın öfkesine tercüman olmuş bu has Anadolu çocuğunu tanıtmaya böyle bir yazı yetmiyor. Bu şiir işçisinin eserlerini okumak, okumalarını hatırlatmak gerek genç kuşaklara.

"puştlukla yaklaşmadım o güzelin
ülkesine ben
onurumu satmadım ozan desinler diye
işte kavgam
işten alnım
işte ellerim"

Ölümünün 9.yıldönümünde Hasan Hüseyin'imize selam olsun! ●

UĞUR MUMCU İnsan olma kavgasının ŞEHİDİ

Uğur Mumcu'nun katili bellidir... Türkiye basını, şeriatçı şebekelerin bu saldırısına çok yönlü ve sürekli bir saldırıyla yanıt vermelidir!

Türkiye basını, kendisinde azıcık namus ve onur kaldıysa, şeriatçı şebekelerin tüm topluma yönelik bu saldırısına çok yönlü ve sürekli bir saldırıyla yanıt vermelidir! Türkiye basınının tüm kalemleri şeriatçı/dinci gericiliği

Araştırmacı gazeteci-yazar Uğur Mumcu'nun kalles bir saldırı sonucu öldürülmesiyle, **laik ve demokratik Türkiye** istemi çevresinde birleşen onmilyonlar, Türkiye halkı, bir cesur savaşıncısını daha yitirdi. Uğur Mumcu'nun eşine, çocuklarına, tüm dostlarına, uzun yıllardır görev yaptığı *Cumhuriyet* gazetesi çalışanlarına, **Kervan** olarak başsağlığı diliyoruz.

Uğur Mumcu'nun katili bellidir!

Uğur Mumcu'nun alçakça katledilmesinin ardından, burjuva basın, bu caniliği "iç" unsurların mı "dış güçlerin" mi yaptığını tartışmaya başladı ve olayın "kriminel" yönünü manşete çekti.

Bu, kupon dağıtarak tiraj tutturmaya çalışan Türkiye basınının, Köy Enstitüleri'nin kapatılmasından bu yana artan ve özellikle son 20-25 yılda yoğunlaşan *dinci-gerici, şeriatçı* saldırıya ne kadar duyarsız kaldığının bir yansımasıdır.

Mumcu'yu öldüren bombayı otomobile yerleştirenin pasaportunda Türkiye Cumhuriyeti'nin, İran'ın, ya da başka bir devletin mührünün mü olduğu, Türk mü Kürt mü Acem mi, Sünni mi Şii mi olduğu, asıl polisi ve savcılarını ilgilendirir. Basın, kendine yakıştırdığı "4. güç", "kamuoyunun vicdanı" vb. nitelikleri hak etmek istiyorsa konunun *siyasal-toplumsal yönüne odaklaşmalı*, katkısını burada yapmalıdır.

Uğur Mumcu'nun katili bellidir. Mumcu, herşeyden önce, siyasal/sınıfsal konumları yataylamasına kesen **laik ve demokratik bir Türkiye** cephesinin önde gelen bir temsilcisiydi. Dinsel gericiliğe, şeriatçı (Sünni ya da Şii) akımlara şiddetle karşıydı. Yerli gericiliğin uluslararası finans, istihbarat, terör, kaçakçılık vb. kurum ve örgütleriyle, devletlerle bağlarını ortaya çıkarmak, "laik Türkiye" ülküsünün düşmanlarının - devletin en alt organlarında çalışanından en tepe noktasındaki temsilcisine varıncaya kadar - gizli-açık ilişkilerini kamuoyu önünde belgelemek, Uğur Mumcu'nun mesleki ihtirasının önemli bir ögesi idi.

Uğur Mumcu, *laik ve demokratik Türkiye'den yanaydı*. Komünist değildi. Ama ciddi, somut verilere dayanan araştırmaları, keskin gözlem ve yorumlarıyla, Türkiye işçi sınıfının ve Aleviliğin özgürlüğünün başkoşulu olan **laik Türkiye** savaşımına, kendisine "devrimciyim, komünistim" diyen çoğu aydından daha büyük katkısı olmuştu.

Yazıları, kitapları Sünni-Şii gericiliğin siyasal partiler ve devlet içindeki kadrolarının canını epeyce yakmış, birçok konunun kamuoyu önünde aydınlığa kavuşmasını sağlamıştı. Çok açık ki, Uğur Mumcu'nun katili bellidir.

Laik Türkiye'nin bu savaşıncısı, resmi dini Sünni olan devletin en tepe noktalarından yardım ve destek gördüğünü saklamaya gerek bile duymayan dinci gericiliğin yeni ve önemli saldırılara giriştiği bir dönemde öldürüldü.

Şeriatçılık saldırıyordu

Kuran kurslarından imam-hatip okullarına, ilahiyatına, özel üniversitesine, polis örgütünden rektörlüğe, milletvekilinden "daha daha üst" konumlara tünemişlerine, 60 küsur bin camisi/90 bin din görevlisi/trilyonlarla bütçesi olan Diyanet'inden legal-illegal şeriatçı odaklarına varıncaya dek, *şeriat yanlısı gericilik* saldırıyordu.

- Din dersinin faşist cunta eliyle zorunlu yapılmış olması yetmiyor, üniversiteye de girmesine çalışıyor, din dışındaki ders kitaplarının bilimin gericiliği mahkum eden somut verilerinden "temizlenmesini" istiyorlardı. Talim-Terbiye Kurulu, milli eğitim bakanı aynı dalgadan yayın yapıyordu.

- 163.maddenin ANAP iktidarında (DYP ve SHP'nin de desteğiyle) kaldırılmış olması yetmiyor, laik Türkiye savaşımı açısından önemli bazı kazanımların ortadan kaldırılmasına çalışıyorlardı. Dinci gericiliğin yuvalarından imam-hatip okullarının normal liselerle eşit düzeye getirilmesi yetmedi, meclisin Milli Eğitim Komisyonu aracılığıyla Harb Okulları'na yasal olarak girme manevrası içindeydiler.

- Diyanet'in onyıllardır laik Türkiye isteyen milyonların tepesine çökmüş oluşu onlara yetmiyordu. Hac bağlantıları, "İslami" banka-sigorta dalaveraları, İslam ülkeleriyle ithalat-ihracat, öğrenim bursu-kredisi, yurtdışı din görevlileri, uluslararası/yerli basın kuruluşlarının "davaya katkıları", Suudi Arap, İran ya da Libya kaynaklı şeriatçı şebekeleri, vb. ile toplumun tüm gözeneklerine yerleşmek istiyorlardı.

Bunlar, işçileri din temelinde bölmeye hizmet eden sendikal kuruluşlar aracılığıyla işçi sınıfına, "diyanette bize de yer" isteyenler (ve 'Alevi

camisi' sahtekarlığına soyunan Şii odaklar) aracılığıyla Aleviliğe sızmak için olağanüstü çaba harcıyorlardı.

- Kendilerinden başkasına tanımadıkları "ibadet özgürlüğü" sloganı altında eğitim kurumlarına, bakanlıklara, meclise vb. cami-mescit kurdurttukları yetmiyormuş gibi, fabrikaların üretim düzenini de buna tabi kılmaya, tatili cumaya çekmeye çalışıyorlardı.

- Bilimin aydınlatığı beyinleri kendi karanlıkları yönünde "ikna" edemeyecekleri açık olduğu için, zorbalığı kullanmaktan hiç çekinmiyorlardı.

Bunlar, bilimde-laiklikte uzlaşma kabul etmeyen Muammer Aksoy gibi değerli aydınlarımızın, şeriatçılığın içyüzünü ortaya döken Turan Dursun gibi değerli din adamlarımızın, kamuoyunun vicdanına seslenen sayısız gazetecinin ve en son Uğur Mumcu'nun kanını içmekten haz duymaktadırlar.

Laik demokratik Türkiye özlemiyile yanıp tutuşan milyonlarca Türkiye'li'ye CANDÜŞMANI olan bu şeriatçı şebekeler - yazarımız Lütfi Kaleli'nin çok yerinde belirttiği gibi - "Anıtkabir yıkılsın" diyenlerden, "anayasayı bir kez ihlal etmekten birşey çıkmaz" diye konuşanlardan, Nakşisi Nurusu Fethullahçısı ile devletin takunyalılarından destek ya da cesaret almaktadırlar.

Bu (Sünni ya da Şii, ama *şeriatçı*) şebekeler, "laiklik Batı ajanlığıdır" diye ahkam kesen kimi milliyetçi unsurlardan da yararlanmakta. İşçi ve Alevi düşmanlığında ulusal engelleri aşan bir destek bulabilmektedirler. İşte, kadrosunu Şafi Kürtlerden devşiren, Şii İran'dan yardım alan ve Sünni şeriatçılara katkı yapan Hizbullah! İşte, Özal'ın yasadışı uygulamalarına karşı çıkan Anayasa Mahkemesi başkanı Yekta Güngör Özden'i "istifaya davet eden" ve iki gün sonra Özal'dan "görev" talep eden HEP'liler!..

Uğur Mumcu'nun, **laik ve demokratik Türkiye** kavgasının düşmanlarınca öldürüldüğü gazetelerin detektiflik çalışmasıyla "ortaya çıkaracakları" bir sır değildir.

inine sokma savaşımında Türkiye işçi sınıfına, Aleviliğe olanca desteği vermemelidir. Hukuksuzluğun saldırısına cesurca göğüs geren Anayasa Mahkemesi başkanı Yekta Güngör Özden'e destek verdiklerini manşetten ilan etmemelidirler.

Onlar bu görevlerini yerine getirse de getirmeseler de, ortada hiç kimsenin yadsıyamayacağı bir gerçek vardır. Uğur Mumcu'nun kallesçe öldürülmesi Türkiye toplumunun vicdanını tahminlerin çok ötesinde yaralamıştır. Yüzbinlerce insanın bu değerli gazeteciyi son ikametgahına uğurlarken döktüğü gözyaşlarında, **laik ve demokratik Türkiye**'nin dinci gericiliğe/şeriatçılık şebekelerine beslediği korkunç öfke ve kin vardır.

Mumcu cinayeti, toplumumuzda siyasal saflaşmanın ne denli belirgin olduğunu göstermiştir. Bir yanda, toplumun **laik ve demokratik Türkiye** istemini yükselten HALK ÇOĞUNLUĞU var. Karşı saflarda ise ekonomisinden diyanet örgütüne, polis örgütünden en tepe yöneticisine kadar devletin üstüne çökmüş, takunyalı ya da kravatlı bir HALK DÜŞMANI AZINLIK var.

"Okunacak en büyük kitap insandır" diyen Hacı Bektaş-ı Veli'nin 750 yıl önce Anadolu'da yükselttiği İNSAN OLMA davası, yüzyılların kanlı sınıf savaşımında içinde çok şehit verdi. Uğur Mumcu da, savaşımıyla bu yolun şehididir. Laik ve demokratik Türkiye için kavgaya veren, kendine "demokratım" diyen *herkesin* görevi, bu bayrağı daha da yükseltmek, ileriye götürmektir.

Türkiye işçi sınıfının ve Aleviliğin özgürlüğünün başkoşulu **laik ve demokratik Türkiye'nin yaratılmasıdır**. Uğur Mumcu'nun anısına sokaklara dökülen ve "kahrolsun şeriat" diye haykıran yüzbinlerce insanın varlığı gösteriyor ki, bu kavgada ÇOK güçlüyüz!

Yıldırılmaz bunlar bizi, biz Anadolu halkıyız!

Şeriatı ergeç boğar, laik devleti kurarız!

KERVAN